

Leena Peippo

U597SN

MODERNI JUMALATAR
Uniikki vaatemallisto pitkille naisille

Opinnäytetyö
Muotoilun koulutusohjelma

Toukokuu 2013

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>20.5.2013</p>	
<p>Tekijä</p> <p>Leena Peippo</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen</p> <p>Muotoilun Koulutusohjelma, Teatteripuvustus</p>	
<p>Nimeke</p> <p>Moderni jumalatar – Uniikki vaatemallisto pitkille naisille</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella vaatemallisto pitkille naisille, joista monilla on usein ongelmia löytää istuvia ja yksilöllisiä vaatteita itselleen. Halusinkin omilla suunnittelutaidoillani ja osaamisellani tuoda ratkaisuja näihin ongelmiin. Tavoitteenani oli suunnitella muunneltavia ja moneen tilanteeseen sopivia vaatteita aikuiselle pitkälle naiselle. Projektin avulla pyrin hankimaan suhteita alan yrityksiin, testaamaan taitojani suunnittelijana sekä kartoittamaan liikeideani kannattavuutta.</p> <p>Suunnitteluprosessin tueksi sovelsin pehmeää systeemis suunnittelun mallia Pirkko Anttilan (2005) ja Peter Checklandin (1986) teorioiden pohjalta. Opinnäytetyöni teoreettinen taustatieto käsitteli kankaanpainantatekniikoita ja materiaaleja sekä tutkimusta vaatemarkkinoiden vastaavuudesta kuluttajien kokokysyntään. Taustatietojen pohjalta suoritin kvasikokeellisen tutkimuksen, jossa tutkin erilaisten paperien soveltuvuutta siirtopainantaan, siirtopainatun dispersiovärin kestävyyttä puuvillalla ja silkillä pesukokeessa sekä reaktiivärien soveltamista siirtopainantatyypin painantaan. Lisäksi toteutin kyselytutkimuksen, jonka avulla keräsin tietoa kohderyhmäni ongelmista vaatteidenhankinnassa ja pukeutumisessa, jotta pystyin huomioimaan ne malliston suunnittelussa. Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että pitkän naisen on hyvin vaikeaa löytää sopivankokoisia vaatteita Suomesta. Neljälle viidestä vastaajasta kaupasta saatavien housujen lahkeiden pituus ei ole riittävä ja noin puolella vastaajista on ongelmia löytää sopivan pituisia puseroita, hameita ja mekkoja. Kuvakollaaseilla tavoittelin malliston tunne- ja värimaailmoja, ja niiden sekä tutkimustulosten pohjalta lähdin suunnittelemaan ja luonnostelevaan erilaisia vaatemaleja, joista osaa jatkokehitin, kunnes ne vastasivat asettamiani tavoitteita.</p> <p>Mallisto koostuu kolmesta puserosta, kaksista housuista, kahdesta hameesta ja topista. Valmistin neljästä valitusta mallista prototyypit, jotka esittelin Spesiaali Koot A ja O Oy:n ja Pieni- ja Isokenkäiset ry:n edustajille. Saamani arvio malleista oli pääosin positiivinen, mutta esille nousi myös joitakin parannusehdotuksia. Mielestäni mallisto vastasi asettamiani vaatimuksia, mutta sain myös arvioiden avulla uutta tietoa mallieni kehittämistä varten. Opinnäytetyöni aihe oli haastava ja moniulotteinen, mutta mielestäni suoriuduin hyvin prosessista. Kokonaisuudessaan opinnäytetyöni toimi hyvänä rohkaisijana oman yritystoimintani pohjustamiseen. Työni tulokset eivät jää vain omaan käyttööni, sillä koostan kyselytutkimuksen tuloksista raportin myös Pieni- ja Isokenkäiset ry:lle.</p>		
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>kvasikokeellinen tutkimus, kyselytutkimus, pehmeä systeemis suunnittelun malli, vaatetus suunnittelu, pitkät naiset</p>		
<p>Sivumäärä</p> <p>79 s. + liitteet 10 s.</p>	<p>Kieli</p> <p>Suomi</p>	<p>URN</p> <p>URN:NBN:fi:mamk-opinn2013a2035</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>		
<p>Ohjaavan opettajan nimi</p> <p>Satu Kivimäki Seija Silvennoinen</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja</p>	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 20 May 2013	
Author Leena Peippo		Degree programme and option Degree Programme in Design, Costume Design	
Name of the bachelor's thesis The Modern Goddess – a unique clothing collection for tall women			
Abstract The aim of my bachelor's thesis was to design a small and convertible clothing collection for tall women. Through the project I tried to create relations to the companies in the sector, to test my skills as a designer as well as identify the profitability of my business idea. For the design process I applied Pirkko Anttila's (2005) and Peter Checkland's (1986) theories of the soft systems methodology. I collected theoretical background information of textile printing techniques as well as suitable materials and familiarized myself with a previous study on how well the demand by various size groups of consumers is met by the clothing market in Finland. This background information formed the basis of a quasi-experimental research, in which I studied adaption of various papers for transfer printing, the sustainability of transfer printed disperse color on cotton and silk in a wash test as well as an application of transfer printing for reactive coloring. In addition, I carried out a survey to collect information of my target group, about their problems in the procurement of clothing and generally in dressing. The results revealed that tall women have difficulties finding well-fitting clothes from Finland. Four out of five respondents thought that commercially available trousers are not long enough, and about half of the respondents had problems finding blouses, skirts and dresses of suitable length. Early in the design process I collected two idea boards that reflect the atmosphere and colors that I'm aiming to achieve with my design. These idea boards, both my research and survey formed the basis for the collection. The final collection consists of three shirts, two pairs of trousers, two skirts and a top. I made prototypes of the four chosen models and presented them to the representatives of Spesiaali Koot A ja O company and Pieni- ja Isokenkäiset society. The feedback was mostly positive but I received also some suggestions for improvement. I think the collection reached its requirements well. The topic of my thesis was challenging and complex but I think that I performed well on the whole process. Overall, my thesis was a good courage booster for setting up my own company. The results will not be reserved only for my personal use for I will construct a report of the survey for the Pieni- ja Isokenkäiset society.			
Subject headings, (keywords) survey, quasi-experimental research, soft systems methodology, tall women, clothing design			
Pages 79 pgs + appendix 10 pgs	Language Finnish	URN URN:NBN:fi:mamk-opinn2013a2035	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Satu Kivimäki Seija Silvennoinen		Bachelor's thesis assigned by	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	PEHMEÄ SYSTEEMISUUNNITTELUN MALLI	2
3	KOLLAASIT YDINVISIOIDEN ILMENTÄJINÄ	7
4	PALA PALALTA ITSEÄÄN RAKENTAMASSA	13
4.1	Pitkä nainen vaatemarkkinoilla.....	14
4.2	Kuiskauksen kevyttä, pastellin pehmoista.....	15
4.3	Painomenetelmän valinta.....	17
4.4	Tutkimusmenetelmät	18
4.4.1	Kvasikokeellinen tutkimus.....	18
4.4.2	Kysely aineistonkeruumenetelmänä	18
4.4.3	Kyselylomakkeen laatiminen ja toteutus	20
4.5	Siirtopainantakokeet	23
4.6	Sisällönanalyysi	33
4.7	Kyselyaineiston analysointi ja tulokset	34
4.8	Tulosten tarkastelu.....	46
5	KUIN SOKEA MUURAAMASSA UUNIA.....	50
5.1	Ideointi ja luonnostelu	50
5.2	Mallien jatkokehittäminen.....	58
5.3	Valitut mallit.....	60
6	ITSENSÄ SISÄLTÄ EI ITSEÄÄN NÄE.....	68
7	POHDINTA	74
	LÄHTEET	77

LIITTEET

1 JOHDANTO

*Joka hetki nainen on vähän yli tai ali,
kiloissa ja senteissä, vuosissa ja vuosikymmenissä.
munasolujen määrässä ja laadussa,
rintojen nupuissa tai jo hupuiksi venyneissä,
 kaikessa mahdollisessa, aina mitoilla ja painoilla laskemassa,
 jatkuvasti häärimässä,
 pala palalta itseään rakentamassa,
 kuin sokea muuraamassa uunია,
 sillä itsensä sisältä ei itseään näe,
 näkee vain kuvat, jotka peiliksi asetetaan,
 muuraa niistä sileää kaakelia boordia,
 kiiltävää, virheetöntä ja hiekaksi hajoavaa.
(osa runosta) Marjaana Aumasto (2007)*

Olen pitkä nuori nainen. En ole aivan sieltä pisimmästä päästä, mutta vartta löytyy riittävästi, niin että se myös huomataan. Varsinkin teini-ikäisenä minä näyin ja erotuin muista ikäisistäni. Iän myötä olen oppinut hyväksymään vartaloni ja pituuteni, mutta se ei ollut helppoa. Yhä edelleen vaatekaupan sovituskopissa karu totuus ja ikävät muistot negatiivisista kommentteista muistuvat mieleeni. Peilistä minua tuijottaa nainen, jolle uusien muuten täydellisesti istuvien housujen lahkeet ovat 10 senttimetriä liian lyhyet, t-paidan helman alta vilkkuu napa ja takkien hihat ovat myös auttamatta liian lyhyet. Tuo nainen näyttää aivan kummajaiselta. En minä halua olla sen näköinen. En halua aina käyttää säärystimiä tai saappaita peitelläkseni liian lyhyitä lahkeita. En halua, että ranteitani palelee talvella, koska paitani hihat ovat aina liian lyhyet, enkä halua aina joutua pukemaan pidempihelmaista toppia lempisupersankari t-paidan alle, koska sen helma on naurettavan lyhyt. Ei, ei ja ei! Näin syntyi ajatus pitkille naisille suunnitellusta vaatemallistosta.

Haluan tuoda mallistossa esille oman persoonallisuuden merkitystä pukeutumisessa. Pitkälle naiselle pituus on osa persoonaan. Mutta miten voin tuoda tämän esille? Ajatus siitä, että peilaamme itseämme toisten ihmisten kautta, kiehtoo minua. Eräs tapa tutkia persoonallisuutta on Rorschach-testi, jossa tutkittavalle esitetään musteläiskiiä muistuttavia kuvia. Haluan käyttää tämän persoonallisuustestin tyyppisiä musteläiskiiä painokuvioina mallistossani.

Käytännön ongelma, johon haluan lähteä hakemaan ratkaisua, on tutkia, millä tavoin on helpointa ja kannattavinta toteuttaa näitä suuria musteläiskän tyyppisiä painokuvi-
oita käsityömäisin menetelmin. Lisäksi pyrin selvittämään kyselytutkimuksen avulla kohderyhmäni asenteita, ongelmia ja toiveita pukeutumisesta. Tavoitteenani on suunnitella noin 5–8 vaateen mallisto. Mallien määrä tulee riippumaan niiden monimutkaisuudesta ja ajankäytöstäni. Opinnäytetyössäni pääsen kehittämään omia suunnittelutaitojani sekä luomaan yhteyksiä alan yrityksiin ja asiakkaisiin.

Jotta suunnitteluprosessi olisi todella hedelmällinen ja taitojani kehittävä, on minun saatava palautetta suunnittelemastani mallistosta. Pyrin olemaan yhteydessä pitkille naisille vaatteita myyviin yrityksiin sekä PIKRY-yhdistykseen. Pieni- ja Isokenkäisten yhdistys PIKRY (2012) on perustettu pitämään erikoiskokoisia vaatteita ja jalkineita käyttävien puolta sekä välittämään tietoa kuluttajien, viranomaisten, valmistajien ja jälleenmyyjien välillä. Yrityksistä uskon saavani alan ammattilaisten näkemyksiä mallistosta ja yhdistyksen kautta toivon löytäväni kohderyhmäni sopivia naisia sovituksia varten sekä arvioimaan lopullisia vaatteita.

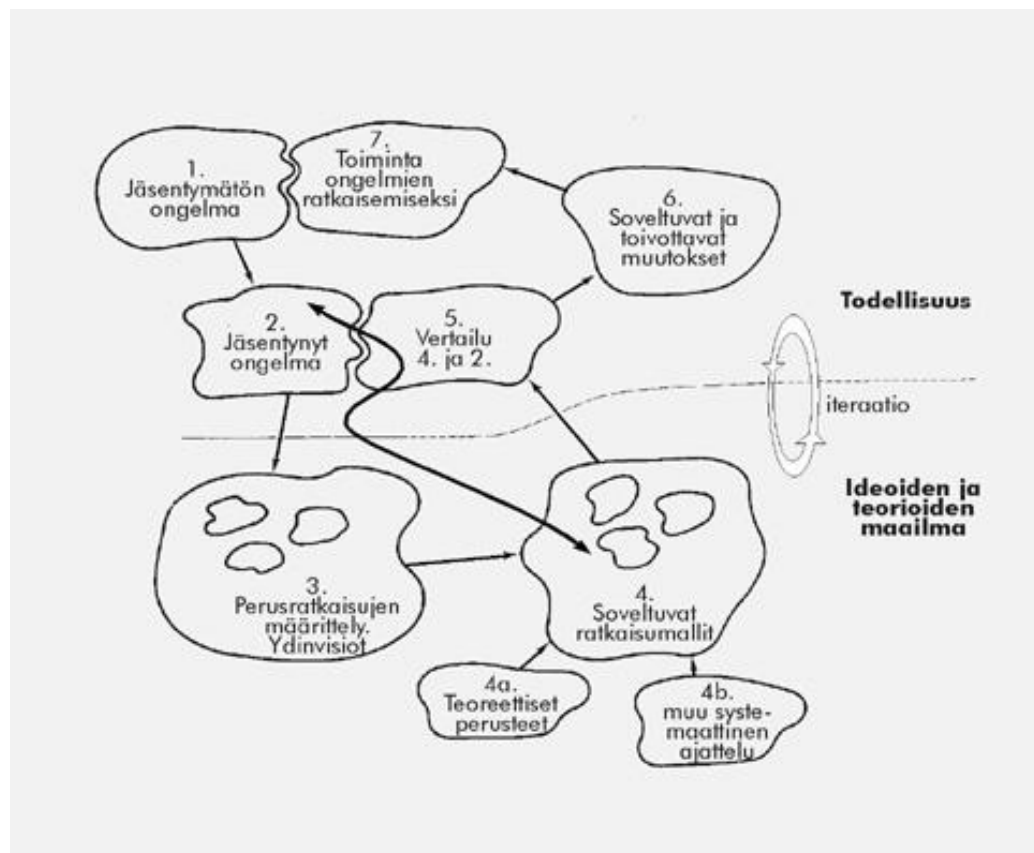
2 PEHMEÄ SYSTEEMISUUNNITTELUN MALLI

Pirkko Anttilan (2005, 431–432) mukaan systeemi tarkoittaa ilmiötä, jonka eri osien välillä on olemassa vuorovaikutusta. Ilmiö voi olla luonnonlakien mukainen tapahtuma tai ihmisten luomien kohteiden eli artefaktien sisällä ja välillä tapahtuvaa toimintaa. Täsmällisemmin määriteltynä systeemillä tarkoitetaan funktionaalista vuorovaikutusta. Se voi olla joukko asioita tai osia, jotka toimivat yhdessä jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Systeemi voi siis olla esimerkiksi muotoiluprosessi, jonka tavoitteena on suunnitella ja valmistaa jonkin idean mukainen tuote. Opinnäytetyöni kohdalla systeemi tarkoittaa erilaisia osatekijöitä yhdistävää naistenvaatemalliston suunnitteluprosessia.

Vaatteiden suunnitteluprosessin apuna käyttämäni pehmeä systeemisuunnittelun malli perustuu Peter Checklandin (1986) kehittämään menetelmäoppiin, joka helpottaa erityisesti käytännönläheisten ja tulostavoitteisten kehittämishankkeiden jäsentämistä. Tutkimustehtävissä sen lähtökohtia ovat pehmeät, huonosti ja epätäsmällisesti määri-

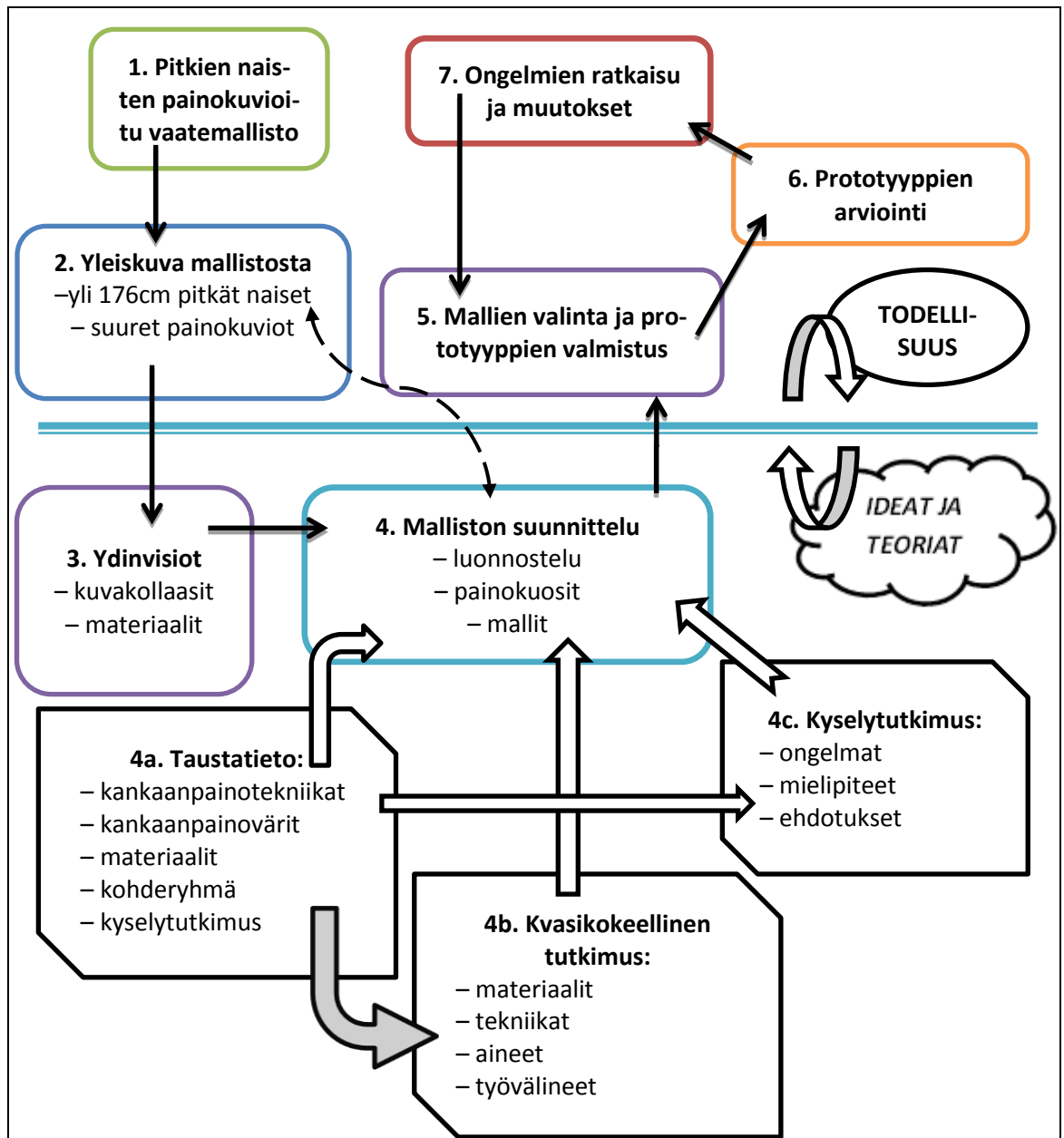
tellyt ongelmat. Prosessin edetessä suunnittelijan on vastattava samanaikaisesti sekä kysymykseen ”mitä? että ”miten?”. (Anttila 2005, 436–437.) Opinnäytetyöprosessini tarkoituksena on vaatemalliston lisäksi tutkia, millä tavoin on helpointa ja kannattavinta toteuttaa suuria painokuvioita käsityömäisin menetelmin. En pysty suunnittelemaan mallistoa pelkän ideoinnin perusteella, sillä sopivan kankaanpainotekniikan valinta tulee vaikuttamaan muun muassa materiaalien valintaan.

Pehmeän systeemisuunnittelun ydinidea on se, että se muistuttaa ongelmanratkaisuprosessia, mutta siinä keskitytään tutkimaan myös sitä prosessia, jonka tuloksena jonkin ratkaisu syntyy (Anttila 2005, 437). Systemin sisältö (kuvio 1) voidaan lukea järjestelmällisesti vaiheesta 1 vaiheeseen 7, mutta sen toteuttaminen voidaan kuitenkin aloittaa mistä kohdasta hyvänsä. Paluu takaisin päin ja kiertäminen vaiheiden välillä on olennainen osa mallia. Vaiheet 1, 2, 5, 6 ja 7 liittyvät tehtävän käsittelyyn käytännössä ja ovat reaali maailman tapahtumia. Vaiheissa 3, 4a ja 4b siirrytään meta-ajattelun tasolle. (Anttila 1992, 192.)

KUVIO 1. Pehmeän systeemisuunnittelun malli (Checkland 1986; soveltanut Anttila 2005, 436)

Avaan Anttilan soveltamaa mallia samalla peilaten sen vaiheita omaan mallinnukseeni (kuvio 2), joka vastaa rakenteeltaan vaatetussuunnitteluprosessia. Mallia seuraamalla on helpompi huomioida kaikki onnistuneeseen lopputulokseen vaikuttavat tekijät.

KUVIO 2. Suunnitteluprosessin malli (Checkland 1986, soveltanut Peippo 2011)

1. Jäsentymätön ongelma

Pehmeän systeemisuunnittelun ensimmäisen vaiheen tarkoituksena on ”ongelman” eli tehtävän havaitseminen. Se lähtee liikkeelle jäsentymättömästä eli heikosti tai huonosti määritellystä ongelmasta tai kehittämistarpeesta, jota on tarve parantaa ja tai kehittää. (Anttila 2005, 437.) Suunnittelun kohteesta pyritään luomaan mahdollisimman

monipuolinen kuva, jonka avulla etsitään näkökulmia, joista kehittyy varsinainen ratkaistava ongelma. (Anttila 1992, 192.) Opinnäytetyöni alkuidea oli suunnitella ja valmistaa vaatemallisto pitkille naisille. Tässä vaiheessa kehittämistehtävä oli vielä varsin epämääräinen ja täynnä erilaisia näkökulmia, joista aihetta voisi lähestyä. Yksi näkökulma oli lähestyä aihetta yrittäjyyden kautta ja rakentaa liiketoimintasuunnitelma pitkien naisten vaateliikkeelle. Toinen näkökulma olisi ollut ottaa tarkemman tutkimuksen kohteeksi kaavoitus. Päädyin kuitenkin keskittymään haluamieni painokuvioiden toteuttamiseen liittyviin haasteisiin pitkien naisten vartalonmuotojen lisäksi.

2. Jäsentynyt ongelma

Kahden ensimmäisen vaiheen varsinainen tehtävä on tuoda esille mahdolliset ja oleelliset suunnittelun lähtökohdat ja vaihtoehdot. Toisessa vaiheessa ongelma jäsentyy ja pelkistyy. (Anttila 1992, 192.) Tarkoituksena on luoda mahdollisimman neutraali kokonaiskuva systeemistä sekä pyrkiä selvittämään prosessin elementtejä ja niiden keskinäisiä suhteita (Checkland 2002, 166). Systeemiajattelun avulla loin kokonaiskuvan vaatemallistosta; tarkastelin mallistoon liittyviä tekijöitä sekä niiden vuorovaikutusta toisiinsa. Tässä vaiheessa ideani tarkentui siten, että halusin käyttää vaatemallistossa suuria painokuvioita. Samalla löysin tutkimusongelman. Miten toteuttaa suuria painokuvioita käsityömäisin menetelmin?

3. Perusratkaisujen määrittely eli ydinvisioiden hahmottaminen

Vaiheessa kolme siirrytään reaalimaailman kentästä systeemiajattelun kenttään eli ideoiden ja teorioiden maailmaan. Tässä tehtävänä on määrittellä ne osatekijät ja perusmallit eli ”ydinvisiot”, joilla systeemiä voitaisiin parantaa ja kehittää. (Anttila 2005, 437.) Aloitan ideoinnin kokoamalla kuvakollaaseja, jotka kuvastavat tavoittelemiani tunne- ja värimaailmoja. Pyrin purkamaan päänsisäisiä alkuideoita konkreettiseen muotoon. Tässä vaiheessa teen myös alustavat painamiseen soveltuvat materiaallivalinnat.

4. Soveltuvat ratkaisumallit

Checklandin (1986) mukaan neljäs vaihe on koko pehmeän systeemisuunnittelun mallin vaikein ja tärkein, josta koko prosessin menetelmällinen onnistuminen riippuu.

Tässä vaiheessa aiemmin saavutetuista visioista muodostetaan erilaisia käsite- ja ratkaisumalleja. Muodostetut mallit otetaan lähempään tarkasteluun ja määritellään prosessin toteuttamiseen tarpeelliset toiminnot. Tarkoituksena on muodostaa ideaalitoimintamalli, johon myöhemmin verrataan todellisuudessa tapahtuvia seikkoja. (Anttila 1992, 193; Anttila 2005, 437.) Tässä suunnitteluprosessissa ratkaisua etsitään sekä teoreettisesta tiedosta että empiirisestä tutkimuksesta.

4a. Teoreettiset perusteet ja 4b. Muu systemaattinen ajattelu

Mallista voidaan erottaa alaluokkia, jotka esittelevät reaali maailman mahdollisuuksia (Checkland 2002, 165–183). Alavaiheiden tarkoituksena on syöttää malliin tarvittavaa lisätietoa, ettei siitä muodostu puutteellista tai viallista sekä tarkastella, löytyisikö jokin tietty erityissysteemi, jonka voisi käyttää hyödyksi tai sovittaa ratkaisun määrittämiseen (Anttila 1992, 193). Tässä vaiheessa perehdyn jo olemassa olevaan teoreettiseen tietoon ja muuhun tausta-aineistoon. Pyrin kokoamaan kattavan aineiston, joka tukee vaatemalliston suunnittelua. Tarkastelen muun muassa kankaanpainantatekniikoita ja materiaaleja sekä tutkimusta vaatemarkkinoiden vastaavuudesta kuluttajien kokokysyntään. Uskon löytäväni tutkimuksesta näkökulmia, jotka auttavat vaatemalliston suunnittelussa pitkille naisille ja joita voin vertailla omaan kyselytutkimukseeni.

Teoreettinen tieto muodostaa perustan sekä kvasikokeelliselle tutkimukselle että kyselytutkimukselle. Anttilan (2005, 274–275) mukaan kvasikokeellinen tutkimus muistuttaa varsinaista kokeellista tutkimusta, mutta siitä puuttuu varsinaisen kokeellisen tutkimuksen peruslähtökohta eli tutkittavien kohteiden satunnainen jaottelu koe- ja kontrolliryhmiin. Kvasikokeellisessa tutkimuksessa kokeilen, millä tavoin on helpointa ja kannattavinta toteuttaa suuria painokuvioita käsityömenetelmin. Kyselytutkimuksen avulla tarkoitukseni on kerätä tietoa siitä, millaisia ongelmia kohderyhmälläni on vaatteidenhankinnassa ja määritellä niitä ongelmakohtia, joihin kohderyhmä itse kaipaisi parannuksia sekä miten suunnittelijana voisin huomioida nämä ongelmat.

5. Vertailu

Vertailussa siirrytään takaisin reaali maailmaan. Vaiheen tarkoitus on soveltaa toimintamallia todellisuuteen vertailemalla ja arvioimalla vaiheita 2 ja 4 keskenään (Anttila

1992, 193). Käytännössä valitsen tutkimuksen pohjalta suunnittelun lähtökohtiin soveltuvat vaatemallit ja valmistan niistä prototyypit.

6. Soveltuvat ja toivottavat muutokset

Vaiheessa 6 määritellään vertailun tuloksia hyväksi käyttäen systeemiin kohdistuvat muutostarpeet (Anttila 2005, 437). Tässä vaiheessa aion tarkastella vaatteiden istuvuutta ja ulkonäköä prototyyppien arvioinnin avulla. Lisäksi tarkastelen ajankäyttöä ja taloudellisia ratkaisuja ja selvitan tehokkuutta lisääviä muutosmahdollisuuksia.

7. Toiminta ongelman ratkaisemiseksi

Vaiheessa 7 tarvittavat muutokset toteutetaan. Tämän jälkeen toimintasysteemi on valmis uuteen kierrokseen. Tarvittaessa suunnitteluprosessi aloitetaan aivan alusta. Pehmeän systeemisuunnittelumallin hienous piilee siinä, että vaiheet voi toistaa saman prosessin aikana useamman kierroksen ajan. (Anttila 1992, 194.) Tässä viimeisessä vaiheessa toteutan tarvittavat muutokset vaatemaleihin mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa muutan vain yksityiskohtia, kehitän vaatemaleja eteenpäin eli palaan suunnitteluprosessissa vaiheeseen neljä tai aloitan koko prosessin alusta.

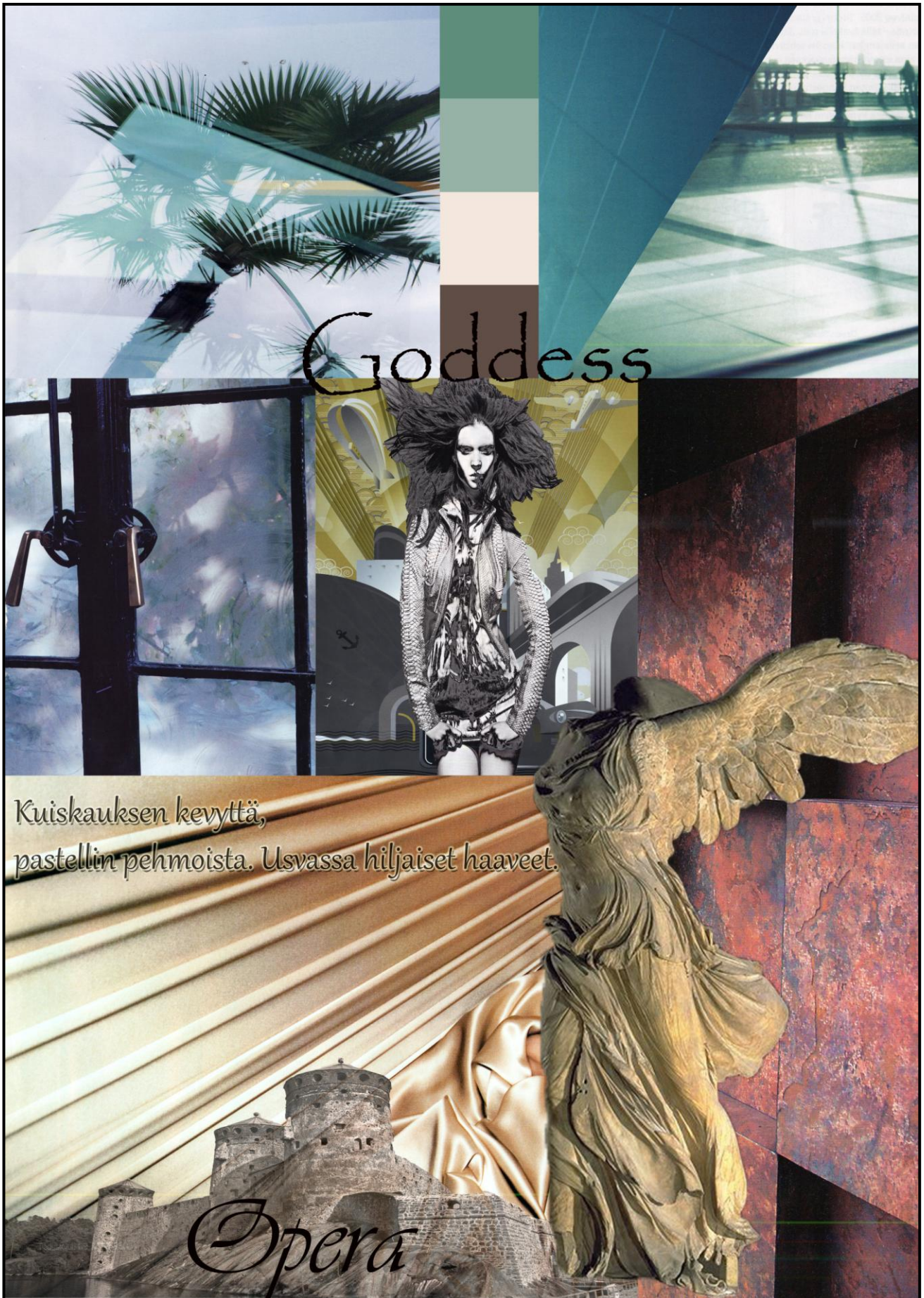
3 KOLLAASIT YDINVISIOIDEN ILMENTÄJINÄ

Anttilan (1992, 192) mukaan ”ydinvisioiden” määrittämiseksi käsiteltäväksi otetaan useita vaihtoehtoja, joiden avulla pyritään löytämään ratkaisu ongelmaan. Tässä ydinvisioita ilmentävät ideakollaasit, joilla haluan konkretisoida ja hahmotella ideamaailmaa, johon pyrin suunnittelulla. Aloitin malliston ideoinnin kokoamalla kuvakollaaseja (kuvat 1 ja 2), jotka kuvastavat tavoittelemiani tunne- ja värimaailmoja. Simon Seiwright (2007, 11, 14, 16–17) esittää ideoinnin olevan ”luovaa tutkimusta”, joka voi olla kaikenlaista inspiraation lähteiden etsimistä ja vaikutteiden ottamista erilaisista aihepiireistä, mutta ennen kaikkea kerätyn tiedon tallentamista. Luovan tutkimuksen avulla suunnittelijalla on mahdollisuus perehtyä omiin mielenkiinnonkohteisiin ja laajentaa tietoisuutta ja tuntemusta ympäröivästä maailmasta. Tehtävänä luova tutkimus on hyvin henkilökohtainen ja yksilöllinen. Se on tapa esitellä suunnittelijan maail-

mankatsomusta ja ajattelua. On kuitenkin muistettava, että luovan tutkimuksen tulee olla inspiroivaa ja hyödyllistä.

Ideakollaaseihin olen pyrkinyt kokoamaan minua inspiroivia ja jo olemassa olevia mielikuvia ilmaisevia kuvia. Kerätessäni kuvamateriaalia selasin hyvin paljon lehtiä, kirjoja ja verkkomateriaaleja sekä katselin elokuvia. Minua miellyttivät erityisesti erilaiset pinnat, tietyt värit ja naishahmot. Huomasin myös kollaaseissa esiintyvien sanojen nousevan mieleeni toistuvasti. On hyvin hankalaa määritellä selkeästi, mistä ja milloin olen jonkin tietyn kuvan poiminut, sillä ideointi ei ole järjestelmällistä tai aktiivista, koska olen pyörittelyt joitakin ideoita mielessäni jo muutaman vuoden verran.

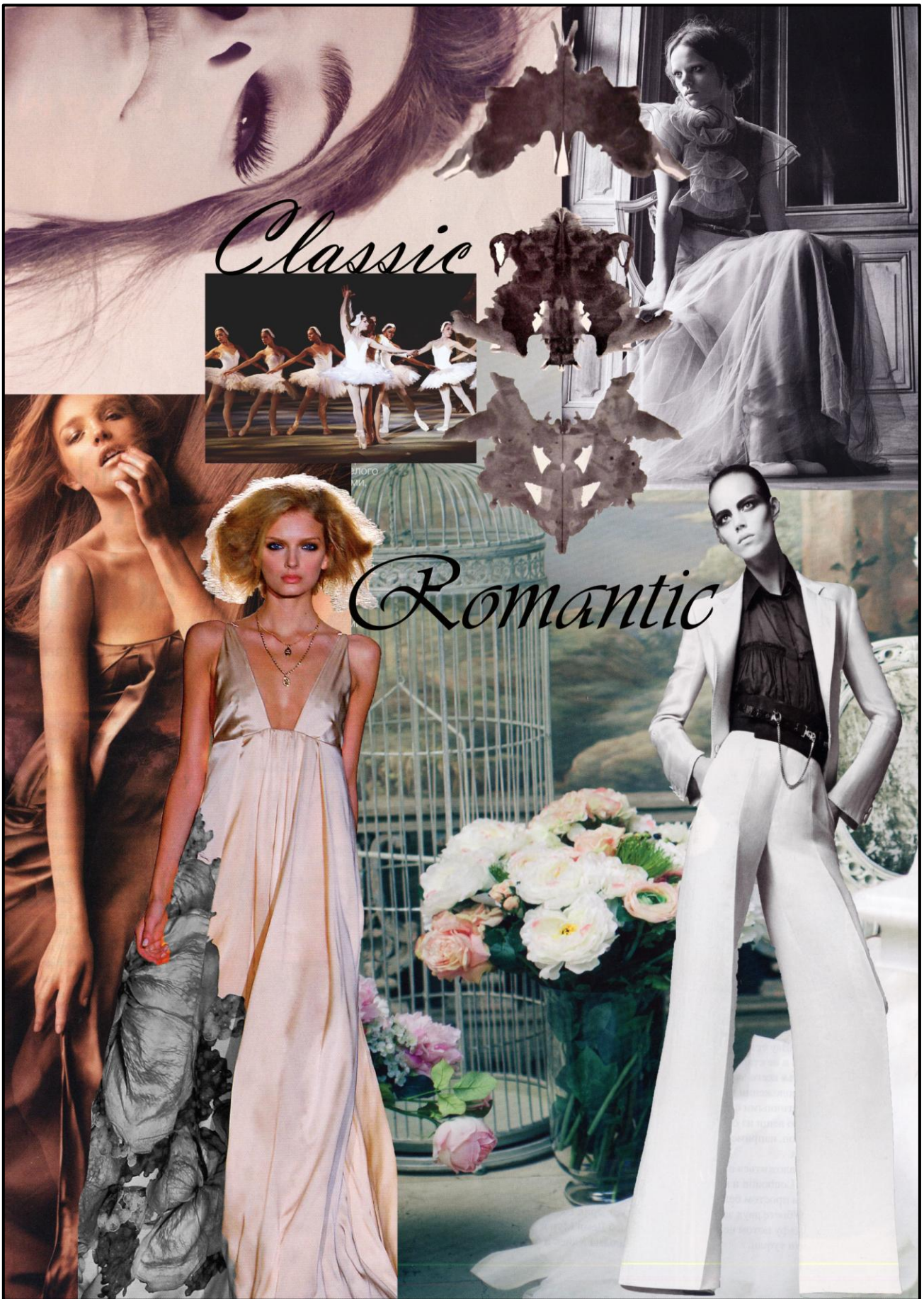
Ensimmäinen kuvakollaasi (kuva 1) esittää värimaailmaa, jota haluan käyttää mallitossani ja ajatuksia ydinvisioiden takana. Lauseet ”Kuiskauksen kevyttä, pastellin pehmoista. Usvassa hiljaiset haaveet.” olen poiminut aikanaan jostain lehdestä seinälleni ja kollaaseja kootessa se tuntui kuvastavan hyvin tavoittelemaani tunnelmaa. Värit, jotka toistuvat kuvissa, ovat joko vaaleita, melkein valkoisia, kuten kerma- ja marmorinvalkea ja sinivihreän sävyjä, joista tulee mieleen mentoli ja minttu tai pehmeitä ruskean sävyjä sekä harmaan eri sävyjä aina mustaan asti.

KUVA 1. Ideakollaasi I

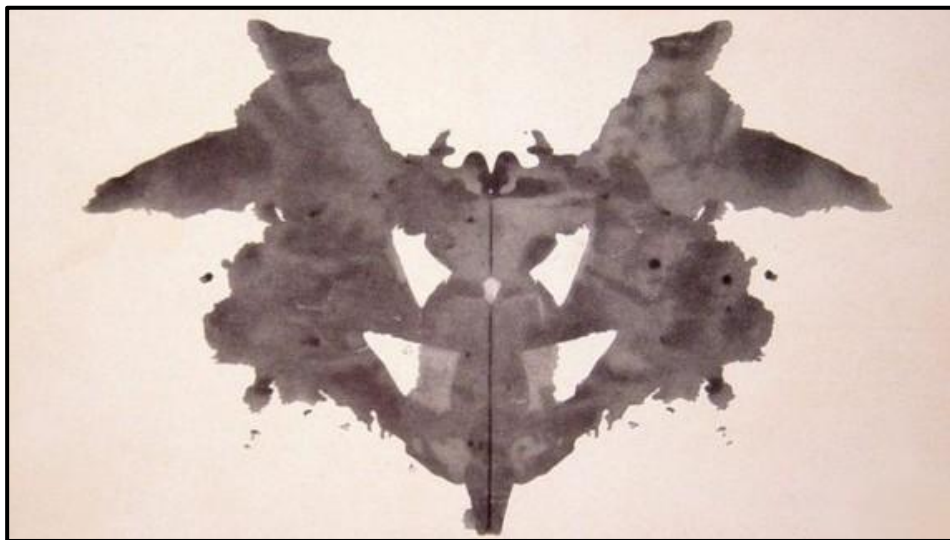
Kollaasin oikeaa reunaa hallitsee punaruskeista laatoista koostuva kuva. Laattojen pinta on mielenkiintoinen, hyvin epätasainen. Ajattelin pyrkiä painokuvioissa tämän tyyppiseen pintaan eli jopa jonkin verran epätasaiseen painojälkeen. Kodan (2003, 135) mukaan kuvakollaasin veistos, Samothraken Nike, on antiikin Kreikan jumalattaresta Athene Nikestä. Tämä voiton jumalattarta kuvastava veistos on tunnetuin hellenistisen kauden patsaista. Veistoksen siivekäs nainen on pukeutunut hyvin hienosta kankaasta tehtyyn asuun, jota tuuli litistää kehoa vasten tuoden kauniisti esille kehon muodot. Minulle veistos ilmentää naisellisuutta, ylväyttä ja voimaa. Samoja tunteita, joita haluan pitkän naisen kokevan pukiessaan päällensä mallistoni vaatteen. Kollaasin alareunassa on lisäksi Olavinlinna, joka on maailmankuulujen oopperajuhlien näyttämö. Kun mietin, missä ja millaisessa tilaisuudessa kohderyhmäni voisi käyttää mallistoni vaatteita, mieleeni nousivat muistot viime kesän oopperajuhlilta; romanttinen illallinen ja ooppera kesäisessä Savonlinnassa. Mallisto voisi siis olla jotain kesäistä ja juhlevaa muttei liian iltapukumaista. Ooppera kuvastaa myös suuria tunteita, draamaa, joita myös muut kollaasien kuvat ilmentävät.

Toista kuvakollaasia (kuva 2) kootessa mielessäni oli lähinnä tietty tunnelma ja vaikutelma, joita halusin mallistossani ilmentää. Lisäksi kuvissa toistuvat tietyt materiaalit mm. silkkisatiini ja -sifonki. Pääosassa ovat siis erityisesti kauniisti laskeutuvat materiaalit. Kollaasin kuvia yhdistää keveys ja liehuvat helmat, läpikuultavuus, romanttinen tunnelma ja klassiset linjat. Erityisesti haluan nostaa esille kuvan vasemman reunan vaalean leningin, jossa on suuri kukkakuvio. Puvun keveä materiaali ja painokuvion suuruus luovat mielenkiintoista dramatiikkaa ja kontrastia, jota haluan tuoda myös omassa mallistossani esiin.

KUVA 2. Ideakollaasi II

Kollaasissa on myös kolme Rorschachin musteläiskätestin kuvaa. Rorschach-testi on psykiatri Herman Rorschachin 1920-luvulla kehittämä projektiivinen persoonallisuustesti, jossa tutkittavalle esitetään musteläiskä muistuttavia kuvia (kuva 3.) ja hänen tulee kertoa, mitä hän niissä näkee (Ojanen, ym. 2004, 172). Valitsin nämä kollaasiin, koska haluan käyttää tämän tyyppisiä musteläiskä painokuvioina mallistossani. Olen jo pitkään ollut kiinnostunut psykologiasta tieteenalana, erityisesti persoonallisuuspsykologiasta. Vuorinen (1992, 11) kiteyttää, että ”psykologia pyrkii tekemään tieteellisin perustein ymmärrettäväksi, miksi yksilö toimii tietyllä tavalla”. Minua kiehtovat ihmisen mieli, sen toiminta ja kehittyminen. Mieli eli psyyke tarkoittaa ihmisen sisäistä elämysmaailmaa (Vuorinen 1992, 13). Minulle suunnittelijana oman psyyken havainnointi ja ymmärtäminen ovat tärkeä osa suunnittelun lähtökohtia.

KUVA 3. Rorschachin musteläiskätestin ensimmäinen taulu.

Pukeutumisessa ei ole kyse vain vaatteista. Se on osa jokaisen minäkuvaa ja siten kuvastaa yksilön persoonallisuutta. Ruumis ja ruumiinkuva nivoutuvat aina kaikkeen, työelämän tasa-arvosta mielenterveyteen asti. Ensimmäisessä kuvakollaasissa (kuva 1) on paljon heijastavia pintoja, peilejä. Polhemuksen (1988) mukaan ihmisen elämän tärkein suhde on minän ja peilikuvan välillä, mikä ei ole pelkästään turhamaisuutta tai narsismia, vaan tämän suhteen kautta yksilö vahvistaa ja määrittelee itsensä yhä uudelleen (Kivimäki 2003, 254). Heijastavia pintoja sisältävät kuvat valitsin osittain myös sillä ajatuksella, että peilaamme itseämme toisten ihmisten kautta. Kaiserin (1990, 166) mukaan käsityksemme ulkoasustamme pohjautuu pitkälti heijastuviin palautteisiin tai me näemme itsemme osittain muiden ihmisten silmien ja käsitysten kautta. Toisin sanoen rakennamme omakuvaa itsestämme sen mukaan, miten toiset

näkevät meidät. Mutta miten lopulta näemme itsemme, jos jokainen peili on erilainen? Entäpä mitä Rorschachin musteläiskät todella esittävät jos jokainen meistä näkee kuvissa jotain erilaista? Tämän opinnäytetyön tehtävänä ei kuitenkaan ole lähteä etsimään vastauksia näihin kysymyksiin. Haluan vain käyttää pohdinnan herättämiä ajatuksia suunnittelun apuna. Yhteenvetona kuvakollaaseista voisi tiivistää, että malliston tulee olla muodikas, mutta riittävän yksilöllinen, kaunis, pukeva ja väreiltään harmoninen. Linjoiltaan vaatteiden tulee olla klassisia, mutta niissä on ripaus romantiikkaa ja draamaa. Kuvakollaaseista mieleeni rakentuu kuva modernista jumalattaresta.

4 PALA PALALTA ITSEÄN RAKENTAMASSA

Vaatteen suunnittelu on pääasiassa materiaalisen muodon ja kuvitteellisen sisällön yhdistämistä rajaamaan yksityistä tilaa. Suunnittelijan tuotos eli vaate muodostaa käyttäjälleen joukon tunteita, asenteita, kokemuksia ja toimintaa, jotka ilmentävät elämänlaatua. (Raunio 2000, 62–63, 73.) Kyse on siis suunnittelijan ja käyttäjän näkemysten synteisistä, jotta käyttäjä voi tuntea olonsa miellyttäväksi vaatetta käyttäessään. Suunnittelijana minun on huomioitava ne tekijät, joilla on merkitystä halutun lopputuloksen saavuttamiseksi. Minun on kerättävä sekä teoreettista tietoa että tehtävä tutkimuksia ymmärtääkseni näitä eri tekijöitä ja saadakseni riittävät lähtökohdat varsinaiselle suunnittelulle. Kuvakollaasien muodostamat ydinvisiot nostivat esille erityisesti materiaalit ja niiden kuvioinnin painamalla sekä pukeutumisen psykologiset tekijät.

Kuitenkin tärkein vaatemallistoni suunnittelussa huomioitava tekijä on kohderyhmäni ja sen erityismitoitukset. Kettusen (2001, 33, 36) mukaan suunnittelijan on otettava käyttäjä mukaan suunnitteluun mahdollisimman varhain saadakseen tietoa käyttäjää koskevista mm. sosiologisista, psykologisista ja kulttuurisista aspekteista. Lisäksi suunnittelijan on tunnettava henkilökohtaisesti suunnittelukohteen maailma, sillä se vaikuttaa alitajuisesti hänen ideoihinsa. Koska kuulun itse kohderyhmääni, on tässä opinnäytetyössä suunnittelu tavallaan sekä käyttäjä- että suunnittelijälähtöistä. Siksi tarkoituksenani on kerätä kohderyhmältäni ideoita vaatesuunnittelijalle vain ainoastaan yleisellä tasolla, ei niinkään tiettyjä materiaali- tai väritoiveita. Haluan varata itselleni tietynlaisen ”suunnittelijanvapauden”.

4.1 Pitkä nainen vaatemarkkinoilla

Vaateteollisuus käyttää vaatteiden valmistuksessa apunaan perusmittauksiin pohjautuvia mittataulukkoita. Naisten vaateuksen mittataulukko N-2001 perustuu suomalaisten yli 15-vuotiaiden naisten keskuudessa suoritettuihin perusmittauksiin sisältäen pituusluokat 152 cm - 176 cm (Finatex 2001). Mittataulukon ulkopuolelle jää yli 176 cm pitkiä 24–44-vuotiaita suomalaisia naisia noin 10,2 prosenttia. Muissa ikäryhmissä pitkien naisten osuus on huomattavasti pienempi. (Kansanterveyslaitos 2008, 672.) Kyse on noin 66 000 suomalaisesta naisesta (Tilastokeskus 2011), joita ei huomioida kunnolla vaatemarkkinoilla.

Kuluttajatutkimuskeskuksen (Peura-Kapanen 2000) vuonna 1999 teettämässä tutkimuksesta käy ilmi, että joka viidennellä vastaajalla oli säännöllisesti vaikeuksia sopivankokoisten vaatteiden saamisessa. Runsaana pidetystä tarjonnasta huolimatta enemmistöllä oli lisäksi vaikeuksia ajoittain. Monella vastaajalla oli ongelmia, jotka liittyvät vaatteiden pituuksiin (housujen lahkeet, paitojen hihat jne.). Yli puolet vastaajista ilmoitti tinkineensä ainakin joskus vaateen sopivuudesta ja tyytyneensä ei-sopivaan vaihtoehtoon.

Tutkimuskyselyn vastauksissa toivottiin, että vaatteiden pituuksiin liittyvien ongelmien ratkaisuksi tulisi vaatteisiin saada nykyistä enemmän muunneltavuutta, esimerkiksi housujen lahkeisiin lisää käännevaraa tai paitoja eri hihapituuksilla. Lisäksi ehdotettiin, että housujen lahkeet voitaisiin kääntää vasta myymälässä asiakkaan mittojen mukaiseksi. Vastaajien esittämissä toiveissa korostuivat myös vaatteiden ulkonäköön liittyvät seikat. Muun muassa pitkien ja kookkaiden sekä pienten ja pyöreiden naisten kommentoissa tuli esille toivomus nuorekkaista malleista mummomallien sijaan tai muutoin tyylikkäästä vaatteista. (Peura-Kapanen 2000, 39–40.) Tutkimus on tehty yli kymmenen vuotta sitten ja tilanne vaatemarkkinoilla on muuttunut jonkin verran sen jälkeen. Uskon verkkokauppojen yleistymisen ja ulkomailta tuotteita tilaamisen helpottumisen parantaneen pitkien naisten vaateostomahdollisuuksia. Kotimaisia pitkille naisille tarkoitettuja verkkokauppoja on varsinaisesti silti vain kaksi, TallFits Oy ja Spesiaali Koot A ja O Oy, jolla on myös kivijalkamyymälä Tampereella. Koska kohderyhmästäni löytyi hyvin vähän tutkittua tietoa, päätin toteuttaa kyselytutkimuksen yhdessä Pieni- ja Isokenkäisten yhdistyksen PIKRY:n kanssa.

Ihmiset pukeutuvat samalla tavalla kuuluakseen ryhmään (Jones 2011, 27). Oli sitten kyse vain pienen ryhmän pukeutumisesta, esimerkiksi urheilujoukkueen, tai suuremman ihmisryhmän, kuten nuoret naiset, jotka seuraavat viimeisintä muotia, pukeutumisen kautta saatu hyväksyntä ja ryhmään kuulumisen tunne voivat olla merkittävässä osassa rakennettaessa omaa minäkuva. Raunio (2000, 63) toteaa pukeutumista käytettävän välineenä, jolla pidetään yllä tyydyttävää kokemusta itsestään. Kun pitkä nainen ei löydä sopivia vaatteita ketjuliikkeiden rekeiltä, voi hän kokea itsensä suorastaan syrjityksi. Jos ainoat sopivat vaatteet ovat ”telttamaisia kaapuja” tai ”mummomaisia kolttuja”, jotka suorastaan pakottavat peittelemään omaa ulkomuotoaan, on helppo tuntea häpeää ja muita negatiivisia tunteita omasta vartalostaan. En väitä, että näin olisi jokaisen pitkän naisen kohdalla, mutta joukossa on niitä, jotka eivät ole koko elämänsä aikana saaneet ainuttakaan positiivista kommenttia ulkonäöstään saatikka pituudestaan. Kuitenkin tämä sama ”syrjintä” toistuu kaikilla elämän osa-alueilla, niin työpaikalla epäsopivina työvaatteina tai henkilösuojaimina kuin vapaa-ajalla väärin mitoitettuina urheiluvälineinä tai -vaatteina. Normeihin mahtuvat ihmiset eivät koe eivätkä välttämättä pysty käsittämään epäsopivaa työtakkia syrjinnäksi, mutta esimerkiksi kylmävaraston keräilijälle liian lyhyet hihat voivat aiheuttaa erilaisia sairauksia jatkuvan ranteiden kylmäaltistuksen takia.

4.2 Kuiskauksen kevyttä, pastellin pehmoista

Sopivan kankaan valinta on avain onnistuneelle suunnittelulle. Tarkoituksenmukaisten materiaalien valintaan vaikuttavat ulkonäön lisäksi kankaan koostumus eli kuitusisältö, sidos, rakenne, paino, laskeutuvuus, pintastruktuuri, väri, pintakäsittelyt ja painokuosi tai yksittäinen printtikuvio. Myös kankaan toiminnalliset ominaisuudet kuten lämpöisyys, kestävyys, hengittävyys ja huollettavuus on otettava huomioon suunnittelussa. (Jones 2011, 142.) Ydinvisioiden pohjalta arvioin materiaalien tärkeimmiksi ominaisuuksiksi nousevan ulkonäön, pintastruktuurin ja laskeutuvuuden. Ideakollaaseissa on paljon kauniisti laskeutuvia kankaita, keveitä ja liehuvia helmoja. Siksi haluaisinkin käyttää tuotteissa ohuita silkkikankaita, mm. sifonkia ja satiinia, mutta silkin hintavuuden takia aion tutkia vastaavien luonnonkuitu- tai polyesterikankaiden soveltuvuutta mallistooni. Koska pyrin itse värjäämään ja painamaan kaikki kankaat, käsittelen joitakin kuitumateriaaleja lähinnä kankaanpainannan näkökulmasta.

Tekstiilimateriaalit ovat peräisin kasveista ja eläimistä (luonnonkuidut) tai ne ovat kemianteollisuuden tuotteita (synteettiset kuidut). Tekstiilimateriaalin värjäytyvyyteen vaikuttaa kuidun kemiallinen koostumus ja fysikaaliset ominaisuudet sekä käytettävän väriaineen rakenne. Tarkoituksenmukaisella väriaineen ja värjäysmenetelmän valinnalla on mahdollista hyödyntää väriaine tehokkaasti sekä saada tuotteelle mahdollisimman hyvät värinkesto-ominaisuudet. Luonnonkuiduista puuvilla on yleisin käsityömaisessä työskentelyssä käytetty materiaali. Muut selluloosakuidut, kuten pellava ja viskoosi sekä valkuaisainekuiduista silkki ja villa soveltuvat myös hyvin käsityömaiseseen työskentelyyn. Synteettisten kuitujen, pääasiassa polyesterin, työstäminen värjätessä ja kankaanpainannassa vaatii erityistä paneutumista. (Forss 2005, 15, 17.)

Silkikankaalle tyypillisiä ominaisuuksia, jotka puoltavat materiaalin valintaa mallistooni, ovat miellyttävä tuntu, helppo värjäytyvyys, keveys ja silkille ominainen kiilto. Kuivassa ilmassa silkki kuitenkin sähköistyy voimakkaasti. Lisäksi silkkituote kestää heikosti ajan, auringonvalon ja lian, mm. hien, vaikutusta. Materiaalin värjäyksen ja painamisen kannalta on huomioitava, että vaikka silkki kestää pitkäaikaista korkeaa (120–130 °C) lämpötilaa, alkaa se hajota n. 170 °C:ssa. Suositeltu silityslämpötila on 150 °C. (Boncamber 2004, 201–204.)

Polyesterin ominaisuuksia voidaan säädellä käyttötarkoituksen mukaan ja sitä käytetään paljon sekoitekankaissa tuomaan lujuutta sekä tiettyntyyppistä kiiltoa tai tuntua. Ominaisuuksien säätelyllä voidaan pyrkiä jäljittelemään luonnonkuituja kuten silkkiä. Polyesterin etuja ovat helppohoitoisuus sekä hyvä muoto- ja mittapysyvyys, mutta alhaisen kosteussisältönsä vuoksi myös polyesterikangas sähköistyy helposti. Polyesterin rakenne heikkenee vasta yli 230 °C:ssa. Silityslämpötilaksi suositellaan 140–170 °C. (Boncamber 2004, 282–283, 287.) Kärjistäen polyesteriä on huomattavasti vaikeampi työstää käsityömaisessä kankaanpainannassa, mutta se on edullisuutensa ja helppohoitoisuutensa vuoksi parempia vaihtoehtoja mallistooni, kun taas silkin ulkonäölliset ominaisuudet ja helppo työstettävyys antavat sille selvän etulyöntiaseman, vaikka silkkituotteen hoito vaatii selvästi enemmän huomiota kuin vastaavan polyesterisen tuotteen.

4.3 Painomenetelmän valinta

Kankaanpainannassa painoväri kohdennetaan painotekniikan avulla tekstiilimateriaalin pinnalle painokuvion mukaisesti. Värimenetelmän ja sen toteuttamiseen tarvittavan tekniikan valintaan vaikuttavat mm. väripinnan ja ääriviivan tavoiteltu ulkonäkö. Värimenetelmällä tarkoitetaan sitä tapaa, miten värillinen kuvio muodostuu kankaalle jonkin painotekniikan avulla. Suorapainanta on yleisimmin käytetty painomenetelmä. Siinä väri pääsee esteettä tekstiilimateriaaliin. Sen suosio johtuu taloudellisuudesta ja toistettavuudesta. Lisäksi sen lopputulos on helpommin hallittavissa ja työvaiheita on vähemmän kuin muissa värimenetelmissä. Kankaanpainannassa on paljon erilaisia tekniikoita, joten mahdollisuudet ovat melkein loputtomat. Painotekniikalla tarkoitetaan välinettä tai työtapaa, jonka avulla väri siirtyy kankaalle. Suoria painotekniikoita ovat mm. leimasin-, kaavio- ja siirtopainanta. (Forss 2005, 99–103, 111.) Keskityn tarkastelemaan suurten painokuvioiden toteuttamista siirtopainantatekniikalla. Pyrin huomioimaan erityisesti ne seikat, jotka voivat vaikuttaa tuotteen lopulliseen ulkonäköön ja tuntuun painettaessa ohuille sifonkimaisille materiaaleille. Valitsin siirtopainannan, koska se on mahdollisesti tuntemistani painomenetelmistä tehokkain tapa saada aikaan haluamiani kuvioita.

Siirtopainantaa käytetään painettaessa synteettisille tekstiilimateriaaleille. Siirtopainantatekniikka perustuu dispersiovärien sublimoitumiseen eli olomuodonmuutokseen suoraan kiinteästä kaasuksi ilman nestemäistä välitilaa. Siirtopainannassa painettavaa kuviota ei paineta suoraan kankaalle, vaan ensin esimerkiksi paperille, josta se siirretään lämmön ja paineen avulla tekstiilille. Kuvioitu paperi asetetaan kuvapuoli kankaaseen ja kuumennetaan 40–60 sekunnin ajan 195–210°C lämpötilalla esim. silitysprässillä. Kuvio siirtyy kankaalle peilikuvana. Siirtopainannassa on tärkeää selkeän tuloksen saavuttamiseksi, ettei paperi pääse liikahtamaan. Kun väri on imeytynyt kankaaseen, painettu pinta on valmis, eikä se vaadi muuta jälkikäsittelyä. (Forss, 2005, 168.) Tarkoitukseni on painaa erilaisia symmetrisiä musteläiskiä. Helpoiten haluamani kuvion saa aikaiseksi lisäämällä väriä, esimerkiksi mustetta paperille, joka taitetaan keskeltä kahtia. Taitetun paperin välissä muste leviää ja muodostaa kuvion, jonka puolet ovat symmetrisiä keskenään, toistensa peilikuvat.

Dispersiovärejä käytetään synteettisten materiaalien, mm. polyesterin, asetaatin, polyamidin sekä polyakryylin värjäämiseen ja painantaan. Dispersiovärit jaetaan eri käyt-

tötarkoituksiin mm. kesto-ominaisuuksien, värimolekyylin koon ja sublimoitumislämpötilan mukaan. Hyvin pienimolekyylisiä värejä käytetään siirtopainannassa ja suuri-molekyylisiä suorassa painannassa. (Forss 2005, 74–75.)

Reaktiovärit nimensä mukaisesti reagoivat kuidun kanssa. Reaktiovärit soveltuvat luonnonkuitujen, mm. puuvillan, villan ja silkin värjäykseen, maalaukseen ja painantaan. Reaktiovärit ovat suosittuja niiden hyvän pesunkeston takia. Painatusjälki on läpikuultava ja pehmeä, värjätynoloinen, mikä tulee esiin erityisesti ohuilla ja pehmeillä materiaaleilla. (Forss 2005, 55.)

4.4 Tutkimusmenetelmät

Käytän opinnäytetyössäni kahta erilaista tutkimusmenetelmää. Kvasikokeellinen tutkimus kohdistuu tekstiilimateriaaleihin ja niiden painantaan ja kyselytutkimuksella selvitan kohderyhmäni asenteita, ongelmia ja toiveita pukeutumisesta.

4.4.1 Kvasikokeellinen tutkimus

Kvasikokeellinen tutkimus muistuttaa varsinaista kokeellista tutkimusta, mutta siitä puuttuu varsinaisen kokeellisen tutkimuksen peruslähtökohta eli tutkittavien kohteiden satunnainen jaottelu koe- ja kontrolliryhmiin. Siinä ei pyritä kontrolloimaan tai manipuloimaan kaikkia asiaan liittyviä muuttujia. Kuitenkin kaikki ne tekijät, jotka voivat vaikuttaa tulosten kelvollisuuteen, on pystyttävä nimeämään. Tällaisia muuttujia voivat olla mm. ilman lämpötila ja kosteus, mittavälineiden ja -laitteiden kalibrointi. Tutkimuksessa pyritään olosuhteet huomioiden mahdollisimman lähelle kokeellista tarkkuutta määritellen huolellisesti kaikki poikkeukset ja rajoitukset. (Anttila 2005, 274–275.) Kvasikokeellisessa tutkimuksessani testaan dispersio- ja reaktiovärien siirtopainantaa eri materiaaleille käsityömäisin menetelmin. Käytettävissäni ei ole laboratoriotasoisia tiloja ja laitteita, joten tulokset arvioin silmämääräisesti. Pyrin kuitenkin systemaattisuuteen ja toistettavuuteen tarkan raportoinnin avulla.

4.4.2 Kysely aineistonkeruumenetelmänä

Kyselytutkimuksen tarkoituksena on koota jotain olemassa olevaa ilmiötä kuvaavaa yksityiskohtaista tietoa. Kyselytutkimuksella on mahdollista myös tunnistaa ongelmia

tai olemassa olevia käytänteitä sekä tehdä vertailuja ja arvioida ilmiöitä. (Anttila 2005, 260.) Alkula (1995, 119) korostaa, että kyselymenetelmien vahva puoli on erityisesti niiden tehokkuus ja taloudellisuus kerätessä tietoa suurten ihmismäärien toiminnasta, asenteista ja mielipiteistä. Opinnäytetyössäni pyrin kyselytutkimuksellani tavoittamaan mahdollisimman monta kohderyhmäni edustajaa rajatuilla resursseilla. Tarkoituksena on kerätä kyselyn avulla tietoa siitä, millaisia ongelmia kohderyhmälläni on vaatteidenhankinnassa ja määritellä niitä ongelma-kohtia, joihin kohderyhmä itse kaipaisi parannuksia. Tämän lisäksi tarkoituksena on selvittää, miten suunnittelijana voisin huomioida nämä ongelmat.

Käytännössä tutkimus voidaan toteuttaa monella eri tavalla, esimerkiksi haastatteluna tai internet-kyselynä, jolloin kysymykset esitetään vastaajalle tavallisen paperisen lomakkeen sijaan sähköpostitse tai erillisen tutkimusohjelman avulla (Hirsjärvi ym. 2004, 185–186). Anttilan (2007, 116) mukaan internet-kysely on halpa ja teknisesti helposti toteutettavissa oleva kyselymenetelmä, mutta se vaatii tutkijalta tarvittavien ohjelmien ja tekniikan hallintaa. Tämän kyselyn päätin toteuttaa Webropol- tutkimusohjelmiston avulla. Käytin kyseistä ohjelmaa, koska olin tutustunut siihen jo aiemmin opiskelun aikana. Lisäksi se sopi parhaiten rajattuihin ajankäyttöllisiin ja ekonomisiin resursseihini.

Laajuudeltaan kysely voi olla kokonais- tai otantatutkimus. Heikkilän (2020, 33–34) mukaan tutkimus on järkevää suorittaa otantatutkimuksena varsinkin silloin, kun perusjoukko on suuri tai tietoa halutaan nopeasti. Otannassa kohderyhmän perusjoukosta eli kiinnostuksen kohteena olevista ihmisistä valikoidaan jokin osuus tarvittavan tiedon saamiseksi. Ideana on, että perusjoukosta satunnaisesti valikoitunut rajallinen vastaajamäärä edustaa koko perusjoukkoa ja siten tutkimuksen avulla saatuja tuloksia voidaan yleistää koskemaan koko perusjoukkoa. Tutkimuksessani kohderyhmän eli perusjoukon muodostavat yli 174 cm pitkät naiset. Koska perusryhmästä ei ole olemassa mitään valmista rekisteriä, ei ollut mahdollista suorittaa laajaa satunnaisotantaa. Siksi päätin julkaista kyselyn julkisesti verkossa ja pyrin jakamaan kyselysivuston osoitetta tuttavieni, sosiaalisen median ja PIKRY ry:n kautta mahdollisimman monelle sellaiselle henkilölle, jotka sopisivat kohderyhmääni. Tavoitteenani oli saada vähintään 50 vastaajaa, mikä on Heikkilän (2010, 44) mukaan vähimmäismäärä otokselle.

4.4.3 Kyselylomakkeen laatiminen ja toteutus

Huotarin (2003, 31) mukaan suunnittelijan on tunnettava kohderyhmäänsä jonkin verran etukäteen, jotta tämä pystyisi esittämään suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisia kysymyksiä. Koska kuulun itse mallistoni kohderyhmään, uskon tuntevani sitä tarpeeksi pystyäkseen muodostamaan sopivia kysymyksiä. Lisäksi olen perehtynyt aiheesta koskevaan tutkimustietoon. Kyselyllä haluan sekä vahvistusta omille oletuksilleni ongelmista että kerätä kohderyhmäni näkemyksiä. Ongelmaksi tässä voi muodostua oma subjektiivisuuteni. Huotarin (2003, 31) mukaan kyselylomakkeen huolellisella valmistellulla voidaan vähentää suunnittelijan ja muiden ulkopuolisten tekijöiden vaikutusta saatavaan tietoon. Kysymysten muotoilu vaikuttaa osaltaan saataviin vastauksiin. Alkula (1995, 120) tarkentaa, että tutkijan on kyettävä laatimaan ymmärrettäviä ja vakiomuotoisia kysymyksiä. Seurauksena on, että vastausvaihtoehtojen laatiminen vaatii tutkittavien asioiden luokittelua ja käsitteellistä kategorisointia etukäteen. Tässä kyselytutkimuksessa pyrin luokittelemaan vastausvaihtoehdot mahdollisimman selkeästi tai jo ennestään tunnettuihin kategorioihin ja lisäksi tarjosin joihinkin vastausvaihtoehtoihin tarkennuksia (vrt. liite 1, kysymys 4).

Kyselylomakkeen (liite 1) laatimisen aloitin tarkentamalla tutkimusongelmia kysymysmuotoon. Ensinnäkin halusin selvittää, millaisia ongelmia keskipituudesta poikkeavilla henkilöillä on vaatteiden hankinnassa. Toiseksi halusin saada tietää, kuinka suuri merkitys vaatteiden hankinnassa on eri tekijöillä, joihin suunnittelija pystyy vaikuttamaan.

Kyselyissä käytettävät kysymykset voivat olla avoimia tai valmiiksi strukturoituja suljettuja kysymyksiä, ns. monivalintakysymyksiä. Avoimiin kysymyksiin vastataan vapaamuotoisesti omin sanoin ja suljettuihin kysymyksiin vastaus valitaan ennalta määritetyistä vaihtoehdoista. Lisäksi voi olla asteikkoihin eli skaaloihin perustuvia kysymyksiä, joilla pyritään selvittämään, miten voimakkaasti vastaaja on samaa tai eri mieltä esitetyn väittämän kanssa. (Hirsjärvi ym. 2004, 187–190.)

Avoimet kysymykset voidaan mieltää helpoiksi laatia, mutta niiden käsittely on työlästä. Avoimilla kysymyksillä voidaan kuitenkin saada tietoa ja jopa uusia ideoita, jotka eivät välttämättä tulisi esiin valmiiksi määritellyistä vaihtoehdoista. Avoimet kysymykset ovat välttämättömiä silloin, kun vastausvaihtoehtoja on mahdotonta rajata

riittävästi. (Heikkilä 2010, 49–50.) Suljettujen kysymysten vastausten käsittely on huomattavasti helpompaa kuin avointen ja ne innostavat paremmin vastaamaan kysymyksiin. Lukuisia avoimia kysymyksiä sisältävän lomake voidaan kokea raskaaksi vastata. Suljettujen kysymysten vastausvaihtoehtojen on oltava täydellisiä ja toisensa poissulkevia. Ne eivät saa olla päällekkäisiä, mutta niiden tulee kattaa kaikki mahdolliset vastaukset. (Alkula ym. 1995, 133.) Toisaalta suljettuja kysymyksiä muotoillessa saattaa kyselyn laatijalta jäädä huomaamatta jokin olennainen vastausvaihtoehto. Lisäämällä valmiiden vaihtoehtojen perään avoimen vaihtoehdon ”muu, mikä?” voidaan ohittaa tämä ongelma. (Huotari 2003, 34–35.) Päädyin omassa lomakkeessani käyttämään sekä avoimia että suljettuja kysymyksiä. Avoimiksi laadin sellaiset kysymykset, joihin olisi ollut täysin mahdotonta ennalta määrittellä kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot. Avoimilla kysymyksillä halusin erityisesti saada tietoa vastaajien kokemuksista ja ehdotuksia eri osapuolille. Muotoilin suljetuiksi sellaiset kysymykset, joille pystyin määrittelemään sopivat vastausvaihtoehdot, jolloin vastauksia on helppo tilastoida. Suljetuilla kysymyksillä selvitin sekä vastaajan mielipiteitä että vastaajaa koskevaa konkreettista tietoa.

Heikkilän (2010, 48–49) mukaan hyvä lomake on selkeä, siisti ja houkuttelevan näköinen. Tärkeää on, että teksti ja kysymykset ovat hyvin asteltuja sekä etenevät loogisesti. Helpot kysymykset, joilla pyritään herättämään vastaajan mielenkiinto tutkimusta kohtaan, on hyvä sijoittaa lomakkeen alkuun. Henkilötietoja kannattaa kysyä vasta lomakkeen loppupuolella, jotta vastaaja ei koe kyselyä liian hyökkääväksi. Tämän kyselyn jaoin neljään eri osioon. Ensimmäinen osio käsittelee vaatteiden hankintaa. Halusin saada selville vastaajan mielipiteen hänelle itselleen sopivankokoisten vaatteiden tarjonnasta. Toinen osio sisältää jatkokysymykset niille vastaajille, joilla on ollut vaikeuksia sopivankokoisten vaatteiden hankinnassa. Tarkentavilla kysymyksillä kartoitan, mitä vaatekappaleita ongelmat koskevat ja syitä ongelmiin. Kolmanteen osioon sijoitin asenneväittämät sekä avoimen kysymyksen toiveista vaatteiden suunnittelijoille.

Kyselyn loppuun sijoitin taustamuuttujia kartoittavat kysymykset. Tutkimuksen kannalta tärkein taustamuuttuja on tietenkin vastaajan pituus. Toissijaisia, mutta myös tärkeitä muuttujia ovat vastaajan vaatekoko ja vartalonmuoto. Tämän kysymyksen kanssa minulla oli eniten ongelmia. Alun perin ajatuksenani oli kysyä vaatekokoja yleisesti naistenvaatteissa käytettävillä numeroarvoilla 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, jne.

Mutta sähköpostikeskusteluissa PIKRY:n puheenjohtajan Maiju Havisen kanssa hän toi ilmi yhdistyksen kannan haluta vaatekoot määriteltyinä senttimetreillä. *”Vaatekokoja kysytään lomakkeessa numerokokoina, jotka eivät ole standardoituja, eivät pidä paikkaansa. Tämä numerokokoina esitetty kysely ei tue järjestömme ajamaa asiaa mitoituksen suhteen.”* En kuitenkaan voinut pyytää vastaajia ilmoittamaan mittojansa senttimetreinä, sillä oikeiden mittojen ottaminen oikeista kohdin olisi voinut olla liian haastavaa vastaajalle. Mittausvirheet olisivat voineet olla huomattavia, jolloin vastaus-ten luotettavuus kyseenalaistuu ja koko kysymys voisi osoittautua täysin turhaksi. Pitkällisen harkinnan ja kyselyn testaajilta saamieni palautteiden perusteella tein lomakkeeseen muutoksen enkä kysynyt vaatekokoja vaan halusin selvittää henkilön vartalotyypin. Vartalonmuotoa kuvaavia vartalotyypimääritteitä löytyy eri mittataulukoista, mutta mikään niistä ei ole vakiintunut tai yleisesti tunnettu, joten minun piti löytää jokin toinen tapa ilmaista vartalonmuotoa. Arja Partanen (2012) ehdotti käyttämään hänen Spesiaali Koot A ja O Oy:ssä kehittämää ja käyttämää AHOXY -mallia, jossa henkilön vartalonmuotoa selvitetään vertaamalla sitä kirjaimen muotoon. Viimeiseksi sijoitin ikää ja asuinpaikkaa selvittävät kysymykset. Näillä tiedoilla halusin selvittää muun muassa sitä, onko asuinpaikkakunnalla vaikutusta sopivankokoisten vaatteiden saatavuuteen.

Kyselylomake sisältää kysymyksiä myös mm. työvaatetuksesta, jotka eivät sisälly opinnäytetyöni aiheeseen. Voin kuitenkin hyödyntää näitä vastauksia mahdollisesti myöhemmin ammatissani. Lisäksi kysely tarjosi mahdollisuuden kerätä tietoa kohderyhmääni laajemmalla joukolla yhdellä lomakkeella. Kyselyyn saivat vastata keskipituudesta poikkeavat henkilöt, joita olivat alle 160 ja yli 180 cm pituiset naiset sekä alle 170 ja yli 190 cm pituiset miehet. Jätän kohderyhmääni kuulumattomien vastaajien vastaukset kokonaan käsittelemättä tässä opinnäytetyössäni, mutta raportoin niistä PIKRY ry:lle.

Kyselylomake on testattava kohderyhmään kuuluvan henkilön avulla ennen varsinaisen kyselyn suorittamista. Jälkikäteen korjausten tekeminen on mahdotonta. Huotarinen (2003, 35) mukaan testaamalla varmistetaan kysymysten ymmärrettävyys ja lomakkeesta voidaan poistaa turhia kysymyksiä tai lisätä tarvittaessa vaihtoehtoja tai tarkentavia osioita. Jouduinkin tekemään muutoksia lomakkeeseen testauksen jälkeen, korjasin mm. muutamia kirjoitus- ja ajatusvirheitä. Toteutin lopullisen kyselyn sähköisenä Webropol-ohjelman avulla huhti-elokuussa 2012. Vastausaikaa oli 5 kuukautta.

Huotari (2003, 34) nostaa esille vastaajan motivaation huomioimisen kyselyn suunnittelussa. Vastaajan motivaatiota voi parantaa se, että hänelle selvitetään riittävän hyvin kyselyn tarkoitus ja vastausten merkitys tuotekehityksessä. Nämä seikat tutkija pystyy esittämään saatekirjeessä. Heikkilän (2010, 61–62) mukaan saateen tulee olla kohtelias ja korkeintaan sivun mittainen. Siitä pitää tulla ilmi tutkimuksen toteuttaja ja rahoittaja, tutkimustietojen käyttötapa, vastausaika ja kommentti tietojen ehdottomasta luotamuksellisuudesta. Tämän kyselyn saatteessa pyrin korostamaan vastausten merkitystä suunnittelutyöhöni. Kyselyn toteutustavasta johtuen se on kaikille avoin, joten pyrin saatteessa mahdollisimman selkeästi ilmoittamaan, kenelle kysely on tarkalleen ottaen suunnattu (Liite 1).

4.5 Siirtopainantakokeet

Tutkin erilaisten paperien soveltuvuutta siirtopainantaan, siirtopainetun dispersioväriin kestävyyttä puuvillalla ja silkillä pesukokeessa sekä reaktiovärien soveltamista siirtopainantatyypin painantaan. Ensisijaisesti pyrkimyksenä on löytää paras työskentelytapa haluamani lopputuloksen saavuttamiseksi, eli miten voin saada aikaiseksi tietynlaisia painojälkeä ja musteläiskien tyyppisiä kuvioita.

Koska käytettävissäni ei ole dispersioväreillä tehtävään siirtopainantaan tarkoitettua paperia, joudun tutkimaan, mikä paperi soveltuisi parhaiten sen tilalle. Usein siirtopainannassa käytetään erikoispapereita, joiden imukyky on pienempi kuin tekstiilimateriaalin. Erilaiset siirtopainantapaperit värin alustana luovuttavat eri määrän väriä. Kuviopapereita voidaan käyttää useamman kerran. Seuraavan painatuksen värin syvyys riippuu värin paksuudesta paperilla ja siitä, kuinka paljon lämpöä käytettiin edellisellä painokerralla. (Forss 2005, 168; Laury 1997, 60–67; Wells 2000, 107.) Varsinaisten siirtopaperien hinta on 2-3 euroa metriltä, mutta niitä myydään vain 80–120 metrin rullissa tai A4- ja A3- kokoisina arkkeina 100 kappaleen erissä. A3 paperit ovat liian pieniä kooltaan ja 80 metrin rulla paperia on aivan liian suuri hankinta näin pienen malliston painamiseen, joten yritän löytää ja tutkia, mitkä muut paperit soveltuisivat siirtopainantaan.

Painokokeilut tein systemaattisesti, mutta lähinnä käsityömäisesti työskentelevän painajan olosuhteita muistuttavissa olosuhteissa; välineinä olivat lasipurkit, mittakannut,

talousvaaka ja silitysprässi. Väriaineina käytin Foron dispersioväriä ja Remazol reaktioväriä. On selvää, ettei näillä välineillä päästä laboratoriotarkkuuksiin painokokeiluissa. Tuloksiin vaikuttavat mm. mittalaitteiden ja -välineiden tarkkuus (vaaka, mitat) sekä silitysprässin lämpötilan vaihtelu. Silitysprässin lämpötilaa ei pysty säätämään tarkalleen tiettyyn asteeseen vaan säätimessä on vaihtoehdot eri materiaaleille. Puuvilla ja polyesteri tilkuille säädin prässin puuvillan silityslämpötilalle, joka on noin 200 astetta. Silkille käytin alhaisempaa noin 150 asteen asetusta. Lisäksi on huomioitava, että prässi jäähtyy jonkin verran käytettäessä, joten sen täytyy antaa lämmitä ajoittain kokeiden välillä. Tulokset arvioin silmämääräisesti.

Koe 1 Paperien soveltuvuus

Ensiksi selvitin dispersiovärien soveltuvuutta eri tekstiilimateriaaleille ja eri papereiden soveltuvuutta siirtopainantaa. Pyrin valitsemaan mahdollisimman tiiviitä tai kosteuden kestäviä papereita, joita on helposti saatavilla. Testattavia papereita olivat kuultopaperi, tulostuspaperi, litoposteri, leivinpaperi, voimapaperi, silkkipaperi, siirtokuvapaperi ja kukkapaperi eli ruskea ohut käärepaperi. Paperin palat olivat kooltaan 15-18cm x 20-26cm ja painettavat kangastilkut hieman isompia. Lisäsin dispersioväriä sisältävää painopastaa paperille ja taitoin paperin kahtia. Taitetun paperin välissä muste levisi ja muodosti kuvioita, joiden kaksi eri puolta on symmetriset keskenään (kuva 4).

KUVA 4. Testattavia papereita

Testasin jokaista paperilaatua kahdeksalle eri kangaslaadulle, joita olivat silkkisifonki, ohut hiekkapesty silkkipalttina, dupion silkki, puuvilla lakanakangas, polyesteriviskoosi sekoitesifonki, polyesterisifonki, polyesteriorganza ja puuvillaharso. Yhteensä testattuja kangaspaloja kertyi 64 kappaletta. Tilkut prässättiin n. 200 °C lämpötilalla 50 sekunnin ajan. Tarkkailin paperin käytettävyyttä ja käyttäytymistä sekä painojälkeä, sen sävyerojen selkeyttä, materiaalin tunnun muuttumista painettaessa ja kangaslaadun vaikutusta painojälkeen.

Koe 1.1 Kuultopaperi

Kuultopaperia käytetään askartelussa ja piirustuksessa. Se on hyvin tiivistä, läpikuultavaa ja jäykkää. Kuultopaperi käpristyi voimakkaasti painoväriin kuivuessa sille ja tämä näkyi painojäljessä juonteina. Painojälki oli hyvin heikko kaikille materiaaleille. Paperi on rakenteeltaan liian tiivistä, että lämpö pääsisi siirtymään tehokkaasti sen

läpi. Kuultopaperin ainoa etu oli sen läpinäkyvyys. Totesin, ettei kuultopaperi sovellu tähän tarkoitukseen.

Koe 1.2 Tulostuspaperi

Valitsin tulostuspaperi mukaan kokeeseen, koska se on halpaa ja helposti saatavissa. Tulostuspaperi rypistyi vain vähän painoväriin kuivuessa. Painojälki oli tasainen ja hyvä kaikilla materiaaleilla. Kuvion sävyerot eivät erotu mielestäni tarpeeksi hyvin. Tulostuspaperi soveltuu siirtopainantaan kohtalaisesti.

Koe 1.3 Litoposteri

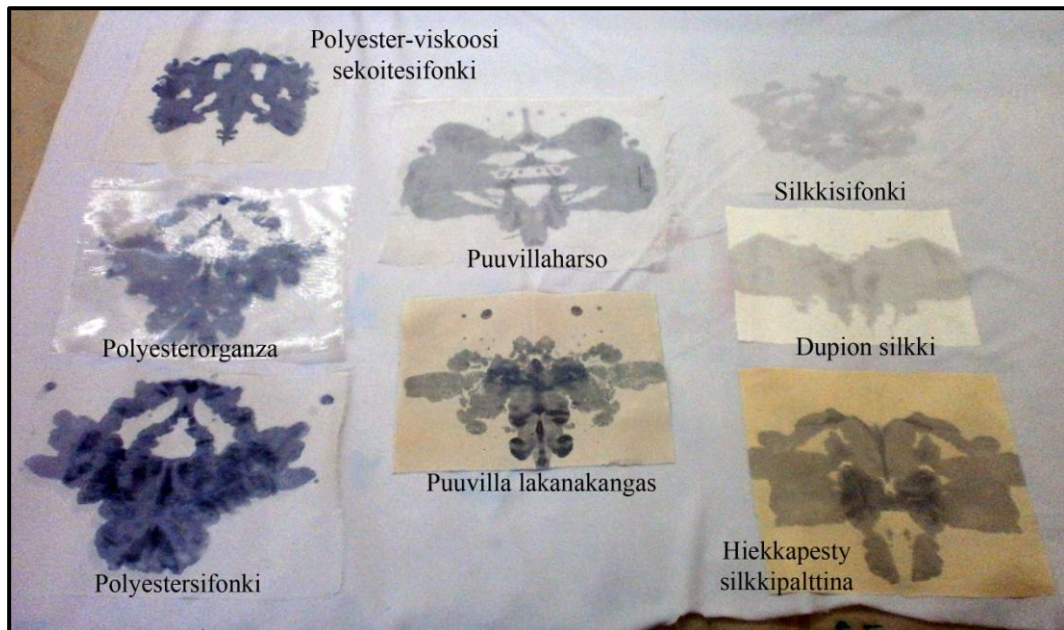
Litoposteria käytetään piirustuksessa. Paperi rypistyy jonkin verran, näkyy ajoittain painojäljessä. Sävyerot näkyvät. Painojälki oli hyvä synteettisille materiaaleille ja huono luonnonmateriaaleille. Soveltuu hyvin.

Koe 1.4 Leivinpaperi

Leivinpaperia käytetään leivonnan ja paistamisen apuna. Painoväri ”vetäytyi” kuivuessa, se ei imeytynyt paperiin lainkaan. Tästä johtui se, että kuivunut painoväri varisi pois paperilta. Papereita oli käsiteltävä varoen. Paperille muodostui todella mielenkiintoisia ja selkeästi muista erilaisia kuvioita (kuva 4. oikea alareuna). Painojälki oli hyvä synteettisille materiaaleille ja huono luonnonmateriaaleille. Voisin käyttää jatkossa, jos haluan juuri tämänkaltaisia kuvioita.

Koe 1.5 Kukkakäärepaperi

Kukkapaperia käytetään kukkien paketoinnissa. Paperi rypistyy jonkin verran, mutta se ei näy painojäljessä. Sävyerot näkyvät. Painojälki oli hyvä synteettisille materiaaleille (kuva 5. vasen reuna) ja huono luonnonmateriaaleille (kuva 5. oikea reuna). Soveltuu hyvin.

KUVA 5. Kukkapaperilla painetut tilkut

Koe 1.6 Voimapaperi

Voimapaperia käytetään paketoinnissa. Se on rakenteeltaan hyvin tiivistä ja paksua. Paperi on selkeästi liian tiivistä ja paksua, sillä painojälki oli haalea ja tasainen eli sävyerot näkyvät heikosti kaikilla materiaaleilla. Soveltuu huonosti.

Koe 1.7 Silkkipaperi

Silkkipaperia käytetään yleisesti askartelussa ja kaavapaperina. Se on ohutta, kohtalaisen tiivistä, mutta huokoista ja läpikuultavaa. Silkkipaperi käpristyi hyvin paljon painoväriin kuivussa ja paperin rypyt erottuivat painojäljessä. Läpinäkyvyys helpotti työskentelyä ja kohdistamista. Sävyerot näkyvät painojäljessä, joka oli hyvä synteettisille materiaaleille ja huono luonnonmateriaaleille. Silkkipaperilla saa aikaiseksi mielenkiintoista jälkeä, mutta en kuitenkaan voi käyttää sitä tässä projektissa liian rypistymisen takia.

Koe 1.8 Siirtopaperi

Siirtopaperi on kotikäyttöön tarkoitettu tulostuspaperi. Haluttu kuva voidaan tulostaa paperille ja paperin avulla kuvio silitetään kankaalle. Painoväri kuivui nopeasti paperille ja kuvio näytti hienolta, mutta prässäyksen jälkeen kankaalle jäi muovinen kalvo, joka on aivan liian jäykkä ohuille kankaille. Siirtopaperi ei sovellu tämän tyyppiseen työtapaan tai materiaaleille vaan paremmin sisustustekstiileille tai t-paitoihin. Taulukoon 1 olen koonnut havaintojani koetilanteesta.

TAULUKKO 1. Koe 1: Papereiden soveltuvuus siirtopainantaan

Dispersioväri	paperi	painojälki	kuvion sävyerot	tuntu	tekokuitu	luonnonmateriaali	soveltuvuus
kuultopaperi	paperin läpinäkyvyys helpottaa työskentelyä	huono, käpristyminen näkyy painojäljessä	jonkinverran sävyeroja	ei muuta materiaalin tuntua	painojälki huono	painojälki huono	en käyttäisi
tulostuspaperi	väri levittyy hyvin	haalea, tasainen	eivät erotu kovin hyvin	ei muuta materiaalin tuntua	painojälki hyvä	väri paras vähän paksummissa kankaissa	voisi käyttää, jos värin tasaisuus ei haittaa
litoposteri	värin kuivussa jää omanlainen jälki	rypistyminen näkyy ajoittain painojäljessä	erottuvat	ei muuta materiaalin tuntua	painojälki hyvä	painojälki huono	soveltuu ehkä parhaiten
leivinpaperi	kuivunut väri irtoaa paperista, ->käsiteltävä varoen	mielenkiintoinen, erilainen muista	ei sävyeroja	ei muuta materiaalin tuntua	painojälki hyvä	painojälki huono	voisi käyttää, jos haluaa tämänlaista kuviota
kukka-paperi	väri levittyy hyvin	hyvä, kuvio erottuu	jonkinverran sävyeroja	ei muuta materiaalin tuntua	painojälki hyvä	painojälki huono	voisi käyttää
voimapaperi	paksua	haalea, tasainen	vain vähäisiä sävyeroja	ei muuta materiaalin tuntua	painojälki kohtalainen	painojälki huono	en käyttäisi
silkkipaperi	paperin läpinäkyvyys helpottaa työskentelyä	käpristyminen näkyy painojäljessä	erottuvat	ei muuta materiaalin tuntua	painojälki hyvä, omanlainen jälki	painojälki huono	en käyttäisi, rypistyy aivan liikaa
siirtopaperi	kuivuu nopeasti	hyvä, kuvio selkeä	hyvät	kankaalle jää jäykkä muovinen kalvo, joka murtuu kuivuttuaan kangasta käsitellessä	--	--	soveltuu paremmin sisustus-tekstiileihin tai t-paitoihin

Koe 2 Pesukoe

Pesunkeston tutkin pesemällä painokokeilut pesukoneessa 40 °C:n pikaohjelmalla (ohjelmankesto n. 25 min.) ja arvioimalla silmämääräisesti värin pysyvyyttä vertaamalla kokeiluihin, joita ei pesty. Taulukkoon 2 olen arvioinut kuvion näkyvyyden asteikolla 0-3, josta 0 tarkoittaa, ettei väri pysynyt laisinkaan, 1 värin pysyvyys oli huono ja 3 hyvä.

TAULUKKO 2. Koe 2: Pesukoe

Pesunkesto	Silkki-sifonki	Habotai-silkki	Aleksis-silkki	Lakana-kangas	Sekoite-sifonki	Polyesteri-sifonki	Polyesteri-organza	Puuvilla-harso	Keskiarvo
siirtopaperi	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
litoposteri	1	1	0	0	3	2	3	0	1,4
tulostuspaperi	1	2	2	2	3	3	2	0	2,1
kukkapaperi	1	1	1	2	3	3	2	0	1,9
voimapaperi	1	2	1	2	3	3	2	0	2,0
kuultopaperi	0	1	0	1	2	3	2	0	1,3
silkkipaperi	1	2	1	2	3	3	2	0	2,0
leivinpaperi	1	1	0	1	2	3	3	0	1,6
Keskiarvo	0,9	1,4	0,7	1,4	2,7	2,9	2,3	0,0	

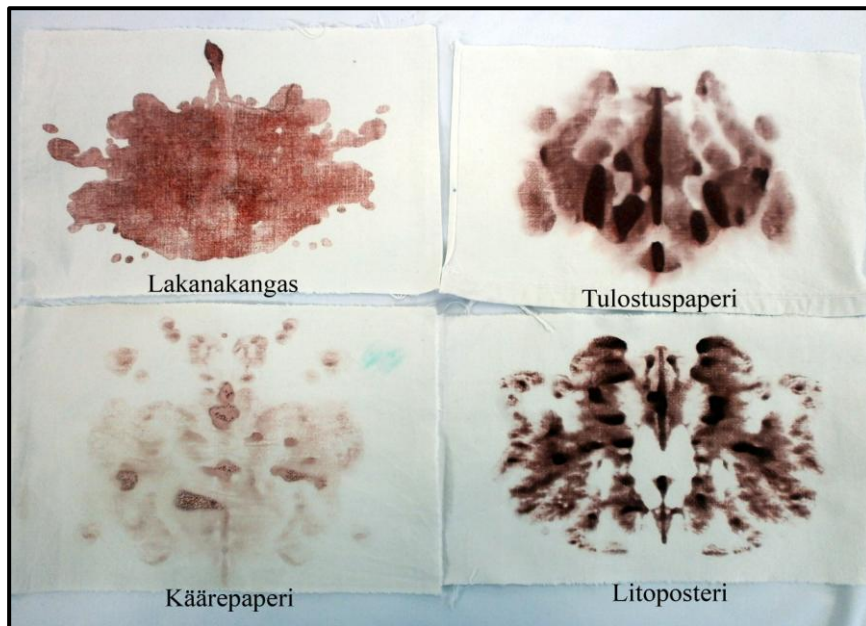
Parhaiten dispersioväri pysyi polyesterisifongilla, polyesteri-viskoosi sekoitesifongilla ja polyesteriorganzalla. Huonoiten väriä jäi pesun jälkeen silkkisifongille ja Dupion silkille. Puuvillaharsolle ei jäänyt väriä laisinkaan. Eri papereiden välillä ei ollut yhtä suuria eroja kuin eri materiaalien välillä, mutta tulostus-, voima- ja silkkipapereilla painetut kuviot pysyivät hieman muita paremmin. Myös kukka- ja leivinpapereilla painetut kuviot pysyivät hyvin. Siirtopaperin kalvo irtosi lähes kaikista testitilkkuista pesussa ja sen myötä kuvio. Dispersiovärin huono kestävyys luonnonkuiduilla oli odotettavissa, koska se on tarkoitettu synteettisille kuiduille.

Koe 3 Siirtopainanta reaktioväreillä

Koska dispersioväri ei kestänyt silkkikankailla kovin hyvin, päätin kokeilla, miten siirtopainanta onnistuisi reaktiovärillä. Valkuaisainekuituisiin kankaisiin eli mm. silkkiin reaktioväri kiinnitetään höyryttämällä (Forss 2005, 159). Tästä syystä jouduin soveltamaan perinteistä siirtopainantatekniikkaa. Koska pelkkä lämpö ja paine eivät riitä siirtämään reaktioväriä paperilta kankaalle, lisäsin prosessiin kosteuden. Kostutin testikangastilkut suihkupullolla ja prässäsin kostutetun tilkun yhdessä paperin kanssa. Prässin kuumuus höyrysti nesteen, jolloin painopastan apuaineet pääsivät reagoimaan värin kanssa kiinnittäen sen kankaaseen. Tilkut prässättiin n. 150 °C lämpötilalla kaksi kertaa yhden minuutin ajan, tarvittaessa kangasta kostutettiin välillä lisää suihkupullolla. Ensimmäisen testin tulosten perusteella valitsin kolmanteen kokeeseen kolme eri paperia: litoposteri, tulostuspaperi ja ruskea painamaton käärepaperi. Käärepaperi ei ollut alkuperäisessä kokeessa mukana, mutta valitsin sen, koska voimapaperi osoittautui liian paksuksi ja kukkapaperi taas liian ohueksi, ja halusin kokeilla jotain näiden kahden väliltä. Näiden lisäksi halusin kokeilla puuvillaisen lakanakankaan soveltuvuutta värinsiirtoon. Kokeilin painantaa neljälle eri kankaalle: puuvillainen lakanakangas, puuvillaharso, silkkikangas ja silkkiharso.

Koe 3.1 Kokeilu puuvillaiselle lakanakankaalle

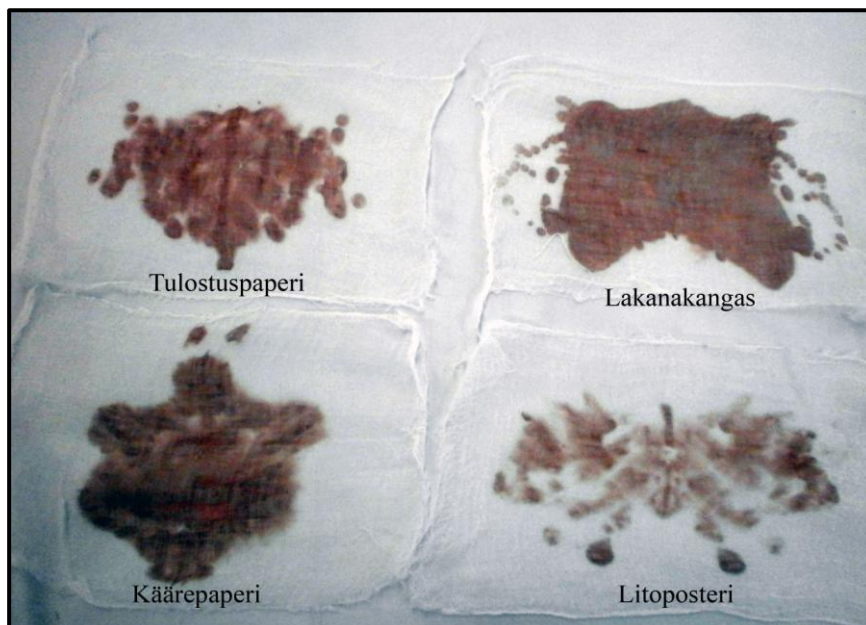
Koska alussa vasta kehittelemäni työtapa, ei mikään näistä kokeiluista onnistunut oikein kunnolla. Joko kostutin tilkkua liikaa tai liian vähän, joten painojäljestä tuli huono kaikilla paperivaihtoehdoilla. Litoposterilla tehty kokeilutilkku (kuva 6, oikea alakulma) on lähellä hakemaani lopputulosta.

KUVA 6. Reaktiovärikokeilu puuvillaiselle lakanakankaalle

Koe 3.2 Kokeilu puuvillaharsolle

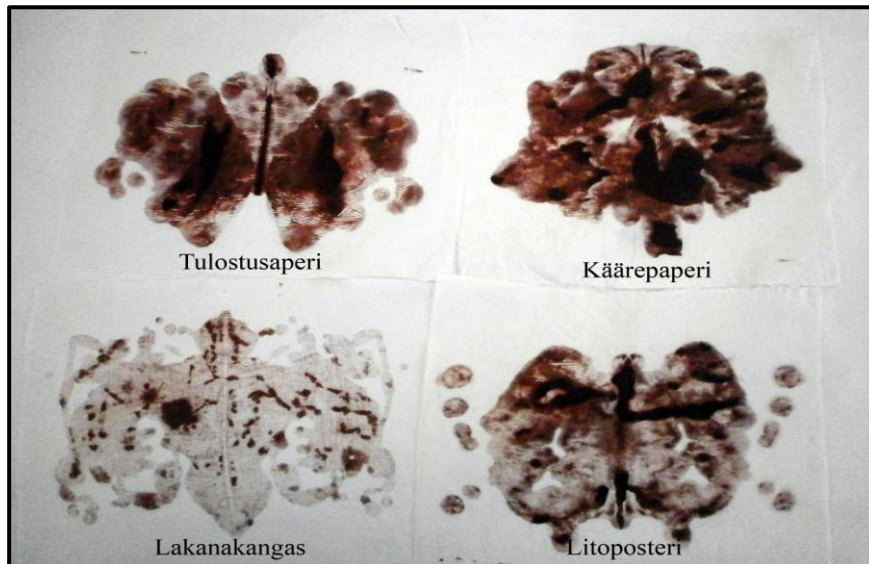
Puuvillaharsolle parhaimman painojäljen sai tulostuspaperilla (kuva 7, vasen yläkulma). Litoposterista väriä ei siirtynyt juuri ollenkaan ja lakanakangas antoi liian tasaisen jäljen.

KUVA 7. Reaktiovärikokeilu puuvillaharsolle

Koe 3.3 Kokeilu silkkikankaalle

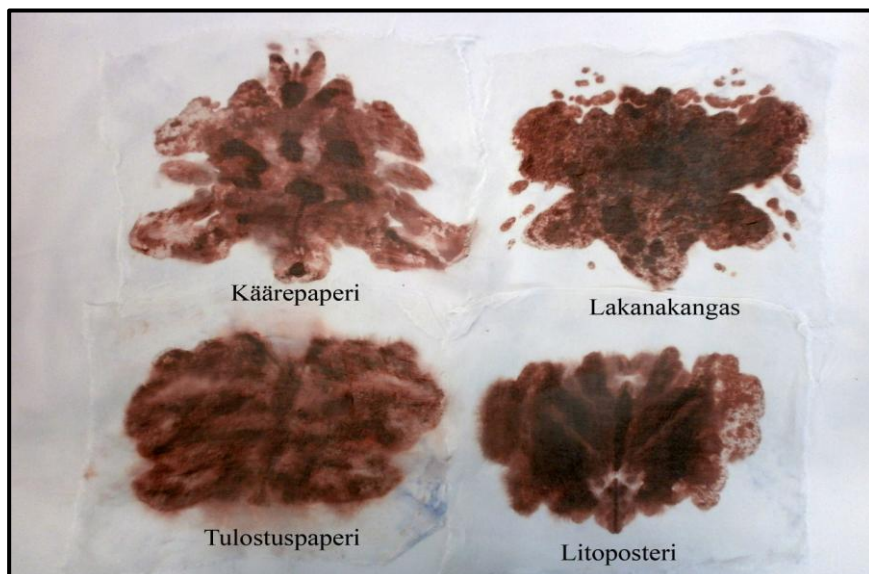
Paras painojälki syntyi käärepaperilla (kuva 8, oikea yläkulma) ja huonoin lakanakankaalla (vasen alakulma). Sekä tulostuspaperin että litoposterin painojälki oli kohtalainen.

KUVA 8. Reaktiivärikokeilu silkkikankaalle

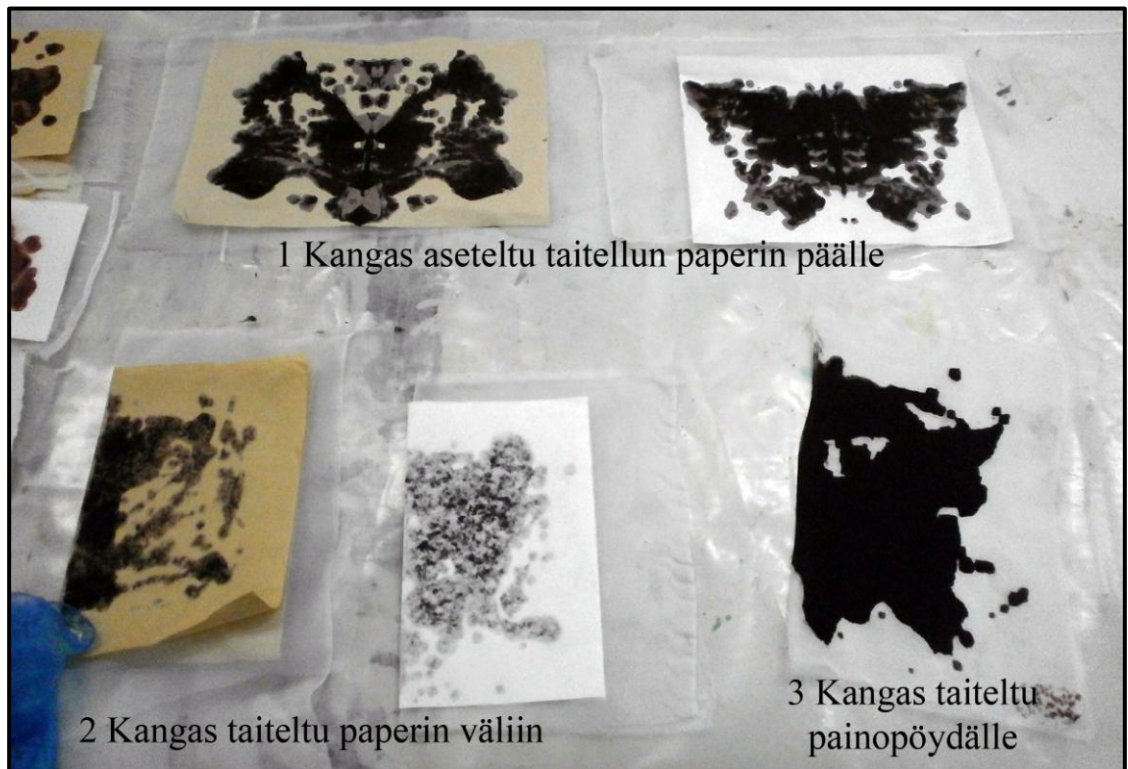
Koe 3.4 Kokeilu silkkisifongille

Silkkisifongille paras painojälki tuli käärepaperilla (kuva 9, vasen yläkulma). Huonoin jälki syntyi litoposterilla (vasen alakulma). Väri levisi, koska kangas oli liian märkä, kun laitoin sen prässiin. Yllättäen myös lakanakankaalla (oikea yläkulma) sain haluaamani näköisen painojäljen.

KUVA 9. Reaktiivärikokeilu silkkisifongille

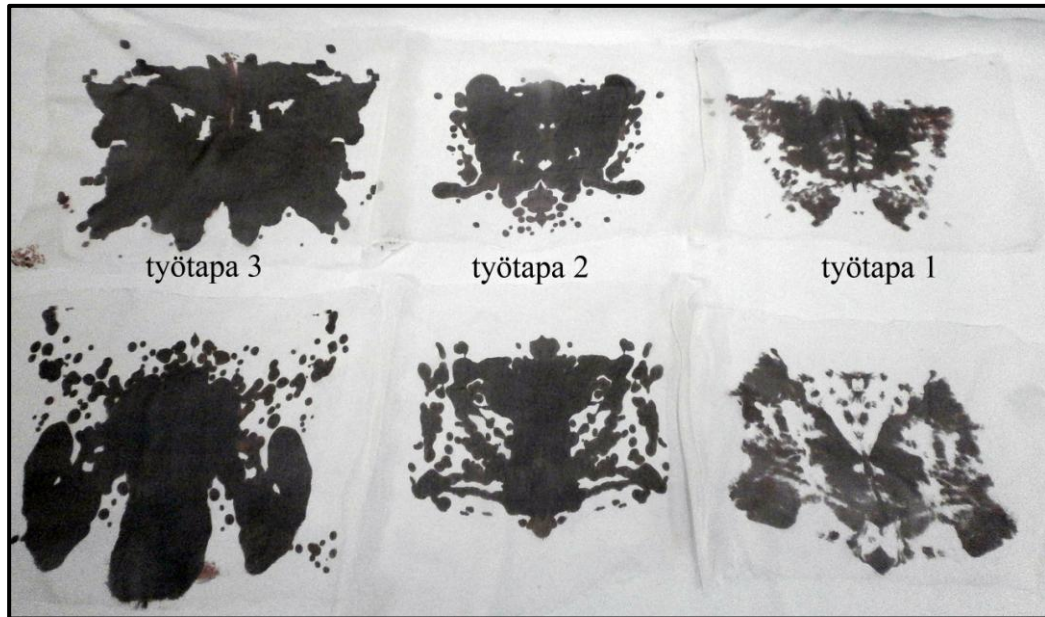
Vaikka kokeet olivat mielestäni onnistuneita, käyttämäni työtapo ei kuitenkaan ole paras vaihtoehto, sillä se on melko työläs. Silkin pitkäaikainen altistaminen liian kuumalle voi lisäksi tuhota silkkikankaan, koska sen lämpökestävyys on huono. Kokeilin vielä kolmea eri työtapaa reaktioväreillä (kuva 10). Tapa 1: Lisäsin reaktioväriä sisältävää painopastaa paperille ja taitoin paperin kahtia. Asetin kankaan avatun paperin päälle, kun painoväri oli vielä märkää ja painelin kangasta suojapaperin läpi. Tapa 2: Asetin kankaan paperin päälle, levitin painopastaa kankaalle, taitoin kankaan ja paperin yhdessä ja levitin väriainetta paperin välissä. Tapa 3: Taittelin kankaan suoraan painopöydälle, annostelin kankaalle painopastaa, asetin päälle paperin ja levitin väriä paperin läpi painellen.

KUVA 10. Työtapakokeilut

Jokaisella tavalla sai tehtyä mielenkiintoisia kuvioita (kuva 11), mutta selkeästi tapa 2 tuotti mielestäni parhaiten haluamani lopputuloksen. Sen lisäksi, että värin leviämistä paperin välissä oli helppo säädellä, tämä tapa oli näistä kolmesta kaikkein vähiten työtilaa ja -välineitä sotkeva, en tarvinnut ylimääräisiä papereita suojaamaan kangasta tai käsiäni väriltä. Myös työtavalla 1 sai aikaiseksi hienoja kuvioita, mutta ne jäivät liian epätasaisiksi. Kuvioita oli lähes mahdotonta saada paineltua hyvin joka kohdasta niin, että painoväri olisi tarttunut tehokkaasti paperilta kankaalle kuvion mukaisesti sotkematta koko kangasta. Työtapo 3 tuotti liian klönttimäisiä kuvioita. Väri ei levit-

tynyt muovialustalla yhtä hyvin kuin paperin välissä. Kuvion pinnasta tuli myös liian tasainen, koska väriä oli kaikkialla lähes yhtä paljon.

KUVA 11. Jatkokokeilut silkkisifongille

Kokonaisyhteenvedona tutkimuksesta voin todeta, että tutkimus erilaisten paperien soveltuvuudesta siirtopainantaan osoittautui tarpeelliseksi. Osa papereista yllätti minut erinomaisuudellaan, osa niistä ei sopinut tähän tarkoitukseen ollenkaan, ja osa taas sopi kohtalaisesti. Kokeilemistani papereista parhaiten siirtopainantaan soveltuvat käärepaperi, litoposteri ja tulostuspaperi. Lisäksi koe osoitti, kuten jo aiemmin arvelinkin, ettei dispersioväri sovellu puuvillan ja silkin siirtopainantaan, koska sitä ei ole tarkoitettu luonnonkuiduille alun perin. Siirtopainantatekniikan soveltaminen reaktiiviväreille onnistui hyvin ja onnistuin tekemään juuri sellaisia kuvioita ja painojälkeä kuin halusin. Päätin kuitenkin hylätä siirtopainantatekniikan, koska muut kokeilemani työtavat osoittautuivat huomattavasti helpommiksi ja tehokkaammiksi. Kokeeni eivät kuitenkaan olleet täysin hyödyttömiä, sillä voin hyödyntää niiden tuloksia jatkossa muissa projekteissani. Koska löysin silkille sopivan työtavan, voin valita mallistoni materiaaleiksi erilaisia silkkikankaita. Tulen siis käyttämään tapaa 2 painaessani malliston kankaita.

4.6 Sisällönanalyysi

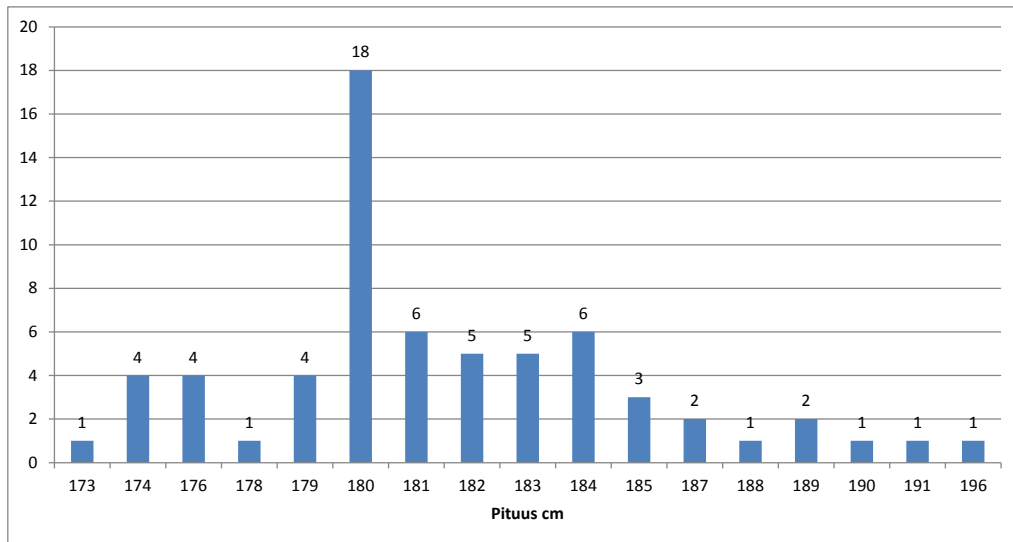
Sisällönanalyysi on tutkimusmenetelmä, jonka avulla voidaan tuottaa uutta tietoa, uusia näkemyksiä sekä tuoda esiin piileviä tosiasioita tutkimusaineistosta (Anttila

2005, 292). Eskolan ja Suorannan (1998, 151) mukaan analyysissä raakamateriaalista ryhmitellään tutkimusongelman kannalta olennainen aines ja vasta tästä luokitellusta informaatiosta voidaan tehdä tulkintoja. Anttilan (2005, 292) mukaan jokseenkin mitä tahansa koodattavaa, havainnoitavaa ja analysoitavaa aineistoa voidaan tarkastella sisällönanalyysin avulla, kunhan sillä on yhteys tutkittavaan ilmiöön. Perinteisesti sisällönanalyysissä kuvataan kvantitatiivisesti esim. tekstin sisältöä, josta voidaan frekvenssimittauksella laskea, kuinka monta kertaa jostakin asiasta on kirjoitettu. Frekvenssimittaus voi yksinkertaisimmillaan olla yksittäisten sanojen esiintymisen laskemista. (Eskola & Suoranta 1998, 186.) Sisällönanalyysi sopii hyvin tutkimukseeni, koska suurin osa kyselyn vastauksista on muunnettavissa ja kuvattavissa kvantitatiivisesti, mutta pyrin myös tuomaan esille esimerkkejä vastaajien perusteluista. Eri-tyisesti avoimien kysymysten koodaaminen eli ryhmittely voi olla hankalaa, sillä joudun tulkitsemaan vastaajien sanavalintoja ja laatimaan niiden perusteella sisältöluokat. Tulokset esitän lukumäärinä, prosenttilukuina ja kaavioina.

4.7 Kyselyaineiston analysointi ja tulokset

Tutkimuksen taustamuuttujina ovat vastaajan pituus, ikä, asuinpaikka ja vartalonmuoto. Tulokset esitetään taulukoina ja kaavioina sekä sitaattiesimerkkeinä vastauksista. Sitaattiesimerkeissä mainitsen vastaajan vartalonmuotoa ilmaisevan kirjaimen ja pituuden, esimerkiksi Y182. Osan kysymyksistä ristiintaulukoin taustamuuttujien kanssa. Muuten tulokset esitetään normaaliasteikoilla, osa lukumäärinä, osa prosentteina. Kyselyyn vastasi yhteensä 107 henkilöä, joista 65 henkilöä vastasi kohderyhmääni. Valikoin analysoitavaksi vain kohderyhmääni edustavien henkilöiden vastaukset.

Pituus (kuvio 3). Pitkistä naisista lyhin oli 173 cm ja pisin 196cm pitkä. Vastaajien pituuden keskiarvoksi muodostui 181,5 cm. Suurin osa (61,5 %) vastaajista oli pituudeltaan 180-184cm.

KUVIO 3. Pituus

Ikäjakauma (taulukko 3). Noin kolmasosa (35 %) vastaajista oli 30–39-vuotiaita. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat 18–29-vuotiaat ja 40–49-vuotiaat, joista kertyi lähes yhtä paljon vastaajia (28 % ja 26 %). Ainuttakaan alle 18- tai yli 60-vuotiasta vastaajaa ei ollut.

TAULUKKO 3. Ikäjakauma

Ikäryhmä	Lukumäärä	%	Pituuden keskiarvo
alle 18 vuotta	0	0,0 %	0
18-29 vuotta	18	27,7 %	180,3
30-39 vuotta	23	35,4 %	180,8
40-49 vuotta	17	26,2 %	181,6
50-59 vuotta	7	10,8 %	181,7
60 vuotta tai enemmän	0	0,0 %	0
Yhteensä	65	100,0 %	181,45

Työtilanne (taulukko 4). Suurin osa vastaajista kuului työväestöön ja toimihenkilöihin. Huomattava osa vastaajista oli opiskelijoita.

TAULUKKO 4. Työtilanne

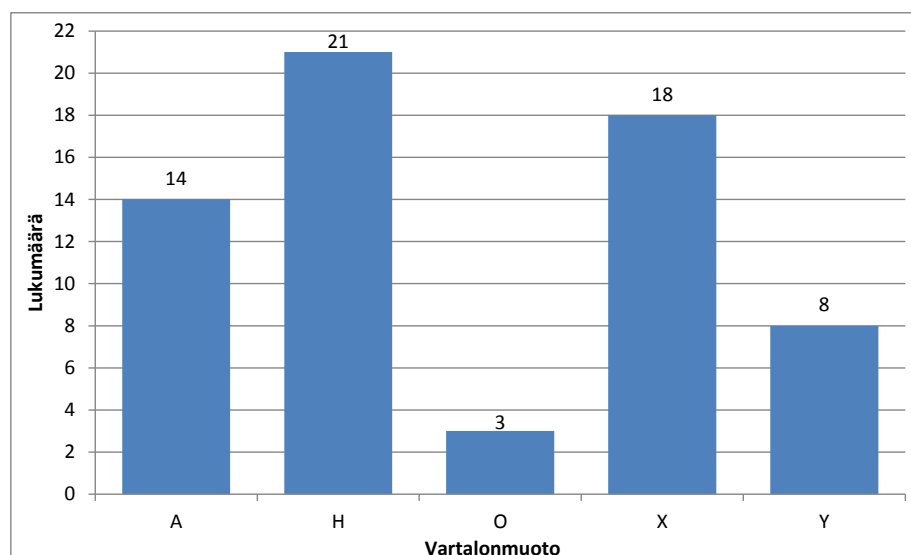
Työtilanne	Lukumäärä	%
Työväestö	21	32,3 %
Opiskelija	14	21,5 %
Ylempi toimihenkilö	14	21,5 %
Alempi toimihenkilö	13	20,0 %
Kotiäiti	3	4,6 %
Eläkeläinen	2	3,1 %
Työtön	1	1,5 %
Maanviljelijä	1	1,5 %
Yksityisyrittäjä	1	1,5 %
Johtava asema	0	0,0 %

Asuinlääni (taulukko 5). Yli puolet vastaajista asui Etelä-Suomen läänissä ja noin kolmas osa Länsi-Suomen läänissä. Pohjois-Suomesta osallistui vain kaksi vastaajaa. Laskin taulukoon myös pituuden keskiarvon lääneittäin. Pisimmät vastaajat asuvat Etelä-Suomessa ja lyhimvät Itä- ja Pohjois-Suomessa.

TAULUKKO 5. Asuinlääni

Asuin lääni	Lukumäärä	%	Keskiarvo
Etelä-Suomen lääni	36	55,4 %	182,2
Länsi-Suomen lääni	20	30,8 %	180,6
Itä-Suomen lääni	7	10,8 %	177,6
Oulun lääni	1	1,5 %	174
Lapin lääni	1	1,5 %	178
Yhteensä	65	100,0 %	181,45

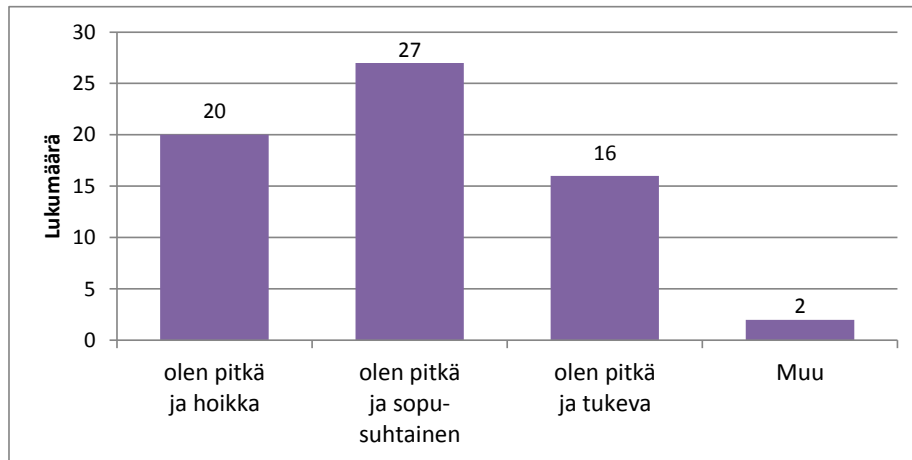
Vastaajien vartalotyypit (kuvio 4). Pyysin vastaajia määrittelemään vartalonmuotonsa valitsemalla vartalonmuotoaan parhaiten kuvaavan kirjaimen. Neuvoin vertaamaan A, H, O, X ja Y kirjainten muotoa vastaajan vartaloon kuvittelemalla kirjaimen keski-kohta vyötärön kohdalle. Vastaajan tuli valita kirjain, jonka muoto on lähinnä omaa vartalon muotoa. Suurin osa (61 %) vastaajista valitsi vartalon muodokseen X:n tai H:n. Kolmasosa vastaajista kuului joko A tai Y-luokkaan, joille ei tyyppillisesti sovi sama vaatekoko ylä- ja alavartalolle.

KUVIO 4. Vastaajien vartalotyypit

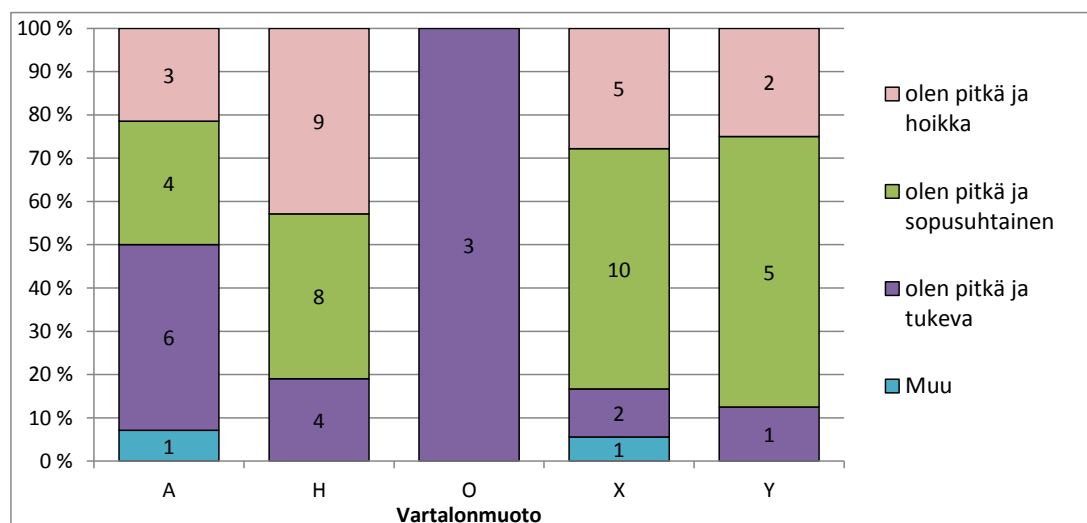
Subjekttiivinen näkemys vartalotyyppistään (kuvio 5). Lähes puolet (44 %) määritteli itsensä sopusuhtaiseksi, noin kolmasosa hoikaksi ja loput tukeviksi, paitsi kaksi

muuta määrittivät itsenä sanoilla: ”pitkä ja muodokas”(X191) ja ”pitkä ja leveälanteinen”(A182).

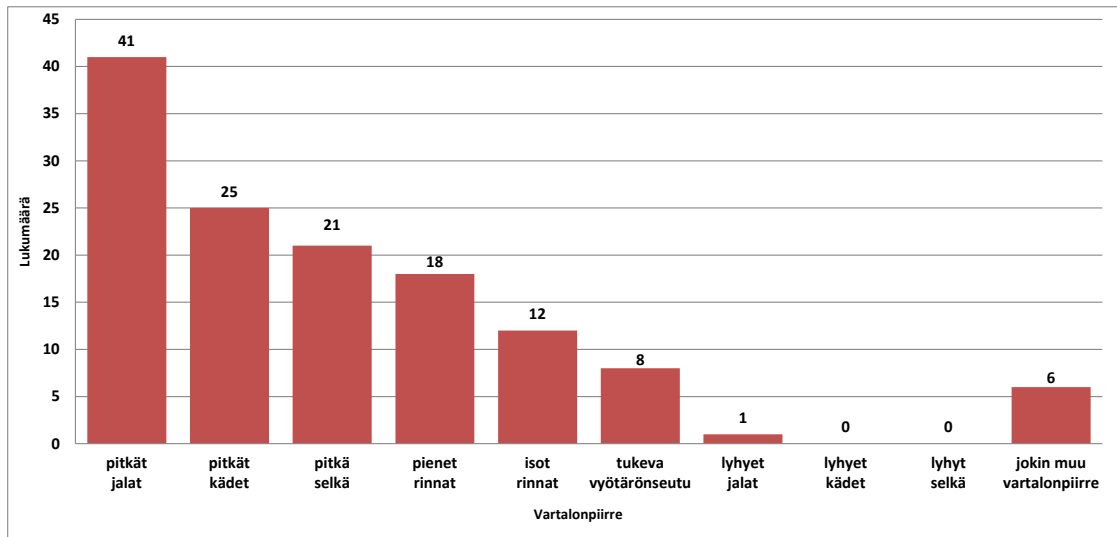
KUVIO 5. Subjektiiivinen näkemys vartalotyypistään

Vastaajan näkemyksen vartalostaan (kuvio 6). Suurin osa A-vartalolisista luokitteli itsensä tukevaksi. Suurin osa pitkistä ja hoikista sijoitti itsensä H-vartaloiden ryhmään. O-vartalaiset luokittelivat itsensä pitkäksi ja tukevaksi. X- ja Y-vartalolisista suurin osa on pitkiä ja sopusuhtaisia.

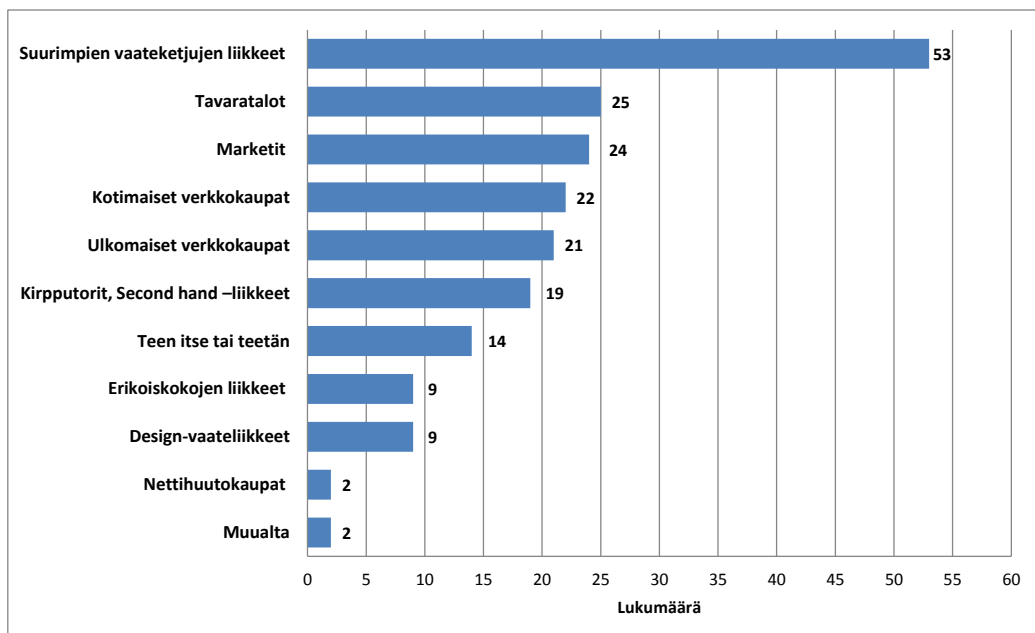
KUVIO 6. Vastaajan näkemyksen vartalostaan

Vartalonpiirteet (kuvio 7). Vastaajien omien tulkintojen mukaan heillä ilmeni useita vartalon erityispiirteitä suhteessa pituuteen. Yli puolella (64 %) vastaajista on pitkät jalat, 39 %:lla pitkät kädet ja kolmasosalla pitkä selkä. Muita mainittuja vartalonpiirteitä olivat ”leveät hartiat” (Y180) ja ”paksu lantionseutu (takamus, reidet)”(A180).

KUVIO 7. Vartalonpiirteet

Vaatteiden hankintatavat (kuvio 8). Yleisimpiä vaatteiden hankintapaikkoja ovat suurimpien vaateketjujen liikkeet. Muiden vaihtoehtojen osalta vastaukset hajaantuivat aika tasaisesti. Jopa 20 % vastaajista tekee itse tai teettää vaatteitansa. Muualta hankitut vaatteet olivat ulkomailta, mm. Hollannista ja Englannista.

KUVIO 8. Vaatteiden hankintatavat

Vaatteiden hankintatavat ikäluokittain (taulukko 6 ja liite 2). Jokaisessa ikäryhmässä suosituimpia hankintapaikkoja ovat suurimpien vaateketjujen liikkeet. 18–29-vuotiaiden ryhmässä kotimaiset verkkokaupat olivat toiseksi suosituin ostopaikka. 30–39-vuotiaiden ryhmässä tavaratalot ja marketit nousivat esille toiseksi suosituimpina

ostopaikkoina. 40–49-vuotiaat suosivat tavarataloja, marketteja ja kotimaisia verkkokauppoja vaateketjuliikkeiden lisäksi. 50–59-vuotiaat hankkivat vaatteita sekä kotimaisista että ulkomaisista verkkokaupoista ja tekevät itse tai teettävät.

TAULUKKO 6. Vaatteiden hankintatavat ikäluokittain

	18-29 vuotta	30-39 vuotta	40-49 vuotta	50-59 vuotta
Suurimpien vaateketjujen liikkeet	16	21	11	5
Tavaratalot	4	12	7	2
Marketit	4	13	6	1
Kotimaiset verkkokaupat	6	6	6	4
Ulkomaiset verkkokaupat	4	9	4	4
Nettihuutokaupat	1	0	0	1
Kirpputorit, Second hand -liikkeet	4	8	4	3
Design-vaateliikkeet	2	2	5	0
Erikoiskokojen liikkeet	2	1	4	2
Teen itse tai teetän	1	7	2	4
Muualta	1	0	1	0

Vastaaajien näkemys kooltaan sopivien vaatteiden tarjonnasta (taulukko 7). Vastaa- jista vajaa puolet (44 %) piti omasta mielestään sopivankokoisten vaatteiden tarjontaa asuinkunnassaan erittäin niukkana tai niukkana ja suunnilleen sama määrä (42 %) kohtalaisena. Muualla Suomessa tarjonta oli noin kolmas osan (37 %) mielestä kohtal- lainen ja suunnilleen yhtä moni (31 %) koki sen niukaksi. Internetin tarjontaa piti koh- talaisena jopa 39 % vastaajista. Ulkomaiden tarjontaa runsaana ja erittäin runsaana piti yhteensä neljännes (26 %) vastaajista.

TAULUKKO 7. Vastaaajien näkemys vaatteiden tarjonnasta

	asuinkuntanne tai kohtuullisella etäisyydellä		muualla Suomessa		internetissä		ulkomailla	
	lukumäärä	%	lukumäärä	%	lukumäärä	%	lukumäärä	%
Tarjontaa ei ole lainkaan	1	2 %	0	0 %	0	0 %	1	2 %
Erittäin niukka	10	15 %	3	5 %	2	3 %	2	3 %
Niukka	19	29 %	20	31 %	5	8 %	7	11 %
Kohtalainen	27	42 %	24	37 %	25	39 %	11	18 %
Runsas	8	12 %	8	12 %	14	22 %	10	16 %
Erittäin runsas	0	0 %	1	2 %	5	8 %	6	10 %
En osaa sanoa	0	0 %	9	14 %	13	20 %	25	40 %
Yhteensä	65	100 %	65	100 %	64	100 %	62	100 %

Vaikeuksien yleisyys vaatehankinnoissa (taulukko 8). Kaikilla vastaajilla on vähin- tään silloin tällöin vaikeuksia sopivankokoisten vaatteiden hankinnassa. Yli neljäs- osalla (28 %) tutkimukseen osallistuneista vaikeuksia on jatkuvasti. Melko usein on- gelmia on lähes puolella (43 %) vastaajista.

TAULUKKO 8. Vaikeuksien yleisyys vaatehankinnoissa

Vaikeuksia hankinnoissa	Lukumäärä	%
Jatkuvasti	18	28 %
Melko usein	28	43 %
Silloin tällöin	19	29 %
Harvoin	0	0 %
Ei koskaan	0	0 %
Yhteensä	65	100

Pituuden vaikutus vaikeuksien yleisyyteen (taulukko 9). 72 % vastaajista, joilla on jatkuvasti vaikeuksia sopivankokoisten vaatteiden hankinnassa, ovat kyselyyn vastanneiden keskiarvoa pidempiä. Suurin osa vastaajista, joilla vain on silloin tällöin vaikeuksia, ovat kyselyyn vastanneiden keskiarvoa lyhyempiä.

TAULUKKO 9. Pituuden vaikutus vaikeuksien yleisyyteen

	Vaikeuksien yleisyys					
	Jatkuvasti vaikeuksia		Melko usein vaikeuksia		Silloin tällöin vaikeuksia	
	lukumäärä	%	lukumäärä	%	lukumäärä	%
Kaikki vastaajat	18	28 %	28	43 %	19	29 %
Pituus <180	5	27,8 %	16	57,1 %	11	57,9 %
Pituus >181	13	72,2 %	12	42,9 %	8	42,1 %
Pituuden keskiarvo	183,2		181,1		180,3	

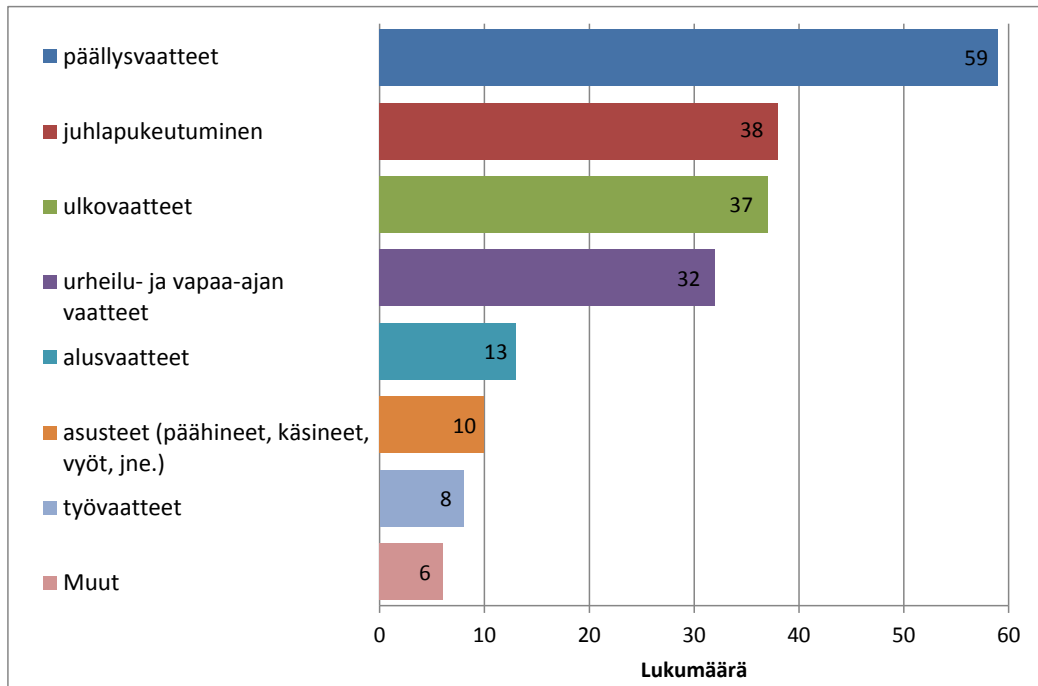
Iän vaikutus vaikeuksien yleisyyteen (taulukko 10). Yli puolella (61 %) 18–29-vuotiaista oli vain silloin tällöin vaikeuksia ja ainoastaan 6 %:lla jatkuvasti vaikeuksia vaatehankinnoissa. Muissa ryhmissä melko usein vaikeuksia oli noin puolella (43–48 %) vastaajista ja jatkuvasti vaikeuksia reilulla kolmanneksella (35–43 %).

TAULUKKO 10. Iän vaikutus vaikeuksien yleisyyteen

	18-29 vuotta		30-39 vuotta		40-49 vuotta		50-59 vuotta	
	lukumäärä	%	lukumäärä	%	lukumäärä	%	lukumäärä	%
Jatkuvasti vaikeuksia	1	6 %	8	35 %	6	35 %	3	43 %
Melko usein vaikeuksia	6	33 %	11	48 %	8	47 %	3	43 %
Silloin tällöin vaikeuksia	11	61 %	4	17 %	3	18 %	1	14 %
yhteensä	18	100 %	23	100 %	17	100 %	7	100 %

Vaikeuksien yleisyys eri vaatekappaleiden hankinnassa (kuviokuva 9). Eniten ongelmia oli päällysvaatteiden hankinnassa. Juhlapukeutuminen ja ulkovaatteet olivat kaksi toi-

seksi suurinta ryhmää. Lisäksi urheilu- ja vapaa-ajan vaatteiden hankinta koettiin hankalaksi. Muuksi hankintavaikeuksien kohteeksi mainittiin kengät.

KUVIO 12. Vaikeuksien yleisyys eri vaatekappaleiden hankinnassa

Vaikeudet pukeutumisessa (taulukko 11). Yli 80 % vastaajista mainitsi housut ongelmallisimmaksi vaatekappaleeksi. Kaupasta saatavien housujen lahkeiden pituus ei ole riittävä.

”Housuina käytän lähinnä farkkuja, ja niistä löytyy onneksi hyvin kokoja, mutta jos haluaisi jotkut asiallisemmat naisten housut, niin ei toivoakaan.” (H183)

TAULUKKO 11. Vaikeudet vaatteiden hankinnassa

Ongelma	Lukumäärä	%
Lahkeiden pituus	53	83 %
Hihan pituus	34	53 %
Helman pituus	31	48 %
Sopiva pituus, mutta vaate muuten iso	17	27 %
Vyötärön korkeus	16	25 %
Kengät	5	8 %

Yli puolet mainitsi myös hihojen jäävän liian lyhyiksi.

”Takeissa ja paidoissa liian lyhyet hihat tai sitten joutuu ostamaan ”tel-tan”, 3/4 hihaiset paidat on 1/2 hihaisia” (X184)

Lähes puolella vastaajista on ongelmia löytää sopivan pituisia puseroita, hameita ja mekkoja.

”Olen ”vain” 180cm pitkä, en ole löytänyt täyspitkää iltapukua/hametta muutoin kuin teettämällä.” (O180)

Joka neljännessä vastauksessa mainittiin sopivan pituisten vaatteiden ”telttamaisuus”. Vaate on siis liian iso ympärysmitaltaan, jos siinä on riittävän pitkät hihat tai lahkeet. Ja vastaavasti hyvin istuvassa vaatteessa on liian lyhyet lahkeet, hihat tai helma.

”Vaikeudet ovat yleensä sellaisia, että jos hihat tai lahkeet ovat tarpeeksi pitkät, vaate ei enää istu kovin hyvin (olen hoikka). Vaatteiden valmistajilla tuntuu olevan olettamuksena että pitkä ihminen on automaattisesti myös leveä.” (A182)

Neljäsosalla on myös vaikeuksia vyötärönkorkeuden kanssa.

”Mekoissa ja yläosissa (niin päällys- kuin ulkovaatteissakin) vyötärökävennus jää liian ylös, eikä vaate istu.” (A183)

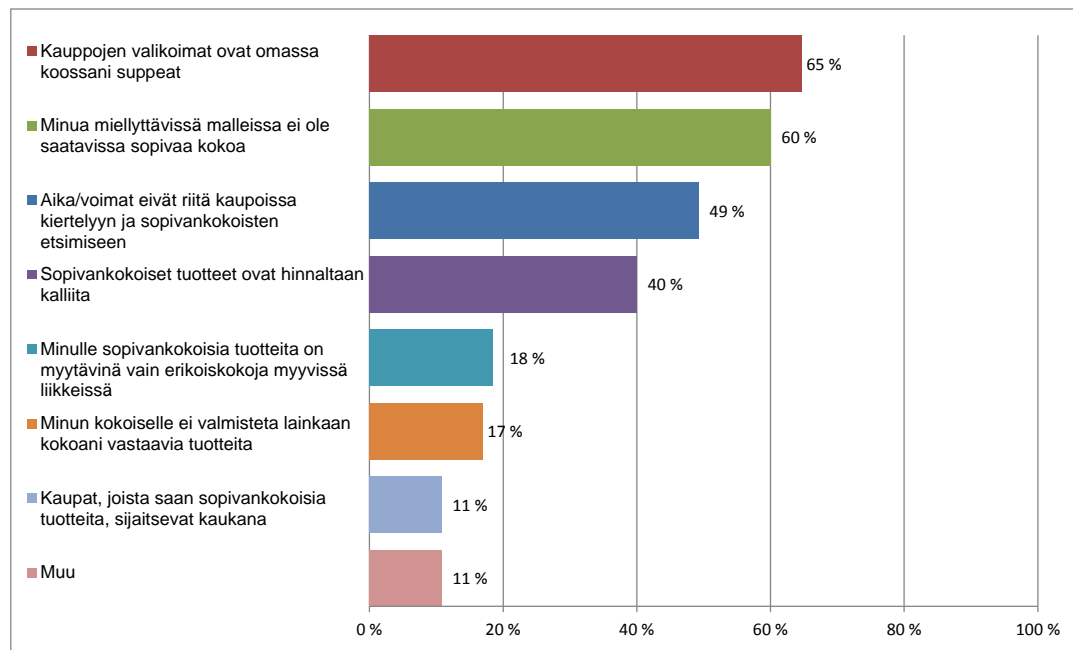
Avoimista vastauksista kävi selvästi ilmi myös vastaajien vartalonpiirteistä johtuvat yksilölliset erot, jotka tulevat ilmi myös kuviossa 7 (s. 37). Pituudesta johtuvien ongelmien lisäksi osalla vastaajista on ongelmia rinnanympäryksen kanssa, joko se on suuri tai pieni, osalla on leveät hartiat ja osalla tukeva vyötärönseutu.

”Alusvaatteissa vaikea löytää kohtuuhintaisia ja laadukkaita rintaliivejä, joissa pieni ympärysmitta ja hyvin suuri kuppikoko. Paidoista, puseroista ja takeista sopiva vyötäröltä ja hartioista -> liian pieni rinnan kohdalta...” (X176)

Vaikeuksien syyt vaatehankinnoissa (kuvio 13). Keskeisimpiä syitä siihen, että sopivankokoisia vaatteita on vaikea löytää, oli useita. Vastaajista 65 % koki, ettei miellyttävissä malleissa ei ole saatavissa sopivaa kokoa, ja 60 % piti kauppojen valikoimaa

omassa koossaan suppeana. Merkittäviksi syiksi nähtiin myös, etteivät aika/voimat riitä kaupoissa kiertelyyn ja sopivankokoisten etsimiseen tai että sopivankokoiset tuotteet ovat hinnaltaan kalliita. Noin 17 % koki, ettei heille valmisteta lainkaan heidän kokoaan vastaavia tuotteita. Muiksi syiksi mainittiin mm., että vaatteiden mittasuhteet ovat pielessä.

”Olen ”kokojen välissä”, eli joskus juuri ja juuri menen perusmalliston isoimpaan kokoon, mutta ”isojen kokojen mallistot” ovat auttamatta liian isoja tai muuten vain eivät malliltaan miellytä.”(X180)

KUVIO 13. Vaikeuksien syyt vaatehankinnoissa

Eri tekijöiden tärkeys vaatehankintoja tehdessä (taulukko 12). Tärkeimmäksi tekijäksi nousi vaatteen istuvuus ja toiseksi sen ulkonäkö. Seuraavaksi tärkeimpiä ovat hinta-/laatusuhde ja vaatteen kestävyys. Vaatteen väri tai printti ja materiaali koettiin yhtä tärkeiksi ominaisuuksiksi. Vaatteen eettisyys on tärkeämpää kuin sen muodinmukaisuus. Ostopaikalla tai tavalla on vain vähän merkitystä.

TAULUKKO 12. Eri tekijöiden tärkeys vaatehankintoja tehdessä

	ei lainkaan tärkeää									erittäin tärkeää	vastaajia yht.	keskiarvo
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
istuvuus	0	0	0	0	0	0	0	9	20	36	65	9,4
ulkonäkö	0	0	0	0	0	0	2	13	23	27	65	9,2
hinta-/laatusuhde	0	0	0	0	1	1	12	10	21	20	65	8,7
kestävyys	0	0	0	0	2	4	10	16	19	14	65	8,4
materiaalit	0	0	0	1	2	1	10	26	12	13	65	8,3
väri tai printti	0	0	0	0	4	3	8	18	22	10	65	8,3
yksityiskohdat tai koristelut	0	0	0	2	12	13	10	14	12	2	65	7,0
eettisyys	1	2	3	2	11	11	12	10	9	4	65	6,6
muodinmukaisuus	3	2	7	2	6	8	12	17	6	2	65	6,3
luonnonmukaisuus	1	1	3	7	17	9	10	8	6	3	65	6,1
valmistusmaa	2	5	5	6	11	11	7	7	8	3	65	5,8
ostopaikka	5	6	7	7	15	7	6	5	5	1	64	5,0
ostotapa (netti/perinteinen)	12	3	5	5	15	4	8	5	5	2	64	4,9

Pukeutumiseen vaikuttavia asenteita (liite 3). Selvän enemmistön (noin 85 %) mielestä hyvännäköisiä vaatteita suunnitellaan vain keskipituisille ihmisille. Yli 75 % piti erittäin tärkeänä pukeutua itseään miellyttäviin vaatteisiin. Yli puolet (61 %) vastaajista joutuu tyytymään usein ”ei-sopivaan” vaatteeseen. Mieluiten yksilöllisiä ja omaa persoonaa ilmentäviä vaatteita hankkii 68 % vastaajista. Noin puolet vastaajista olisi valmis maksamaan enemmän, jos kooltaan sopivan vaateen saaminen olisi helpompaa. Vajaa puolet (46 %) koki verkkokauppojen yleistymisen parantaneen sopivankokoisten vaatteiden tarjontaa. Jopa 69 % koki omistavansa vaatteita, jotka tuntuvat epämukavilta, mutta joita käyttää siitä huolimatta. 8 % omisti tällaisia vaatteita paljon. Lähes kaikki vastaajista osaavat jossain määrin ottaa huomioon vartalonsa erityispiirteet vaatteita hankkiessa.

Pitkien naisten toiveet suunnittelijoille, valmistajille ja kauppiaille (liite 4). Lähes neljäsosassa suunnittelijoille osoitetuissa vastauksissa toistui toive, että vaatteita suunniteltaisiin enemmän pitkille normaalipainoisille naisille. Suurin osa toivomuksista liittyi eri tavoin istuvuuden parantamiseen. Vaatteiden ulkonäköön vastaajat toivoivat erityisesti tyylikyyttä ja naisellisuutta. Heidän mielestä tarjolla olevat mallistot ovat liian mummo/tätimäisiä. Vastauksissa nousivat esiin myös vastaajien eri mieltymykset, osa toivoi ajattomia perusvaatteita ja osa trendikkyyttä, värejä ja printtejä. Useassa vastauksessa ehdotettiin, että kokojen sisällä voisi olla erityyppisille vartaloille sopivia malleja. Lisäksi vaatteilta toivottiin muunneltavuutta.

”Oma mallisto pitkille ihmisille ei tarkoita hirviöille suunnittelemista. Samoja nättejä ja trendikkäitä vaatteita haluamme kuin keskikokoiset. En ymmärrä mikä siinä voi olla niin vaikeaa, kun mallien kuuluu kuitenkin olla pitkiä! Missä välissä ne vaatteet kutistetaan vain keskikokoisille tarkoitetuiksi??.” (X180)

Valmistajilta (liite 4) toivottiin erityisesti lisää pituutta lahkeisiin ja hihoihin. Vastauksissa toistui myös toive, että vaatteet olisivat niin materiaaleiltaan kuin rakenteeltaan laadukkaampia. Osa vaati kokomerkitöjä selkeämmäksi ja yksiselitteisiksi. Lisäksi kritisoi, että saman tuotteen hinta ei saa olla erilainen erikokoisille. Näiden lisäksi esitettiin toive, että vaatemarkkinoissa voisi esiintyä tavallisen hoikan mallin lisäksi myös XL-kokoinen malli, jolloin ostaja pystyisi arvioimaan miltä sama vaate näyttää erikokoisena.

”Normaalikokoisten housujen lahkeisiin lisää kangasta. Kankaan hinnan voi säästää jättämällä lahkeensuun auki, jotta jokainen voi lyhentää sen itselleen sopivaksi.” (H180)

Kauppiaille (liite 4) osoitetut toivomukset liittyivät valikoimiin, palveluun, tuotteiden sijoitteluun myymälöissä sekä mainontaan. Erityisesti toivottiin tarjolle pitkien naisten omaa tall/petite -mallistoa. Myös kauppiaille suunnatuissa vastauksissa toistui vaatimus, ettei saman tuotteen hinta saa olla erilainen erikokoisille. Lisäksi toivottiin parannuksia sovitusoppien mukavuuteen, kokoon ja peilien korkeuteen.

”Rohkeasti myös erikoiskokoisia vaatteita myyntiin. Jos niitä on tarjolla, siitä sana leviää erityiskokoisten joukossa nopeasti.” (H185)

”Loukkaavaa kun naisten kenkähylyssä on selkeästi miesten malleja täydentämässä valikoimaa. Pitkille naisille oma pukeutumispalvelu ja henkareihin selkeä merkintä pitkille ylävartaloillekin soveltuvista, niin kuin LONG merkintä on hieno farkuissa. Hyppään taivaaseen kun näen sellaisen.” (H184)

4.8 Tulosten tarkastelu

Olen suhteellisen tyytyväinen vastausmäärään, mutta koska pitkiä vastaajia oli vain 65, en voi tehdä kovin laajoja yleistyksiä. Tutkimus antaa joka tapauksessa hyvän lähtökohdan pitkien naisten pukeutumiseen liittyvien ongelmien tarkastelulle ja sen myötä tietoa konkreettisten ehdotuksien eli malliston suunnittelun pohjaksi.

Vastaajien joukko koostui hyvin eripituisista ja -muotoisista pitkistä naisista. Lyhimmän ja pisimmän vastaajan välillä oli jopa 23cm pituuseroa. Erityisen paljon tutkimukseen osallistui tasan 180 cm pitkiä naisia, joita oli vastaajista noin kolmannes. Vastaajien keskipituus jäi alhaisemmaksi kuin olin odottanut. Ilmeisesti en koe yhtä lailla pitkiksi itseni kanssa samanpituisia naisia kuin selkeästi pidempiä naisia. Suurin osa vastaajista määritteli itsensä subjektiivisesti arvioituna vartaloltaan sopusuhtaiseksi. Erityisesti X- ja Y-vartalolisista suurin osa koki vartalonsa sopusuhtaiseksi. Toisaalta suurin osa A-vartalolisista luokitteli itsensä tukevaksi. Leveä lantionseutu koetaan siis selkeämmin tukevuutena kuin Y-vartalolle ominaiset piirteet, kuten rintavuus tai leveät hartiat. Selkeästi yleisin vartalonpiirre vastaajilla on pitkät jalat, mutta myös pitkät kädet ja selkä ovat suunnittelussa huomioitavia piirteitä. Vastaajilla on liian suuria yksilöllisiä eroja vartalonmuodoissa ja erityispiirteissä, jotta olisin voinut määrittellä, että pitkät naiset ovat keskimäärin tietyn mallisia ja muotoisia. Selvästikään ei riitä, että pitkille naisille olisi oma Tall-mallisto, vaan tämänkin sisällä täytyisi olla omat sarjat hoikille, leveälanteisille, rintaville ja niille, joilla on tukeva vyötärönseutu.

Asenteilla on suuri vaikutus vaatteisiin liittyviin ostopäätöksiin (Peura-Kapanen 2000, 36). Tutkimuksesta käy ilmi, että selvän enemmistön mielestä hyvännäköisiä vaatteita suunnitellaan vain keskipituisille ihmisille. Selvästikään tarjonta ei kohtaa kysyntää, jos kaksi kolmesta vastaajasta joutuu tyytymään usein ”ei-sopivaan” vaatteeseen sekä omistavat vaatteita, jotka tuntuvat epämukavilta, mutta joita käyttävät siitä huolimatta. Kuitenkin hyvin tärkeänä pidettiin pukeutumista itseään miellyttäviin, yksilöllisiin ja omaa persoonaa ilmentäviin vaatteisiin. Voin siis suunnitella erikoisempia, kaavoituksettisesti haastavia, vaatteita mallistooni. Verkkokauppojen yleistymisen koettiin parantaneen sopivankokoisten vaatteiden tarjontaa. Koska väite oli muotoiltu kysymyslomakkeelle epäselvästi, vastauksista lähes puolet (43 %) oli ei samaa eikä eri mieltä. Kooltaan sopivasta vaatteesta oltiin valmiita maksamaan enemmän, joten voin harkita käyttäväni kalliimpia, mutta myös laadukkaampia materiaaleja mallistossani.

Verratessani tutkimuksen vaatteiden hankintapaikkoja Peura-Kapasen (1999, 6, 16) tutkimukseen, voidaan havaita joitakin yhtäläisyyksiä, mutta myös muutoksia. Molemmissa tutkimuksissa vastaajat tekivät vaatehankintansa yleisimmin erikoisliikkeistä ja tavarataloista. Myös kirpputorien ja itse tekemisen/teettämisen osalta tulokset ovat yhteneviä. Peura-Kapanen (1999, 6) toteaa lyhyiden ja pitkien vastaajien tekevän itse tai teettävänsä vaatteitansa sekä hankkivan postimyynnin kautta tai kirpputoreilta normaalipituisia yleisemmin. Omassa tutkimuksessani ei ollut postimyyntiä vastausvaihtoehtona, vaan sitä vastasivat vaihtoehtoina kotimaiset ja ulkomaiset verkkokaupat. Vertailu osoittaa etämyynnin osuuden kasvaneen 8-13 % kymmenessä vuodessa. Omassa tutkimuksessani erityisesti 50–59-vuotiaiden ikäryhmässä verkkokaupat olivat suosittuja vaatteiden hankintapaikkoja. En ollut aivan odottanut tällaista tulosta, mutta tätä voi yrittää selittää sillä, että keski-ikäiset vastaajat voivat olla kiinnostuneempia osallistumaan tämän tyyppiseen verkkokyselyyn, jos ennestään jo käyttävät aktiivisesti internetiä mm. vaateostoksiin.

Yllätyin suuresti, että lähes puolet vastaajista piti sopivankokoisten vaatteiden tarjontaa asuinkunnassaan niukkana. Kysymyksen yhteydessä en selittänyt lähemmin, mitä sopivankokoisella tarkoitetaan, vaan jokainen vastaaja sai mieltää sopivankokoisen haluamallaan tavalla. Tulos on mielenkiintoinen, koska lähes puolet vastaajista asuu suuressa asutuskeskuksessa tai sellaisen lähistöllä Pirkanmaalla tai Uudellamaalla. Vastaukset osoittavat sen, ettei sopivia vaatteita löydy edes suurimmista kaupungeista saatikka sitten pienimmistä asutuskeskuksista tai kylistä. Verratessani tutkimukseni vastaajien mielipiteitä vaatteiden tarjonnasta Peura-Kapasen (1999, 7) tutkimukseen, voidaan havaita, että molemmissa tutkimuksissa suurin osa pitkistä naisista piti tarjontaa kohtalaisena asuinkuntansa tai kohtuullisella etäisyydellä sijaitsevissa kauppoissa. Muilta osin tulokset eroavat selkeästi. Tutkimuksessani niukkana tai erittäin niukkana tarjontaa piti vajaa puolet vastaajista, mutta Peura-Kapasen tutkimuksessa vastaava luku on puolet pienempi. Onko tarjonta huonontunut näin merkittävästi kymmenessä vuodessa? Kysymyksen asettelun ei pitäisi vaikuttaa tuloksiin, sillä se on lähes sama molemmissa tutkimuksissa. Myös vertailtavien vastaajien määrät ovat lähes samat. Peura-Kapasen (1999, 7) tutkimuksessa pitkiä naisvastaajia oli yhteensä 79 ja omasani 65. Pohdittavaksi jääkin siis, kuinka paljon asenteet vaikuttavat vastauksiin. On myös huomioitava, ettei Peura-Kapasen (1999) tutkimusta oltu suunnattu erityisesti keskipituudesta poikkeaville henkilöille. Jos kuitenkin saamani tuloksen voidaan olettaa pitävän paikkansa yleisemmällä tasolla, on tulos sekä huolestuttava että kannusta-

va. Tarjonnan huonontuminen lisää kysyntää pitkien naisten vaatteille. Tässä voisi olla mahdollisesti riittävän suuri ja kannattava markkinarako oman yrityksen perustamiseksi.

Selvästi yleisimmin vastaajat pitivät syynä vaatehankintoihin liittyviin vaikeuksiin omaa kokoaan ja pituuttaan sekä vaatteiden mallien ja omien mieltymysten yhteensovittamattomuutta. Näiden syiden yleisyys oli odotettavissa. Yksinkertaisesti Suomessa on tarjolla aivan liian vähän pitkille naisille suunnattuja mallistoja. Tutkimus nosti myös esille vastaajien henkilökohtaisten resurssien rajallisuuden. Joka toisella vastaajalla ei vain aika/voimat riitä kaupoissa kiertelyyn ja sopivankokoisten etsimiseen. Vaikka pukeutumiseen haluttaisiin panostaa, olisi vaatteiden hankinnan oltava helppoa ja edullista. Vajaa puolet tutkimukseen osallistuneista kokee sopivankokoiset vaatteet hinnaltaan kalliiksi. Tulos vaikuttaisi olevan ristiriidassa aiemmin esille tulleen väitteen kanssa, että noin puolet olisi valmiita maksamaan enemmän sopivankokoisesta vaatteesta, mutta tulosten lähempi tarkastelu osoittaa, että noin kolmannes ei olisi halukas maksamaan enempää sopivasta tuotteesta. Osa olisi siis valmis maksamaan enemmän sopivasta tuotteesta ja osa ei. Kysyntää olisi siis niin halvempien kuin kalliimpienkin merkkien vaatteille. Vastaavasti vaatteet olisivat myös laadullisesti eri tasoa. Vastaajan pituuden ja pukeutumiseen liittyvien vaikeuksien välillä oli havaittava yhteys: vaikeudet olivat yleisempi yli 181cm pitkillä naisilla, joita oli vähän yli puolet vastaajista. Eri ikäryhmiin kuuluvien välillä taas ei ollut paljoakaan eroa vaikeuksien yleisyydessä, paitsi 18–29-vuotiaiden ryhmässä, jossa vaikeuksia oli huomattavasti harvemmin kuin muissa ryhmissä. Vaikeuksien vähäisyys verrattuna muihin ikäryhmiin saattaa johtua vallitsevista nuorisomuodin trendeistä, jotka suosivat mm. yli-pitkiä hihoja ja helmoja.

Tutkimukseen osallistuneiden mielestä vaatehankintoja tehdessä tärkein ostopäätökseen vaikuttava tekijä on vaateen istuvuus ja toisena ulkonäkö. Kuten jo aiemmin kävi ilmi, vastaajat kokivat, että on tärkeä pukeutua itseään miellyttäviin vaatteisiin, kuitenkin jopa kolme neljäsosaa omistaa vaatteita, jotka tuntuvat epämuodikkaalta, mutta joita he käyttävät siitä huolimatta. Tulokset osoittavat, että ulkonäölliset seikat menevät ajoittain mukavuuden ja miellyttävyyden edelle pukeutumisessa. Jones (2011, 29) toteaa istuvuuden, joka on hyvän suunnittelijan vastuu, olevan vaateen myytävyyden kannalta keskeinen osatekijä. Tilastot indikoivat, että hyvin suuri osa väestöstä kokee istuvien muodinmukaisten vaatteiden löytymisen hankalaksi. Mallistoni tärkeimmäksi

ominaisuudeksi nouseekin siis vaatteiden hyvä istuvuus. Suunnittelussa pyrin välttämään väljiä, ”telttamaisia” ja huonosti eri vartalotyypeille istuvia malleja. Istuvuuden ja ulkonäön jälkeen merkittävimmät ominaisuudet, hinta-/laatusuhde ja vaateen kestävyys, ovat paljolti riippuvaisia valituista materiaaleista. Pyrin siis valitsemaan mallistooni kestäviä, mutta hinta-/laatusuhteeltaan sopivia materiaaleja.

Annoin vastaajille mahdollisuuden esittää toiveita niin vaatteiden suunnittelijoille, valmistajille kuin kauppiaillekin. Kysymys koettiin tärkeäksi, sillä kyselyyn osallistuneista lähes kolmella neljästä oli toiveita ja parannusehdotuksia. Suurin osa toivomuksista liittyi eri tavoin vaatteiden istuvuuteen, joka on selkeästi siis merkittävin ominaisuus, joka minun tulee huomioida mallistoani suunnitellessa ja kaavoittaessa. Vaatteilta toivottiin kauneutta ja naisellisuutta, jotka ovat olleet alusta alkaen myös keskeinen osa ydinvisioitani, mutta pyrin myös jossain määrin huomioimaan tämän hetkiset trendit mm. värien suhteen. Lisäksi vaateilta toivottiin muunneltavuutta. Pyrin joidenkin vaatteiden suunnittelussa huomioimaan myös helpon muunneltavuuden. Vastauksissa toistui myös toive, että vaatteet olisivat materiaalien lisäksi myös rakenteeltaan laadukkaampia. Pyrin suunnittelemaan vaatteet rakenteeltaan kestäviksi ja toimiviksi.

Kyselyn tuloksista tulee selkeästi ilmi, ettei pitkille naisille ole omia vaatemallistoja tarjolla, vaikka niille löytyisi kysyntää. Vaateketjujen ”isojen tyttöjen”-mallistot ovat selkeästi tarkoitettu keskipituisille, mutta keskipainoa tukevammille naisille. Nämä eivät siis sovellu pitkille naisille, vaikka osa saattaakin niin luulla. Vastauksien sanamuodoista pystyi aistimaan ärtyneisyyden ja turhautumisen huonoon tilanteeseen. Pitkien naisten ongelmista vaatemarkkinoilla ja pukeutumisessa tuskin päästään täysin eroon vartaloiden yksilöllisistä eroista johtuen. Vaatetus on kuitenkin perustarve ja jokaisella naisella tulisi olla oikeus koosta riippumatta pukeutua oman maun mukaisiin vaatteisiin. Omassa mallistossani pyrin huomioimaan tutkimuksen esille tuomia toiveita ja ehdotuksia.

5 KUIN SOKEA MUURAAMASSA UUNIA

5.1 Ideointi ja luonnostelu

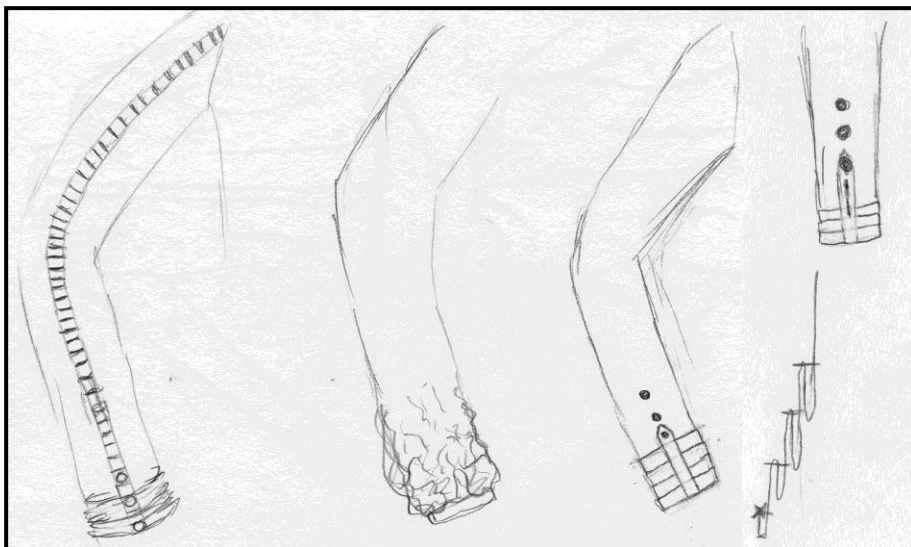
”Ideoinnissa pyritään keksimään itse sekä lainaamaan niin monia mahdollisesti toimivia ratkaisuja ongelmaan kuin mahdollista” (Kettunen 2001, 70). Aloitin ideoinnin nopeilla luonnoksilla. Kettunen (2001, 73) toteaa luonnoksen avulla abstraktien ajatusten saavan konkreettisen muodon. Aluksi annoin kynän kulkea vapaasti paperilla ja yritin hahmotella ideakollaasien tunnelmaa vaatteiksi. Yritin olla mieltimättä teknisiä ratkaisuja tai eri vaatekappaleiden yhteensopivuutta, vaikka luonnostelinkin välillä asukokonaisuuksia. Ensimmäisistä luonnoksista tulikin tyyliltään aika erilaisia. Luonnostelu tuntui aluksi melko jähmeältä, koska piirtäessäni oli lähes mahdotonta unohtaa rakenteellisten ratkaisuiden suunnittelua. Alitajuisesti karsin ja kritisoin ideoitani liiankin kanssa jo ennen kuin ne edes ehtivät paperille asti.

Eniten ideointiongelmia tuotti paitapusero. Luonnostelin niin hihattomia kuin lyhyt- ja pitkähihaisiakin puseroita (kuva 12). Näistä malleista miellyin erityisesti kuvan oikean alakulman puseroon. Kuitenkin lähemmän tarkastelun jälkeen hylkäsin mallin, koska se tuntui olevan aivan eri maailmasta ideakollaasieni luoman mielikuvan kanssa (kuva 1, s.9 ja kuva 2, s. 11). Pusero oli liian jäykkä ja virtaviivainen, siitä puuttui kokonaan keveys ja laskeutuvuus, joita hain mallistolle. Ajauduin umpikujaan puseromallien kanssa ja päätin jättää ne hautumaan taka-alalle joksikin aikaa.

KUVA 12. Puseroluonnoksia

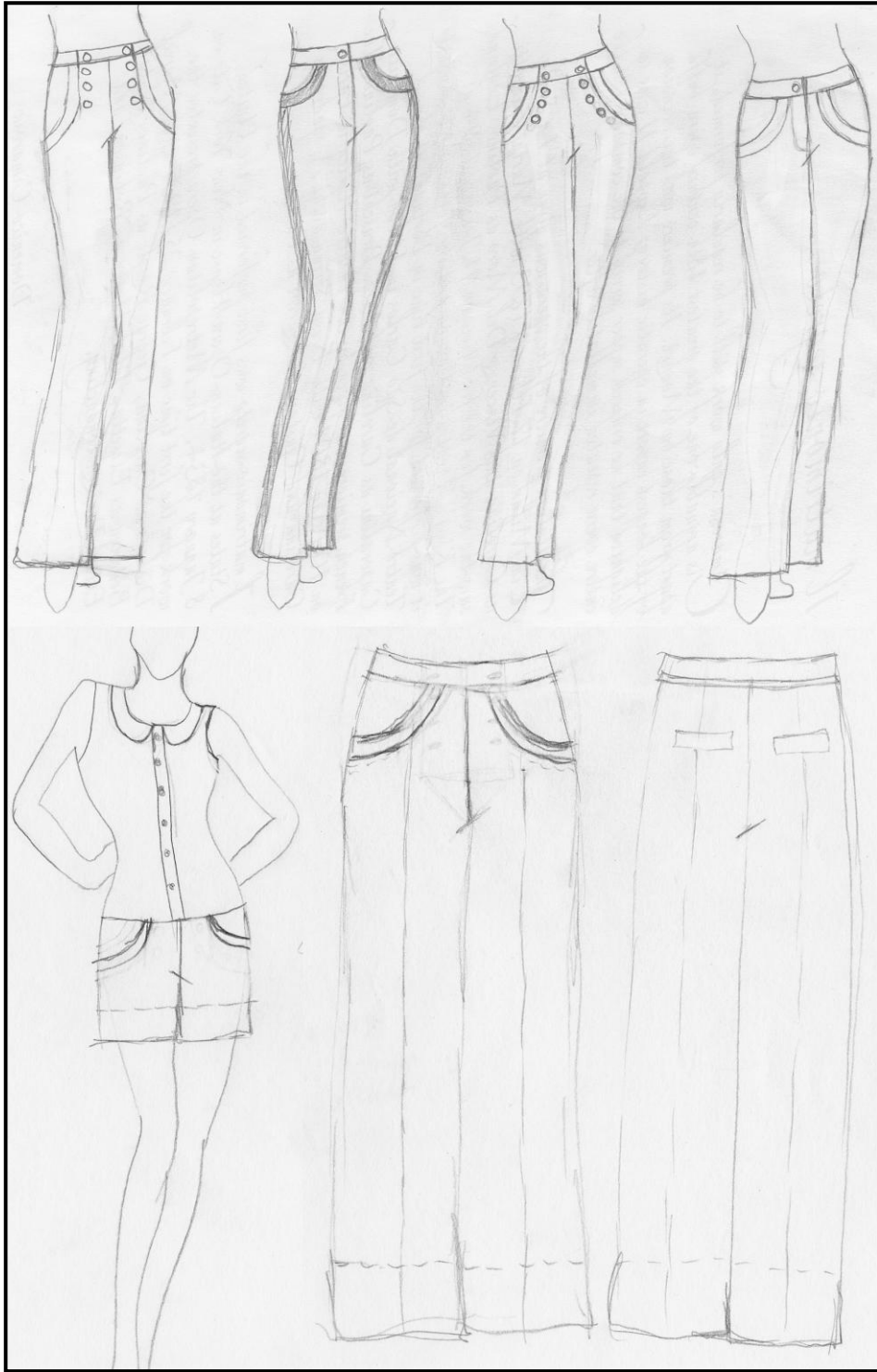
Kettunen (2001, 71) ohjeistaa jakamaan ison, monimutkaisen tai haastavan ongelman pienempiin osaongelmiin. Niinpä ryhdyin suunnittelemaan puseron osia erikseen. Luonnostelin joitakin erilaisia hihansuuratkaisuja (kuva 13).

KUVA 13. Hihaluonnoksia

Tavoitteenani oli keksiä jokin keino, miten hihan pituutta saisi säädettyä lyhyemmäksi tai pidemmäksi siististi niin, että paita sopisi sekä 180 tai 190 cm pitkälle naiselle. Halusin, että mekanismi olisi mietitty harkiten ja että se sopisi vaateen mallin. Suunnitelmissani hihassa on nappeja ja kangaskaitale, joiden avulla hihan pituutta voidaan säätää sopivaksi. Ylimääräisen pituuden voisi mallista riippuen laskostaa, rypyttää tai kääntää. Hihansuiden luonnostelu ei kuitenkaan auttanut minua vielä suuresti eteenpäin tässä vaiheessa, joten siirryin muden vaatteiden suunnitteluun.

Housuista minulla oli alusta alkaen hyvin selkeät mielikuvat. Halusin housujen olevan pitkälti toisessa ideakollaasissa (kuva 2, s. 11) olevien housujen kaltaiset: linjaltaan suorat ja hyvin yksinkertaiset, mutta niissä olisi oltava myös jokin huomionherättäjä. En halunnut mitään poikittaissaumoja tai muita vastaavia elementtejä, jotka voisivat katkaista jalkojen pitkittäislinjat saaden ne näyttämään lyhyemmiltä. Erikoiset poikittaissaumat voisivat myös asettua huonosti eripituisille käyttäjille. Enimmäkseen keskityin siis luonnostelemaan yksityiskohtia housuihin (kuva 14): taskunsuita ja kiinnitystä.

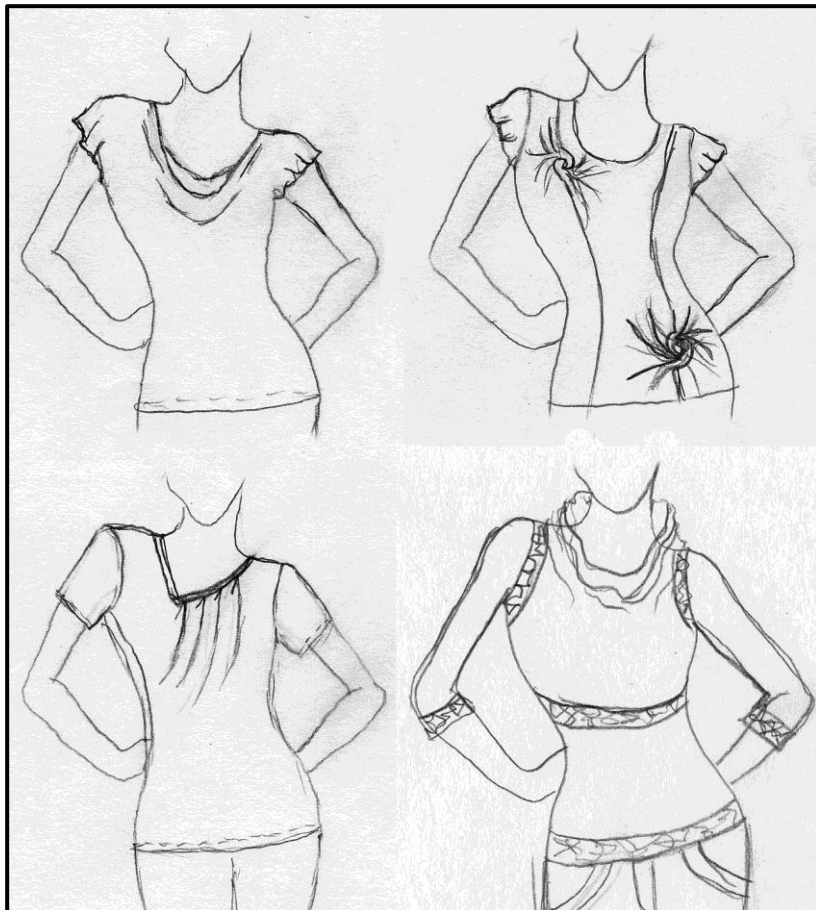

KUVA 14. Housuluonnoksia

Lahkeisiin suunnittelin leveät kääntövarat jo ensimmäisestä luonnoksesta lähtien. Tämä mahdollistaa housujen pidennyksen itselle sopivaan pituuteen. Lahkeensuut voisi myös jättää kokonaan viimeistelemättä valmistusvaiheessa, jolloin housut sovitettaisiin vaate liikkeessä ja käännetäisiin sopivaan pituuteen asiakkaan puolesta tai ompelutaitoinen asiakas voisi kääntää lahkeensuun itse. Näistä luonnoksista minua miellytti eniten oikean alareunan malli, joka on ilmeeltään hyvin selkeä. Malli on kar-

sittu ylimääräisestä koristeellisuudesta, mutta taskunsuiden kaitale, niin edessä kuin takana, voisi olla jotain toista kangasta tai erivärinen. Tämä voisi olla aivan riittävän mielenkiintoinen yksityiskohta housuihin. Materiaaliksi valitsin villan. Onnekseni löysin hinta-/laatusuhteeltaan sopivan villakankaan, joka laskeutuu todella kauniisti ja siten sopii todella hyvin tämän tyyppisiin housuihin. Housujen kaveriksi mallistoon luonnostelin shortsit, jotka ovat malliltaan aivan samanlaiset, mutta lahkeet ovat huomattavasti lyhyemmät.

Halusin mallistooni jonkin rennomman oloisen neulospaidan, joka olisi helppo yhdistää eri alaosien kanssa. Malliltaan paita ei saisi olla perus t-paita vaan siinä olisi oltava jokin juju/idea. Mallissa täytyisi olla laskeutuvuutta ja laskoksia kuten muissakin vaatteissa. Materiaaliksi löysin hyvin pehmeän bambuneuloksen. Aluksi lähdin ideoimaan paitaa materiaalin kautta (kuva 15).

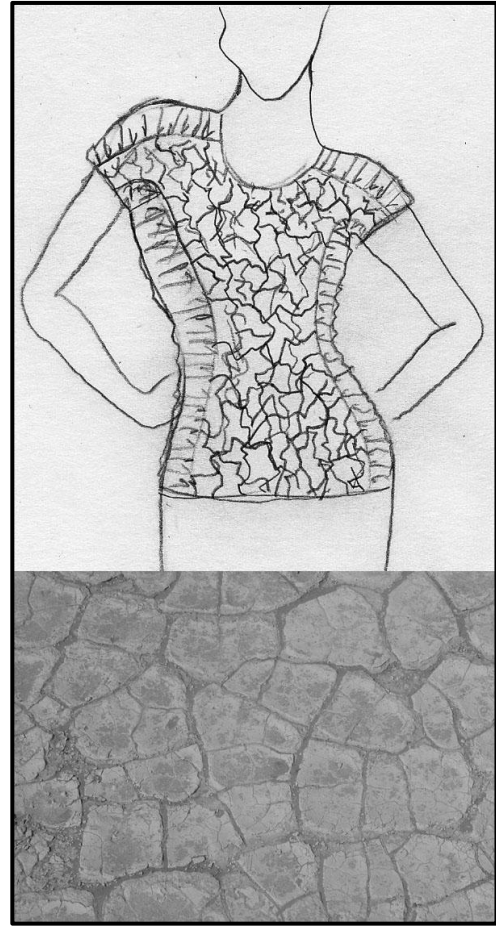
KUVA 15. Bambuneulosluonnoksia

Bambu on kohtalaisen raskas materiaali, joten se laskeutuu hyvin. Ehdin piirtää vain muutaman luonnoksen ennen kuin löysin japanilaisesta Pattern Magic: Stretch Fabrics

- kaavoituskirjasta paitamallin (kuva 16), jonka kekseliääseen, mutta hyvin yksinkertaiseen kaavoitusratkaisuun ihastuin. Paidan etukappale pienennetään 65 %:in ja takakappale suurennetaan 135 %:in alkuperäisestä. Ommeltaessa takakappaleen ylimääräinen väljyys poimutetaan tasaisesti sivu- ja olkasaumoihin. (Nakamichi 2012, 32.) Malli sopii hyvin mallistoni tunnelmaan, sillä poimutus muodostaa kauniita laskoksia selkään ja hartioille. Paidan helma on luonnostaan takaa pidempi, mikä on myös eduksi pitkille naisille tarkoitettussa vaatteessa.

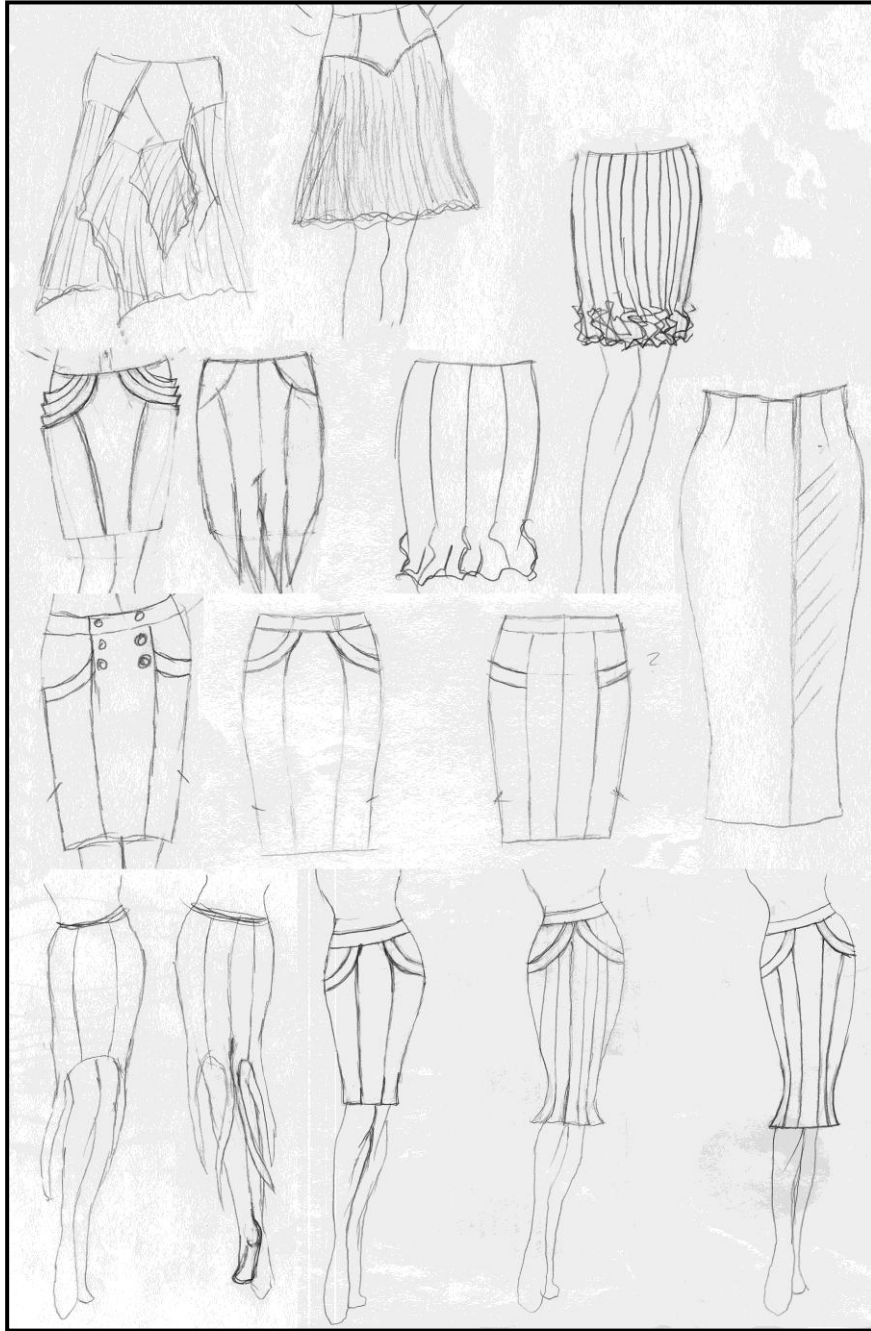
KUVA 16. Pattern Magic -paita

KUVA 17. Pintakuviointi

Päätin tehdä mallistooni lyhythihaisen t-paidan tällä mallilla. En halunnut paidasta täysin yksiväristä, joten suunnittelin tekeväni etukappaleelle verkkomaisen, halkeilleen pintakuviointin (kuva 17).

Aluksi ideoin hameita (kuva 18) hyvin vapaasti, mutta pikku hiljaa siirryin kohti housujen linjoja (vrt. kuva 14). Myös hameessa suosin pystylinjoja, jotta ne korostaisivat käyttäjän pituutta. Halusin hameen olevan tyköistuva, muttei liian kiinteä, jotta siinä pystyy liikkumaan.

KUVA 18. Hameluonnoksia

Yritin luonnostella erimittaisia hameita ja samalla miettiä, löytyisikö jokin keino, millä hameenpituutta saisi säädettyä kätevästi eripituiselle käyttäjälle sopivaksi. En kuitenkaan keksinyt mitään malliin sopivaa ratkaisua, mutta päätin suunnitella hameesta ainakin riittävän pitkän, että sen lyhentäminen onnistuisi helposti. Luonnoksista minua miellytti eniten malli, jossa on mielestäni sopiva määrä pitittäisleikkauksia (kuva 17, oikea alakulma) verrattuna kahteen viereiseen malliin, joista toisessa niitä on liikaa ja toisessa liian vähän. Housujen taskunsuiden kaarevan linjan jäljittely hameessa luo yhteistä ilmettä alaosan vaatteille ja tietysti samalla koko mallistolle.

Mekon ideoinnin lähtökohtana olivat materiaalit eli silkkisifonki tai –satiini ja Rorschachin musteläiskät. Pyrin ensin hahmottelemaan mekon linjoja ja leikkauksia pitäen mielessä materiaalivaihtoehdot ja painokuvion tyylin. Ensimmäisistä luonnoksista (kuva 19) tuli hyvinkin erilaisia, mutta niissä toistuivat tietyt elementit. Henkilökohtaisesti pidin eniten vasemman ja oikean alakulmien mekoista. En kuitenkaan halunnut tarttua mihinkään tiettyyn malliin heti, vaan jätin ideat hautumaan joksikin aikaa.

KUVA 19. Mekkoluonnoksia

5.2 Mallien jatkokehittely

Luonnoksen tarkoitus on herättää keskustelua ja keskustelun kautta uusia ideoita (Kettunen 2001, 73). Piirtäessäni kävin pään sisäistä keskustelua luonnoksista ja tällä tavoin kehitin uusia ideoita ja siirryin kehittelemään malleja eteenpäin. Kettunen (2001, 84) toteaa, että jatkokehittelyn ideana on katsoa luonnosvaiheen malleja kriittisesti ja ottaa mallit lähempään tarkasteluun. Osa ideoista muunnellaan tai yhdistellään uusiksi kokonaisuuksiksi ja osa hylätään kokonaan. Valitsin jatkokehiteltävät mallit pääosin intuition pohjalta. Karsimiseen vaikuttivat myös vaatteiden rakenteelliset ratkaisut ja niiden mahdollinen toteuttaminen ajan käytön ja valitsemieni materiaalien mukaan.

Kun palasin takaisin puseroiden alkuluonnoksiin (kuva 12, s. 50), innostuin erityisesti vasemman alakulman solmumaisesta puserosta. Jatkoluonnostelin (kuva 20) mallia kauluksen, laskoksien sekä solmun paikan että koon osalta. Tässä vaiheessa hylkäsin aiemmin suunnittelemani hihansuuratkaisut, koska mikään niistä ei mielestäni sopinut jatkoluonnokseni tyyliin. Mielestäni paremmin tähän malliin sopi hieman pussintuvat hihat leveillä rannekkeilla.

KUVA 20. Puseron jatkoluonnoksia

Koin solmun ja laskosten hahmottamisen paperilla kovin hankalaksi, joten päätin kokeilla suoraan sovitusnuken päälle muotoilemalla (kuva 21), miltä lopputulos näyttäisi. Samalla pystyin hahmottamaan löytämäni materiaalin soveltuvuuden malliin. Kyseessä on sama ohut hiekkapesty silkkikangas, jota käytin siirtopainantakokeiluissa.

Mielestäni materiaali sopii hyvin malliin, se laskeutuu kauniisti, on kaunista ja miellyttävän tuntuista.

KUVA 21. Solmukokeilu

Mekon jatkokehittelyyn lähdin valitsemalla kuvan 18 luonnoksista miellyttävimmät yksityiskohdat. Luonnoksissa toistuu selkeästi kerroksellisuus ja vesiputouspäätie. Miellyin kuvan oikean alareunan kietaistavaan malliin. Luonnostelin näiden ominaisuuksien pohjalta mekon, mutta myös topin ja hameen, jotka yhdessä näyttäisivät mekolta (kuva 22, vasen reuna).

KUVA 22. Mekon jatkoluonnostelua

Idea tuntui hyvältä, sillä erillinen ylä- ja alaosa parantaisivat vaateen istuvuutta erityyppisille vartaloille. Selän pituuskaan ei vaikuttaisi merkittävästi ”mekon” istuvuuteen, sillä pidemmällä naisella topin ja hameen ensimmäisen sifonkikerroksen välille tulisi vain leveämpi rako. Hameeseen tulee kolme sifonkikerrosta ja toppiin vain yksi, jonka alla vuorikangas. Topin olkaimet kietaistaan selässä ristiin, vyötäröltä edestä ristiin ja solmitaan taakse. Toppi on materiaalinsa vuoksi hankala kaavoittaa, joten muotoilen sen suoraan sovitusnuken päälle.

5.3 Valitut mallit

Mallisto koostuu kolmesta puserosta, kaksista housuista, kahdesta hameesta ja topista. Mallit on nimetty antiikin Kreikan jumalattarien mukaan.

Athene-pusero (kuva 23) on hyvin vartalonmyötäinen malliltaan. Siinä on pitkät pussihihat, joissa on pituusväljyyttä enemmän tai vähemmän käyttäjän kädenpituuden mukaan. Hihansuissa on leveät rannekkeet, joissa on napitus. Paita ulottuu edestä noin

ylä- ja alalantion puoleenväliin ja takaa vielä neljä senttimetriä alemmaksi, jotta se peittäisi paremmin alaselkää istuessa. Kaavoituksessa lisätään selän pituuteen väljyyttä. Edessä rinnan alla on kiinteä solmittava rusetti. Puseron pääntie on huoliteltu kaitaleella ja keskellä edessä on napitus. Edessä on yhdet ja takana kahdet muotolaskokset vyötäröllä sekä olkamuotolaskokset. Takana on painokuvio, joka ulottuu jonkin verran myös etukappaleen puolelle. Materiaalina on hiekkapesty palttinasidoksinen silkki. Väri vaihtoehtoja on kolme: vaalea, jossa tummanvihreä painokuvio, vaaleanvihreä, jossa ruskea painokuvio ja ruskea, jossa vaalea painokuvio. Mallin naisellisuus näkyy etukappaleen rusetissa ja persoonallisuutta tuo ilmi rohkea painokuvio.

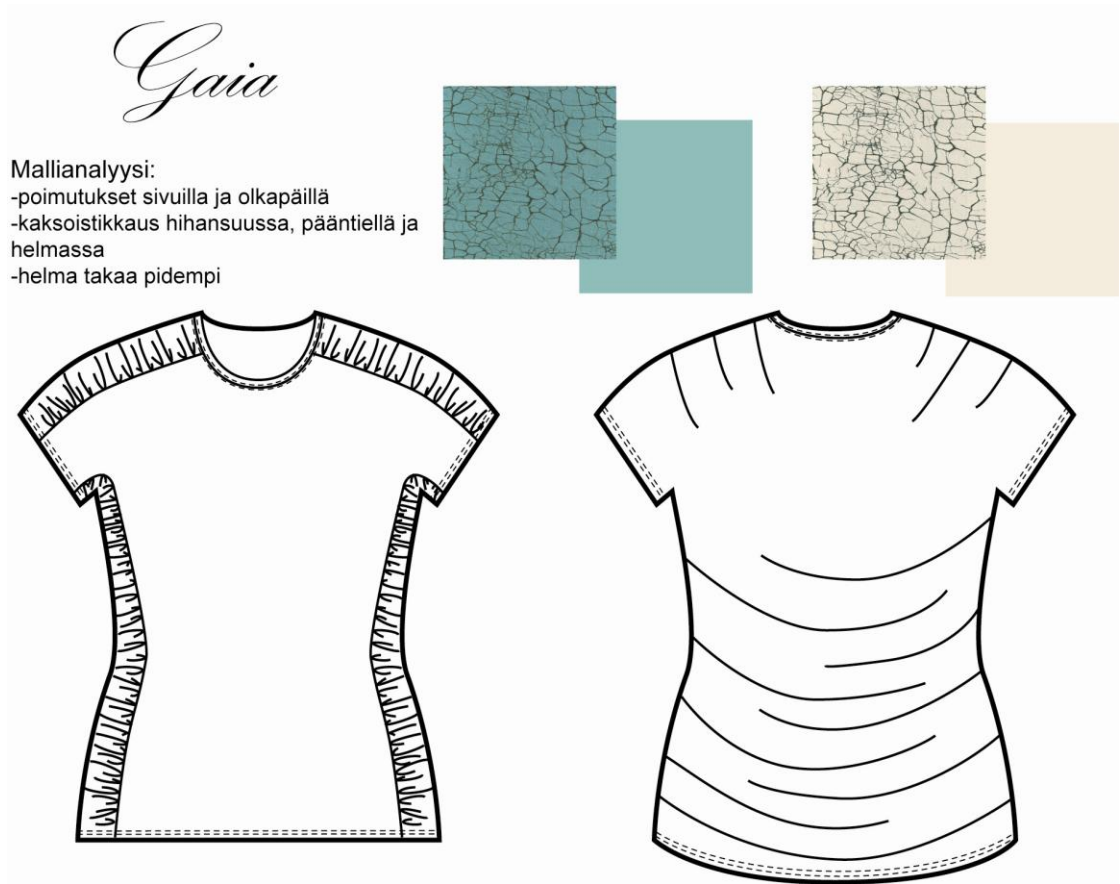
KUVA 23. Athene-pusero

Artemis-pusero (kuva 24) on paljolti samanlainen kuin pitkähihainen Athene-pusero, mutta siinä on lyhyet hihat ja rannekkeet ovat kapeammat. Tämä on tyttömäisempi ja kevyempi versio puserosta.

KUVA 24. Artemis-pusero

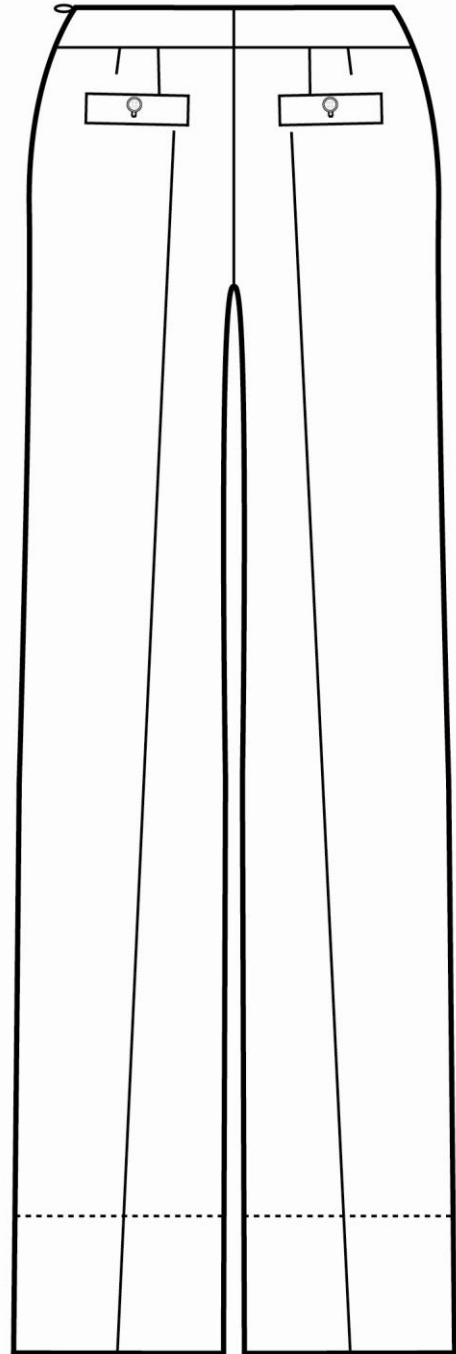
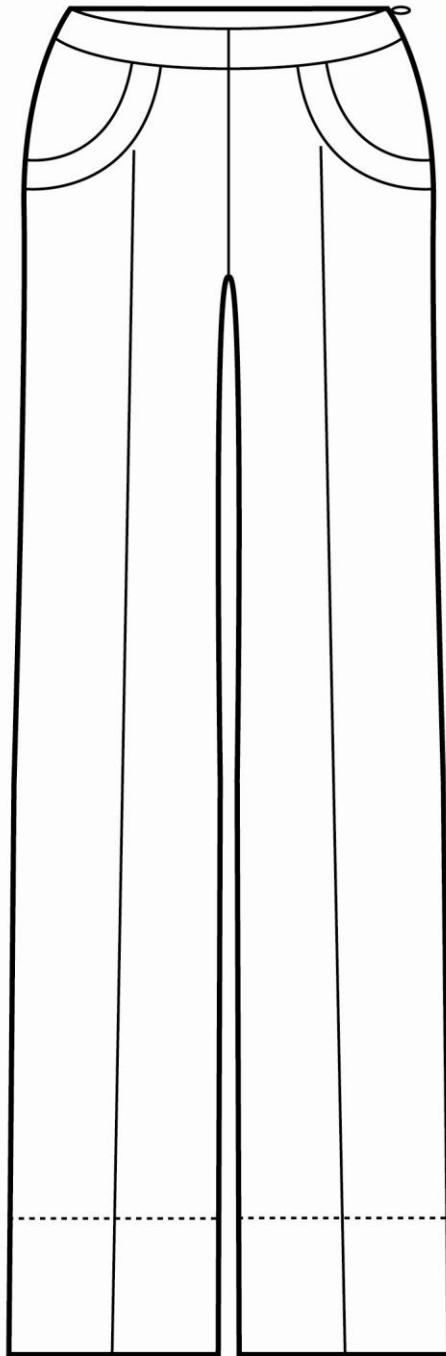
Gaia-paidan (kuva 25) olka- ja sivusaumat on siirretty etukappaleen puolelle. Saumoissa on voimakkaat poimutukset etupuolella sivuissa ja olkapäillä. Saumojen poimutukset muodostavat laskoksia taakse alaselkään. Takaa pidempi helma peittää hyvin alaselän. Pääntie on huoliteltu kaitaleella ja sekä helma että hihansuut on käännetty kaksoistikkauksella. Materiaali on bambuneulosta. Väri vaihtoehtoja on kaksi: mintunvihreä tummanvihreällä kuvioinnilla ja vaalea ruskealla kuvioinnilla.

KUVA 25. Gaia-paita

Hemera-housuissa (kuva 26) on normaalin korkuinen vyötärön ja leveät suorat lahkeet, joissa prässit edessä ja takana. Taskunsuiden kaitaleet ovat värjäämätöntä hiekkapestyä silkkiä. Vasemmassa sivusaumassa on piilovetoketju. Lahkeissa on leveät käänteet, jotta asiakas voi pidentää niitä halutessaan. Materiaali on villasatiinia. Väri- vaihtoehdot ovat valkoinen tai ruskea luonnonsilkkisillä yksityiskohdilla. Vaikka housut ovat väljät ja aika maskuliiniset, antavat taskunsuiden kaarevat muodot ja lantioseudun kiinteä istuvuus housuihin naisellisuutta.

Hemera

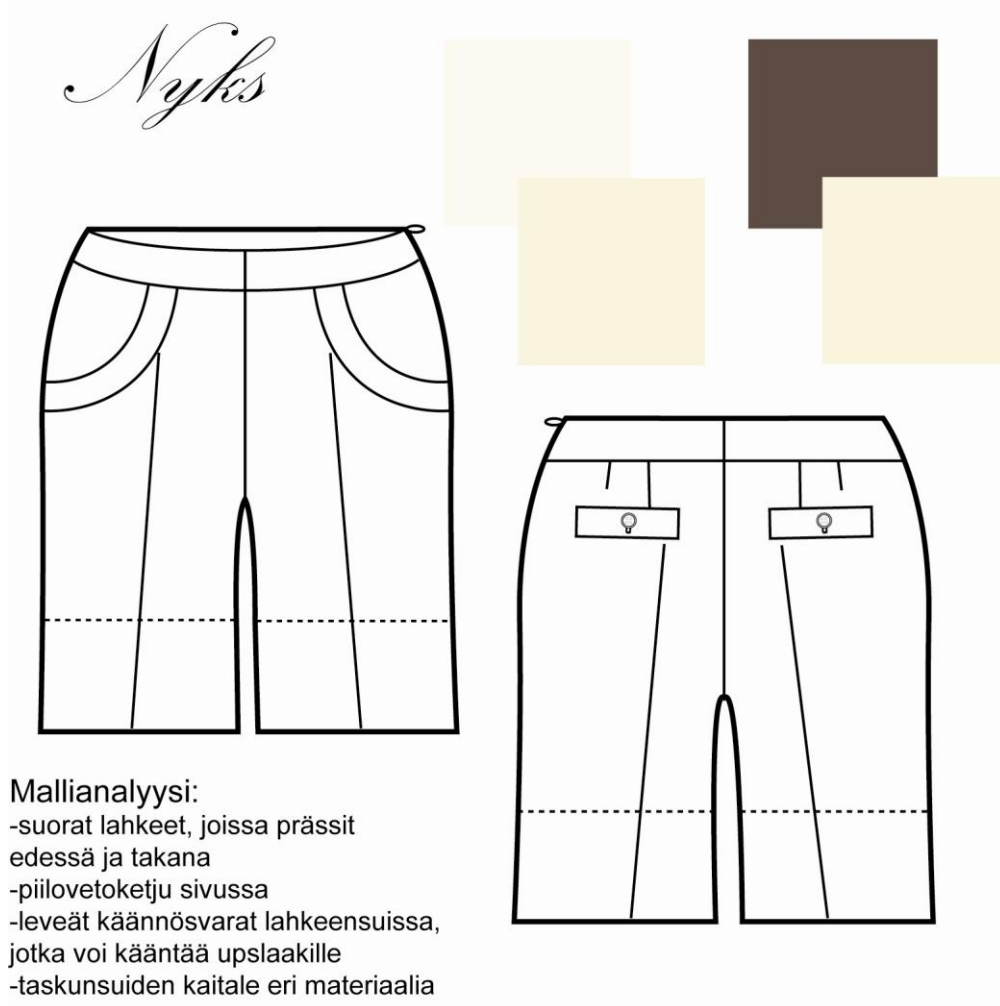

Mallianalyysi:

- suorat lahkeet, joissa prässit edessä ja takana
- normaali vyötärönkorkeus
- piilovetoketju sivussa
- leveät käännösvarat lahkeensuussa
- taskunsuiden kaitale eri materiaalia

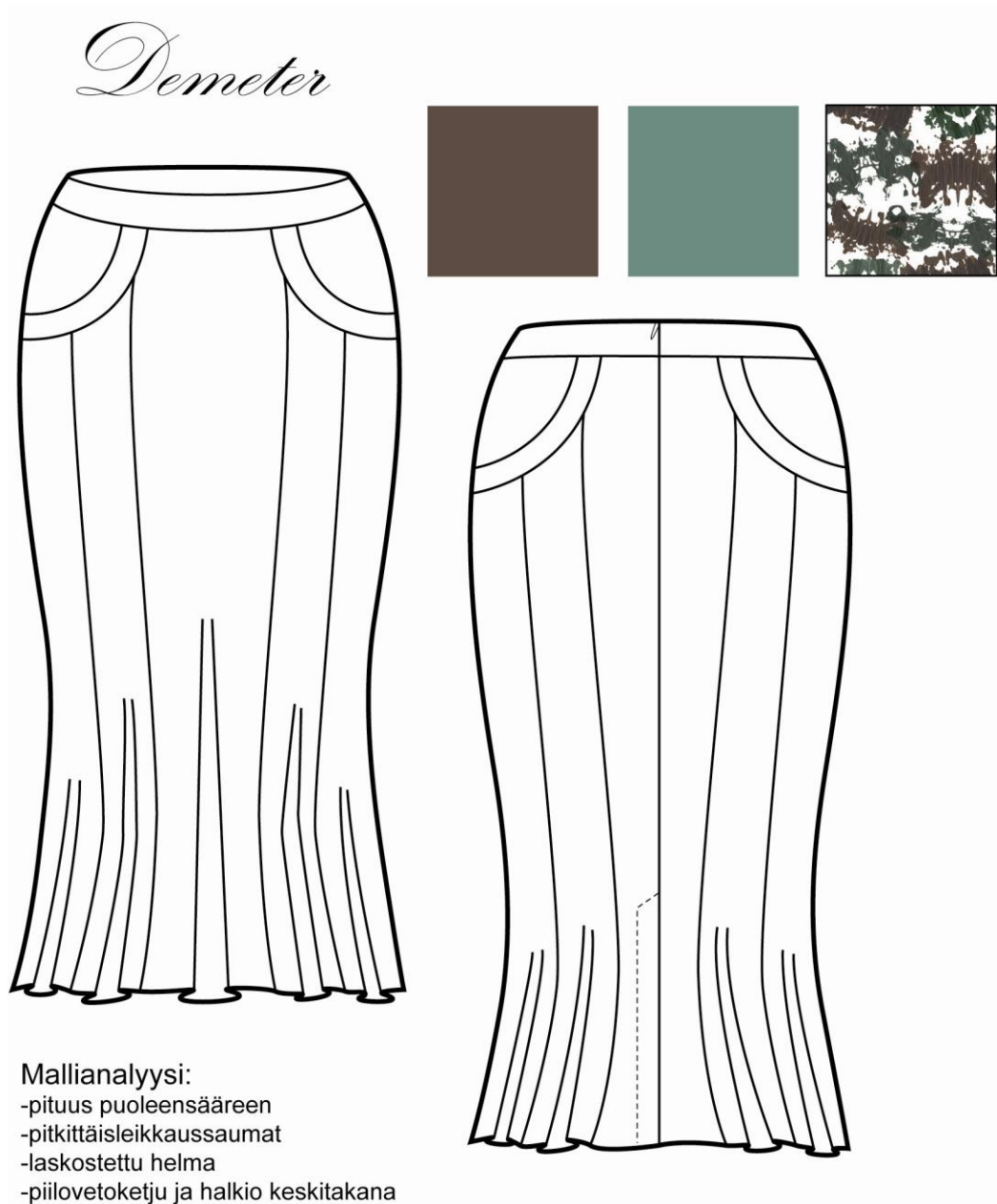
KUVA 26. Hemera-housut

Nyks-shortsit (kuva 27) ovat malliltaan aivan samanlaiset kuin Hemera-housut, mutta vain lyhyemmällä lahkeella. Malli sopii pitkälle naiselle, koska se paljastaa sääret korostaen jalkojen pituutta.

KUVA 27. Nyks-shortsit

Demeter-hameessa (kuva 28) on normaali vyötärö ja se on pituudeltaan noin puoleen sääreen. Helmassa on laskokset. Malliltaan hame jäljittelee housuja, mutta siinä on pitkittäisleikkauksia. Keskellä takana on piilovetoketju. Materiaali on puuvillasatiini. Väri vaihtoehtoja on kolme: musteläiskillä kuvioitu, yksivärinen mintunvihreä tai tummanruskea. Hameen naisellisuus tulee esille lantiota korostavissa kaarevista pitkittäisleikkauksissa sekä helman laskoksissa.

KUVA 28. Demeter-hame

Selene-toppi ja Iris-hame (kuva 29) muodostavat yhdessä mekon, joka on äärimmäisen muunneltava. Yhdistelmän on tarkoitus sopia monen pituiselle ja muotoiselle naiselle. Olkaimet voidaan kietaista usealla eri tavalla, jos halutaan saada asulle uusia ilmeitä. esim. niskan takaa tai eri tavalla ristiin selästä. Topin ja hameen erillisyys antaa varaa selänpituuteen. Kerroksellinen sifonki peittää kehon virheitä ja kietaistavilla olkaimilla voidaan korostaa haluttuja vartalonominaisuuksia. Iris hameessa on kolme sifonkikerrosta, joissa suuret painokuviot. Eriväriset painokuviot näkyvät ohuen sifonkikankaan läpi ja muodostavat näin uusia kuvioita. Topissa on vain yksi sifonkikerros, jonka alla vuorikangas, molemmat kerrokset on kuvioitu. Topissa on vesiputouskaulus edessä.

Selene & Iris

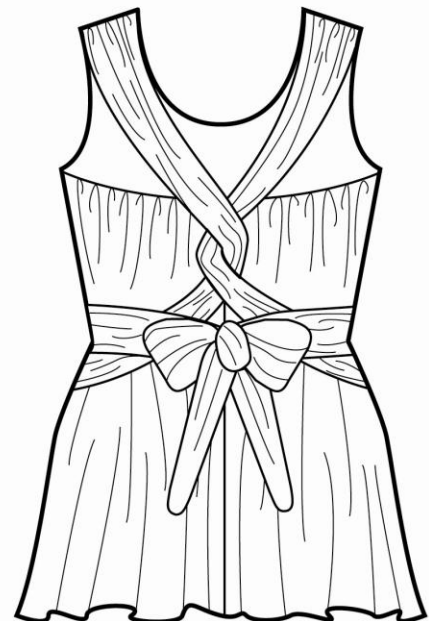
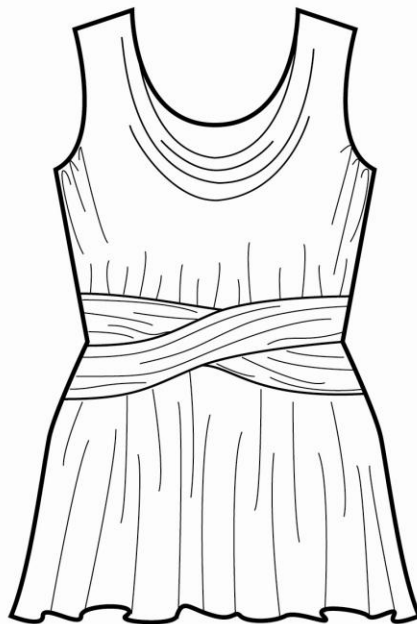
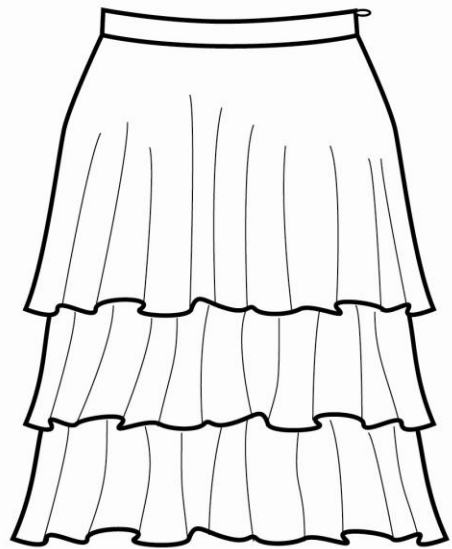
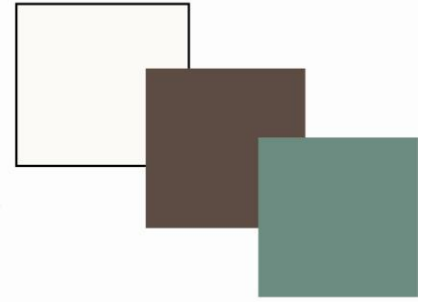
Mallianalyysi

Selene-toppi:

- Topissa vesiputouspäntie
- Kietaistavat olkaimet
- Rypyttetty takaa ja sivuista
- Piilovetoketju keskitakana

Iris-hame:

- Täysikellohelma, 3 sifonkikerrosta
- Piilovetoketju sivussa
- Helmassa kapea siksakpäärme

KUVA 29. Selene-toppi ja Iris-hame

6 ITSENSÄ SISÄLTÄ EI ITSEÄÄN NÄE

Valmistin prototyypit Selene-puserosta, Gaia-paidasta, Hemera-housuista, Iris-hameesta ja Selena-toppista. Esittelin prototyypit Spesiaali Koot A ja O Oy:n yrittäjälle Arja Partaselle ja työntekijälle Kissu Ailorannalle. Partanen toimii myös Pieni- ja Isokenkäisten yhdistys PIKRYn sihteerinä ja on sekä European Union of Tall People -järjestön hallituksen varapuheenjohtaja että ANEC Services –standardisointityöryhmän jäsen. Arviointitilaisuutta varten laadin listan kysymyksiä (Liite 5), joiden avulla voisin tarkentaa ja selventää asioita sekä seurata, että kaikki haluamani asiat tulisivat käsitellyksi. Sain malleista suurelta osin positiivista palautettua, johon olin todella tyytyväinen.

Mielestäni mallistoon valitsemani mallit täyttävät etukäteen niille antamani kriteerit: mallit ovat naisellisia, persoonallisia ja erilaisille vartalotyypeille hieman säädettävissä olevia, mikä taas parantaa vaatteiden istuvuutta. Suunnittelemani vaatteet ovat linjoiltaan aika klassisia, mutta niissä on ripaus modernismia: rohkeita painokuvioita, erikoisia kaavoituksellisia ratkaisuja ja ylellisiä materiaaleja. Mielestäni mallit soveltuvat suunnittelun lähtökohtiin hyvin. Ailorannan ja Partasen mielestä mallisto on yleisilmeeltään raikas ja uudennäköinen. Molemmat pitivät vaatteiden väreistä. Erityisesti plussaa Partanen halusi antaa Selena topin muunneltavuudesta. Myös materiaalit miellyttivät molempia. He pitivät kuitenkin malleja työläinä ja kalliina. Heidän mielestä mallistoni on selkeästi elegantti promallisto tai tuotemerkki. Partasen mukaan tämän tyypisen malliston markkinointi onnistuu parhaiten erikoisliikkeiden kautta. Tätä juuri hainkin mallistoltani. En halunnut tehdä kaupallista markettimallistoa vaan enemmän pienessä putiikissa tai ateljeessa myytäviä vaatteita.

Ailoranta arvioi Athene-puseron (kuva 30) olevan ilmeeltään selkeästi tavallisempi kuin muut malliston vaatteet, vaikka puserossa onkin solmittava rusetti edessä. Hän kertoi, että heidän omissa vaatemaleissa käytetään aika paljon erilaisia ”kieputuksia”, joten he ovat tottuneet tämän tyypisiin malleihin. Hänen mielestä pusero kuitenkin täydentää mallistoa hyvin.

KUVA 30. Athene-pusero ja Hermera-housut

Partasen mielestä puserossa on kauniit muodot ja ihanat värit. Itse en ole väreihin kovin tyytyväinen, sillä ne eivät aivan onnistuneet toiveideni mukaan ja painokuvio haalistui pesussa, koska väri ei ollut kiinnittynyt hyvin höyrytyksessä. Arvioitsijoiden mielestä materiaalivalintani on kallis. Ehdotinkin, että mallista voisi olla myös halvempi versio vaikka puuvillaviskoosi sekoitekankaasta. Lisäksi Ailoranta toivoi lisää muunneltavuutta rusetin solmittavuuteen mm. niin, että kaitaleiden päät voisi kiinnittää hartioille, jolloin eteen muodostuisivat vesiputouskaulusta muistuttavat laskokset tai että rusetin voisi solmia hieman sivulle. Mielestäni ehdotukset olivat hyviä. Ailoranta ehdotti myös saumaa rusettiin, jotta valmistuksessa säästettäisiin kangasta. Ehdotus on hyvä ja mietinkin sitä jossain vaiheessa suunnittelua, mutta sauman paikka täytyy miettiä todella tarkkaan, että se peittyi tai ei näkyisi liian selvästi vaatteesta.

Toisaalta, jos rusetti halutaan solmia eri tavoilla, sauma voi olla mahdotonta piilottaa. Huomioitava on myös vaikuttaako rusetin kaitaleiden langansuunta etumuksen laskoksiin.

Ailoranta ja Partanen huomauttivat, että malli ei toimi isoissa kokonumeroissa. Mallia ei siis voi suoraan sarjota isompiin kokoihin, vaan sitä on muutettava ainakin ulkonäöllisesti. Isommissa kokonumeroissa rusetin olisi hyvä olla pienempi, ettei se korosta liikaa rintoja. Pohdimme, että perusrakenteeltaan kaava voisi olla sama, mutta siitä tehtäisiin hieman eri versio. Ehdotin myös, että samalla mallista voisi olla myös ilman rusettia oleva versio. Partanen kertoi, että muutamat valmistajat tekevät alimman nappiläven vaakaan, jolloin nappi ei aukea niin helposti, jos käyttäjällä on vähän vatsaa. Tämä on mielestäni hyvä ja käytännöllinen parannusehdotus.

Sekä Ailoranta että Partanen pitivät Gaia-paidan (kuva 31) ideaa kivana. Ailoranta huomautti kainalon kaavoitusongelmasta, josta olin itsekin hyvin tietoinen jo ennestään. Etukappaleen hihansuuhun muodostuu laskos, mikä voi joidenkin mielestä näyttää rumalta. Totesimme yhdessä, että ongelman saa osittain korjattua poistamalla ylimääräistä väljyyttä etukappaleenpuolelta olkasaumasta, mutta kaikkea väljyyttä ei kuitenkaan voida poistaa, sillä se rajoittaisi käden liikkuvuutta. Ailoranta ehdotti myös, että hieman pidemmät hihat voisivat myös peittää ongelmaa.

Molemmat arvioitsijat pitivät kuvioinnista, mutta arvelivat että malli toimisi myös täysin yksivärisenä, koska poimutukset tuovat jo ilmettä etukappaleelle. Pohdimme yhdessä, että kaksivärinen vaihtoehto, jossa etu- ja takakappale olisivat eriväriset, voisi myös näyttää hyvältä. Mielestäni Gaia-paidan mallissa on pientä leikkisyyttä, mutta se on myös hyvin naisellinen. Itse pidän tästä mallista todella paljon, siksi teinkin prototyypin itselleni sopivan kokoiseksi, jotta voin käyttää sitä jatkossa. Gaia-paidan arvioinnin yhteydessä Partanen nosti esille ekologisuuden valmistuksessa. Hän kertoi, että asiakkaat kyselevät jonkin verran siitä, missä tuotteet on valmistettu, sekä niissä käytetyistä väriaineista ja käsittelyistä etenkin, jos heillä on yliherkkyyttä. Lisäksi on tiedusteltu kasviparkittuja kenkiä ideologisista syistä. Partanen halusi korostaa, että myrkyttömät värit antavat lisäarvoa tuotteille.

KUVA 31. Gaia-paita ja Hermera-housut

Hermera-housuissa (kuva 30 ja 31) Ailoranta totesi olevan seilorimeininkiä. Lisäksi hänen mukaansa housut vähän poikkeavat muusta mallistosta, mutta tuovat lisäefektin kokonaisuuteen. Partasen ensivaikutelmat housuista olivat vesi ja luonto, ja hän piti erityisesti leveistä lahkeista, jotka peittävät kenkiä. Varsinkin isojalkaiset naiset voivat pitää leveistä lahkeista, sillä ne saavat kengät näyttämään pienemmiltä. Molempien mielestä mallin materiaaliksi sopii villakangas ja se näyttää ylelliseltä. Housut ovat heidän mielestä selkeästi ateljeetuotteen näköiset. Ailorannan mukaan vaalea villakangas voi olla käytön ja hoidon kannalta haastava asiakkaalle. Mielestäni laaduk-

kaammasta materiaalista valmistettu tuote saakin olla vaativampi huollettava, koska sen voi olettaa kestävän paremmin kuin huonompilaatuinen sesonkituote. Partasen mielestä takataskujen näpinlävet voisivat ennemmin olla vaakaan ja ainakin osa vyötäröstä tulisi olla joustava. Mielestäni malli ei olisi yhtä siistin näköinen, jos vyötäröllä olisi kuminauha. Housuja on kuitenkin tarkoitus pystyä käyttämään niin että paidan helma on housuissa ja vyötärökaitale näkyy. Napinläven suunnalla ei mielestäni ole kovin suurta merkitystä, itse suosin pystyyn tehtyä. Tässä prototyypissä napinlävet olisivat voineet olla vaakaan, koska valitsemani napit ovat aika suuret, eikä napinläpi sovi täysin oikeaan kohtaan taskunsuunkaitaleelle. Ailorannan mielestä malliin voisi sopia korotettu vyötärö. Lisäksi hän huomautti, että vuorikangas kuultaa läpi lahkeista. Tämän ongelman huomasin itse jo valmistusvaiheessa. Kangas on hyvin ohutta ja läpikuultavaa, jolloin vuorikangas kuultaa helposti läpi päälliskankaasta. Ongelmaan vaikea löytää sopivaa ratkaisua, koska vaalea villakangas tarvitsee vuorituksen, ettei se kutita ja ettei alusvaatteet loista läpi. Tummemmaksi värjätyllä kankaalla vastaavaa ongelmaa ei luultavasti ilmenisi. Toinen vaihtoehto olisi valita paksumpi tai tiiviimpi kangas, josta ei kuulla yhtä helposti läpi. Sekä Ailoranta että Partanen kaipasivat housujen pariin jakkua. Olen täysin samaa mieltä. Housut ovat hieman irtonaiset ilman samasta materiaalista suunniteltua yläosaa. Kun aloitin suunnittelun, harkitsin jakkua osaksi mallistoa, mutta arvelin, etteivät ajalliset resurssini lopulta riittäisi prototyypin valmistukseen, joten jätin jakun kokonaan suunnittelematta.

Ailorannan ja Partasen mielestä Iris-hameen ja Selena-topin yhdistelmä (kuva 32) oli ihana, kevyt ja liitävä sekä myyvä. Partanen antoi ison plussan kaksiosaisuudesta ja säädettävyydestä. Ailoranta piti kankaan kuvioinnista ja siitä, että kerroksellisuus muodostaa uusia kuvioita. Molempien mielestä muunneltavuus oli asussa parasta. Mielestäni juuri tämä Iris-hameen ja Selena-topin yhdistelmä kuvastaa parhaiten ydinvisioideni muodostamaa mielikuvaa modernista jumalattaresta. Itse pidän asua onnistuneena, vaikka kuvioissa on hieman väri vaihtelua. Partanen ehdotti toppiin kiinteitä olkaimia ja erillistä huivia sekä hameeseen kuminauhavyötäröä. Itse en koe näitä ehdotuksia malliin sopivina, koska silloin muunneltavuus vähenisi, eikä toppia voisi solmia vyötäröltä tyköistuvaksi. Lisäksi, kuten housuissa, kuminauhavyötärö ei olisi yhtä siistin näköinen, jos laittaa puseron helman hameen alle, jolloin vyötärökaitale jää näkyviin. Vyötärön voisi kyllä kääntää ilman erillistä kaitaletta vuorin avulla. Ailoranta huomautti, että toppi vaatii terveet kädet, jotta olkainten solmiminen onnistuisi helposti ja että asun mukana täytyisi melkein olla solmimisohjeet. Toppi voidaan siis

kokea hankalaksi pukea yksin. Ailorannan mielestä materiaali on haastava, eikä hoidon tärkeyttä voi olla korostamatta asiakkaalle ostohetkellä, mutta uskoo kuitenkin, että asiakas osaa hoitaa silkkituotteen oikein. Hän tähdensi, että asiakas tekee päätöksen helppohoitoisuuden suhteen jo ostohetkellä.

KUVA 32. Selene-toppi ja Iris-hame

Kokonaisuutena arvioitsijat kokivat malliston muodoiltaan ja väreiltään hyvin merellisenä. En ollut itse ajatellut mallistosta näin, mutta kun sitä tarkastelee jälkempäin voi löytää paljon merellisyyteen viittaavia yksityiskohtia. Musteläiskäkuviot voivat joidenkin mielestä muistuttaa levää, housut ovat hyvin merimieshousujen tyypiset, ha-

meessa ns. merenneitohelma, Gaia-paidan kuviointi voi tuoda mieleen korallit ja lisäksi puseroiden väritys on vedenläheinen. Saamani palautteen perusteella mallistoa voisi siis vielä kehittää, parannella ja täydentää uusilla malleilla.

Keskustelin Partasen kanssa lisäksi pitkille naisille sopivien vaatteiden saatavuudesta Suomessa. Hän kertoi, että eniten kysyntää on ihan perusvaatteille. Heidän liikkeensä valikoimissa on naisille paitapuseroita, housuja ja jakkuja. Partasen kokemuksesta pitkät naiset hankkivat vaatteensa pääosin ulkomaisista verkkokaupoista, mutta niissäkin vaatekoot loppuvat kokoon 46. Hän kertoi, että pitkien naisten vaatteissa kannattavuus on olematon. Heidän liikkeensä sinnittelee laajaan kenkävalikoiman, noin 300 eri mallia kokoina 42–54, voimin. Huono kannattavuus johtuu osittain sopivien koti- maisten valmistajien puutteesta. Pienten vaatemallistojen teettäminen on kallista ja vaatetrendien kiertonopeus on liian suuri. Partasen mukaan asiakkaiden mielestä vaatteiden on oltava halpoja, jotta ne menisivät kaupaksi. Ongelmana on, etteivät suuret vaateketjut ja tavaratalot ota erikoiskokoisten mallistojen valikoimiinsa. Tällöin niitä ei myöskään valmisteta. Muutos vaatemarkkinoilla on tultava suurten ketjujen sisältä. Pienten toimijoiden on vaikea menestyä Suomen markkinoilla. Partanen näkee, että tulevaisuudessa jotain mahdollisuuksia voisi olla 3D-mallinuksella ja -vartalokannauksella, mutta se ei pienelle yritykselle ole vielä realistisesti ajankohtaista. Suomessa on muutamia yrityksiä, jotka hyödyntävät 3D-vartalokannausta liikeideassaan, esimerkiksi NOMO Jeans.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella vaatemallisto pitkille naisille. Tavoitteeseeni pääsin tutustumalla ensin taustatietoon ja suorittamalla sekä kysely- että kvasiko- keellisen tutkimukset, joiden tuloksia sovelsin malliston suunnittelussa. Opinnäytetyöstä muodostui minulle tärkeä itsetutkistelun väline. Siitä tuli paljon henkilökohtaisempi kuin kuvittelin. Kirjoittaessa sisältäni purkautui paljon niitä tunteita ja muistoja, niin positiivisia kuin negatiivisiakin, joita olen itse vuosien varrella kokenut pitkänä naisena. Opinnäytetyöprosessi oli pitkä ja eteni hitaasti johtuen rajallisista henkilökohtaisista resursseistani. Silti minusta tuntuu, että raapaisin vain vähän pinnalta. Vaikeinta koko prosessissa olikin aiheen kohdistaminen ja rajaaminen. Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi oli kiinnostava ja opin paljon.

Pehmeän systeemisuunnittelun malli tuki suunnitteluprosessin etenemistä todella hyvin. Malli otti huomioon kohderyhmän lisäksi sekä kysely- että kvasikokeellisen tutkimuksen merkityksen suunnittelun kannalta. Malli ei myöskään loppunut suunnitteluvaiheeseen, vaan mahdollisti ongelmien havaitsemisen ja tarvittavien muutosten tekemisen, jota tapahtui koko prosessin aikana taustatiedon metsästämisestä prototyyppien sovitukseen. Malli toimi myös pienemmässä mittakaavassa itse prosessin sisällä.

Näin jälkeenpäin minusta tuntuu, että menin vähän metsään tekemässäni kvasikokeellisessa tutkimuksessa. Kun päätin tehdä tutkimuksen, en ollut vielä varma materiaali- valinnoistani. Lähdin tekemään tutkimusta siinä uskossa, että synteettiset materiaalit ovat loppujen lopuksi ainoa vaihtoehtoni taloudellisista resursseista johtuen. Saamani apuraha mahdollisti kuitenkin arvokkaampien materiaalien käyttämisen prototyyppien valmistuksessa, joten tutkimus oli osittain tarpeeton. Sain kuitenkin tutkimuksesta arvokasta kokemusta ja opin valtavasti uusia asioita.

Kyselytutkimus oli työläämpi, mutta myös tuloksellisempi kuin osasin ennakoita arvioida. Toivoin saavani enemmän vastauksia kyselyyn, mutta olen kuitenkin ihan tyytyväinen lopulliseen tulokseen. Tutkimuksella sain kerättyä paljon arvokasta tietoa kohderyhmästäni. Tulokset vakuuttivat minut myös siitä, etten ole yksin vaateongelmieni kanssa. Vastauksista suorastaan huutaa pitkien naisten epätoivo vaatemarkkinoiden niukkuudesta. Toivon jonain pystyväni auttamaan kanssasisariaani saamaan sopivia vaatteita kaupoista, positiivisia kokemuksia ulkonäöstään ja olemaan ylpeitä pituudestaan.

Koska olen muotoilun opinnoissani suuntautunut teatteripuvustuksen puolelle, jouduin jonkin verran perehtymään vaatesuunnittelussa huomioitaviin asioihin. Jouduin myös opettelemaan tasokuvien piirtämistä Adobe Illustratorilla. En pyrkinyt malleilla kaupallisuuteen ja teolliseen vaatesuunnitteluun vaan ennemmin uniikkiin ateljeemallistoon. Monet ovat ihmetelleet hyppäystäni vaatesuunnittelun puolelle, mutta koin, että opinnäytetyö on viimeinen mahdollisuus kokeilla omia suunnittelijan taitoja turvallisessa ohjatussa ympäristössä. Valmistumisen jälkeen ei välttämättä tule vastaan samaanlaista mahdollisuutta seikkailuun. Toisaalta kaikki ovet ovat avoinna, joten en tiedä mihin tämä hyppäys johtaa. Tiesin kuitenkin, että tämä olisi minulle kaikkein opettavaisin projekti.

Pitkin opinnäytetyöprosessia on mieleeni tullut uusia jatkotutkimusaiheita, joista tässä kaksi mielenkiintoisinta. Ensinnäkin mielestäni olisi hyvä selvittää erikoiskokoisten ongelmia työelämässä, urheilussa jne. aloilla/lajeissa, joissa tarvitaan erityisiä välineitä ja laitteita (mm. henkilösuojaimet). Toinen mielenkiintoinen, mutta vähän teknisempi aihe, olisi lähteä selvittämään 3D-vartalokannauksen mahdollisuuksia pienyritystoiminnassa.

Sain PIKRYltä sekä Spesiaali Koot A ja O Oy:ltä tarpeellista ja kehittävää palautetta niin kyselytutkimukseen kuin prototyypeistä. Harmikseni en ymmärtänyt haastatella Arja Partasta jo suunnitteluprosessin alkupuolella. Tiiviimmässä yhteistyössä olisin varmasti saanut ohjausta niin suunnittelussa huomioon otaviin asioihin kuin mallien valintaan. Vaihtoehtoisesti olisin voinut suunnitella malliston toimeksiantona, mutta alkuperäinen ajatukseni oli saada projektin tulokset lähinnä omaan, mahdollisesti oman yritykseni, käyttöön. Toimeksiannon myötä mallistosta olisi varmasti tullut hyvin erilainen.

Olen erittäin kiitollinen sekä Suomen kulttuurirahaston Etelä-Savon rahaston että Hilja ja Alpo Savolaisen Rahaston minulle myöntämistä apurahoista. Ilman taloudellista tukea en olisi pystynyt suunnittelemaan mallistoa itsenäisesti ilman toimeksiantajaa ja haluamistani materiaaleista.

LÄHTEET

- Alkula, Tapani, ym. 1995. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Juva: WSOY.
- Anttila, Pirkko 1992. Käsitteiden ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY.
- Anttila, Pirkko 2005. Ilmaisun, teoksen tekeminen ja tutkiva toiminta. Hamina: Akatiimi Oy.
- Anttila, Pirkko 2007. Realistinen evaluaatio ja tuloksellinen kehittämistyö. Hamina: Akatiimi Oy.
- Aumasto, Marjaana 2007. What a Bitch. Jyväskylä: Tammi.
- Boncember, Irma 2004. Tekstiilioppi. Kuituraaka-aineet. Saarijärvi: Saarijärvi Offset Oy.
- Checkland, Peter 2002. Systems Thinking, Systems Practice. Cornwall: John Wiley & Sons Ltd.
- Eskola, Jari; Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Vastapaino.
- Finatex 2001. Naisten vaatetuksen mittataulukko N-2001. WWW-dokumentti. <http://www.finatex.fi/media/N-2001.pdf>. Ei päivitystietoja. Luettu 7.12.2011.
- Forss, Maija 2005. Värimenetelmät. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Havinen, Maiju 2012. Sähköpostikeskustelu. 9.2.-14.3.2012. Puheenjohtaja. Pieni- ja Isokenkäiset ry.
- Heikkilä, Tarja 2010. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko; Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Huotari, Petteri ym. 2003. Käyttäjäkeskeinen tuotesuunnittelu. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Jones, Sue Jenkyn 2011. Fashion design. Lontoo: Laurence King Publishing Ltd.
- Kaiser, Susan B. 1990. The Social psychology of clothing: Symbolic appearances in context. Macmillan Publishing Company.
- Kansanterveyslaitos 2008. Kansallinen FINRISKI 2007 – terveystutkimus. WWW-dokumentti. <http://www.ktl.fi/attachments/finriski/2008b35.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 7.12.2011.
- Kettunen, Ilkka. 2001. Muodon palapeli. Porvoo: WSOY

Kivimäki, Satu 2003. Aikuisen naisen vaatekaappi. Teoksessa Koskennurmi-Sivonen, Ritva; Raunio, Anna-Mari (toim.) Vaatekirja. Helsinki: Yliopistopaino. 249-267

Koda, Harold 2003. Goddess. The Classical mode. Madrid: The Metropolitan Museum of Art, New York.

Nakamichi, Tomoko 2012. Pattern Magic: Stretch Fabrics. Kiina: Laurence King Publishing Ltd.

Ojanen, Anttila, Lähdesmäki, Oksala, Paavilainen 2004. Persoona: persoonallisuuspsykologia. Helsinki: Edita.

Partanen, Arja 2012. Suullinen tiedonanto. 30.3.2012. Yrittäjä. Spesiaali Koot A ja O Oy.

Peura-Kapanen, Liisa 1999. Standardoidut mitat, yksilölliset kuluttajat – Koon problematiikkaa vaatteissa ja jalkineissa. Kuluttajatutkimuskeskus. Helsinki.

Peura-Kapanen, Liisa 2000. Kuluttaja vaate- ja jalkine markkinoilla: Löytyykö sopivankokoinen? Kuluttajatutkimuskeskus. Helsinki: Ykköspaino Oy.

Pieni ja isokenkäiset ry. PIKRY. WWW-sivusto.
<http://www.tallsmall.fi/fi/tall/e0/frontpg/etusivu/> Ei päivitystietoja. Luettu 20.12.2011.

Raunio, Anna-Mari. 2000. Rajoja, reunoja, vaatteita ja tiloja. Teoksessa Koskennurmi-Sivonen, Ritva & Raunio, Anna-Mari (toim.). 2000. Vaatekirja. Helsinki: Yliopistopaino. 51-76.

Seivewright, Simon 2007. Research and design. AVA Publishing SA.

Tilastokeskus 2011. Väestö. WWW-dokumentti.
http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html. Päivitetty 11.5.2011. Luettu 7.12.2011.

Vuorinen, Risto 1992. Persoonallisuus & minuus. Juva: WSOY.

Wells, Kate 2000. Fabric Dyeing & Printing. China: Conran Octopus.

Kuvalähteet

- 3 Rorschachin musteläiskätestin ensimmäinen taulu.
Hermann Rorschach.
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rorschach_blot_01.jpg
Luettu 11.1.2012.
- 16 Nakamichin Pattern Magic – paita. (Nakamichi, Tomoko 2012. Pattern Magic: Stretch Fabrics. Kiina: Laurence King Publishing Ltd, 13)
- 17 Pintakuviointi.
Procsilas Moscas.
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Death_valley_sand.jpg?uselang=fi#filelinks
Luettu 16.4.2013

Kysely pukeutumisesta lyhyille ja pitkille

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn koskien vaatteiden hankkimista sekä pukeutumista. Kysely on tarkoitettu erityisesti alle 160 ja yli 180cm pitkille naisille sekä alle 170 ja yli 190cm pitkille miehille. Voit vastata myös, vaikka et kuuluisikaan edellä mainittuihin pituusryhmiin, mikäli vartalosi mittasuhteet hankaloittavat vaatteiden hankintaa.

Suunnittelen muotoilun koulutusohjelman opinnäytetyönä vaatemalliston pitkille naisille. Osana työtä kartoitan keskipituudesta poikkeavien ihmisten (lyhyiden ja pitkien) ongelmia heille sopivankokoisten vaatteiden saamisessa sekä mielipiteitä, asenteita ja tarpeita pukeutumista kohtaan. Tutkimuksen pohjana toimii nyt järjestettävä kysely, jonka pohjalta suoritetaan tarkempaa analysointia.

Antamanne vastaukset käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellina eikä yksittäisiä vastauksia pystytä poimimaan kyselystä erilleen. Otan mieliihyvin vastaan kaikki tutkimusta koskevat kysymykset, kommentit ja mielipiteet. Kysely toteutetaan yhteistyössä Pieni- ja Isokenkäiset ry:n kanssa.

Leena Peippo

leena(at)chaffinch.fi

Muotoilun koulutusohjelma

Mikkelin ammattikorkeakoulu

1. Mistä eri paikoista hankit vaatteesi? Mainitse 1-5 vaihtoehtoa.

- Suurempien vaateketjujen liikkeet (mm. Seppälä, H&M, KappAhl, Lindex, Gina Tricot)
- Tavaratalot (mm. Sokos, Stockmann)
- Marketit (mm. Prisma, Citymarket)
- Kotimaiset verkkokaupat
- Ulkomaiset verkkokaupat
- Nettihuutokaupat (mm. Ebay, Huuto.net)
- Kirpputorit, Second hand -liikkeet
- Design-vaateliikkeet
- Erikoiskokojen liikkeet (mm. Zizzi, Spesiaali Koot, Mr. Big)
- Teen itse tai teetän
- Muualta, mistä?

2. Mitä mieltä olet sinulle kooltaan sopivien vaatteiden tarjonnasta

	Tarjontaa ei ole lainkaan	Erittäin niukka	Niukka	Kohtalainen	Runsas	Erittäin runsas	En osaa sanoa
asuinkuntanne tai kohtuullisella etäisyydellä sijaitsevilla kaupoissa?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
muualla Suomessa?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
internetissä?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ulkomailla?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
muualla, missä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Kuinka usein sinulla on vaikeuksia saada kaupoista sopivankokoisia vaatteita?

- Jatkuvasti vaikeuksia
- Melko usein vaikeuksia
- Silloin tällöin vaikeuksia
- Harvoin vaikeuksia
- Ei koskaan minkäänlaisia vaikeuksia (voit siirtyä kysymykseen 7.)

Seuraava -->

Kysely pukeutumisesta lyhyille ja pitkille

Seuraavat kysymykset on tarkoitettu niille vastaajille, joilla on vaikeuksia saada kaupoista sopivankokoisia vaatteita.

4. Minkä vaatteiden hankinnassa sopivankokoisina sinulla on vaikeuksia?

- alusvaatteet
- päällysvaatteet
- juhlapukeutuminen
- ulkovaatteet
- urheilu- ja vapaa-ajan vaatteet
- työvaatteet
- asusteet (pähineet, käsineet, vyöt, jne.)
- Muut, mitkä?

5. Kerro esimerkein, minkä vaatteiden kohdalla sinulla on vaikeuksia saada sopivankokoisia tuotteita? Millaisia vaikeudet ovat?

6. Mistä syistä sopivankokoisten vaatteiden saaminen on sinulle vaikeata? Valitse 1-3 keskeisintä syytä.

- Kauppojen valikoimat ovat omassa koossani suppeat
- Minulle sopivankokoisia tuotteita on myytävänä vain erikoiskokoja myyvissä liikkeissä
- Kaupat, joista saan sopivankokoisia tuotteita, sijaitsevat kaukana
- Aika /voimat eivät riitä kaupoissa kiertelyyn ja sopivankokoisten etsimiseen
- Minun kokoiselle ei valmisteta lainkaan kokoani vastaavia tuotteita
- Sopivankokoiset tuotteet ovat hinnaltaan kalliita
- Minua miellyttävissä malleissa ei ole saatavissa sopivaa kokoa
- Muu, mikä?

[<-- Edellinen](#)

[Seuraava -->](#)

33% valmiina(Sivu 2 / 6)

7. Miten tärkeitä seuraavat tekijät ovat sinulle yleensä vaatehankintoja tehdessäsi? (1 ei lainkaan tärkeä, 10 erittäin tärkeä)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
muodinumukaisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
istuvuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ulkonäkö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yksityiskohdat tai koristelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
väri tai printti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
materiaalit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
hinta- /laatusuhde	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kestävyys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
eettisyys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luonnonmukaisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
valmistusmaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ostopaikka	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ostotapa (netti/perinteinen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Mitä mieltä olet seuraavista vaatteiden hankintaan ja pukeutumiseen liittyvistä väittämistä?

	täysin eri mieltä	lähes eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	lähes samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Osaan ottaa huomioon vartaloni erityispiirteet vaatteita hankkiessani.	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle on tärkeää pukeutua itseäni miellyttäviin vaatteisiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Internet on parantanut minulle sopivankokoisten vaatteiden tarjontaa.	☐	☐	☐	☐	☐
Usein joudun tyytymään "ei-sopivaan" (liian iso / pieni, huonosti istuva) vaatteeseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Omistan paljon vaatteita, jotka tuntuvat epämukavilta, mutta joita käytän siitä huolimatta.	☐	☐	☐	☐	☐
Hyväntäköisiä vaatteita suunnitellaan vain keskipituisille ihmisille.	☐	☐	☐	☐	☐
Hankin mieluiten yksilöllisiä ja omaa persoonaani ilmentäviä vaatteita.	☐	☐	☐	☐	☐
Olisin valmis maksamaan enemmän, jos kooltaan sopivan vaateen saaminen olisi helpompaa.	☐	☐	☐	☐	☐

9. Minkälaisia toivomuksia sinulla on vaatteiden

suunnittelijoille?

valmistajille?

entä kauppiaille?

<-- Edellinen

Seuraava -->

Kysely pukeutumisesta lyhyille ja pitkille

Seuraavaksi muutama kysymys koskien työvaatetusta.

10. Työtehtäväni vaativat erillisten työvaatteiden käyttöä, jotka

- työnantaja hankkii ja huoltaa (pesee ja/tai korjaa).
- työnantaja hankkii, mutta huollan itse.
- hankin ja huollan itse.
- En käytä erillisiä työvaatteita.

11. Käytössäni on ammattikäyttöön tarvittavat

erityisvaatteet, mitkä ja mitä ominaisuuksia tarvitaan?

erityisjalkineet, millaiset ja mitä ominaisuuksia tarvitaan?

12. Jos työskentelet alalla, jossa vaaditaan henkilösuojaimien käyttöä, onko sinulla mahdollisuus käyttää sopivankokoisia henkilösuojaimia työssäsi?

- Kyllä, mitä?
- Ei, miksi?
- En tarvitse henkilösuojaimia työssäni.

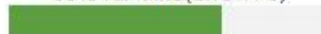
13. Oletko joutunut työssäsi vaaratilanteeseen väärän kokoisen työvaatetuksen tai henkilösuojaimen takia?

- ei kyllä, millaiseen?

<-- Edellinen

Seuraava -->

66% valmiina(Sivu 4 / 6)

Kysely pukeutumisesta lyhyille ja pitkille

Seuraavien kysymysten tarkoitus on selvittää mittoihin ja vartalonne piirteisiin liittyvien tekijöiden yhteyttä sopivankokoisten vaatteiden saamiseen.

14. Kuinka pitkä olet?

Valitse pituus

15. Valitse vartalonmuotoasi parhaiten kuvaava kirjain. Voit käyttää apuna kokovartalopeiliä. Vertaa A, H, O, X ja Y kirjainten muotoa vartaloosi kuvittelemalla kirjaimen keskikohta vyötärösi kohdalle. Valitse kirjain, jonka muoto on lähinnä oman vartalosi muotoa.

- A
 H
 O
 X
 Y
 Muu, mikä?

16. Mikä seuraavista kuvauksista vastaa mielestäsi parhaiten pituuttasi ja vartalotyyppiäsi?

- olen lyhyt ja hoikka
 olen lyhyt ja sopusuhtainen
 olen lyhyt ja tukeva
 olen keskimittainen ja hoikka
 olen keskimittainen ja sopusuhtainen
 olen keskimittainen ja tukeva
 olen pitkä ja hoikka
 olen pitkä ja sopusuhtainen
 olen pitkä ja tukeva
 Muu, mikä?

17. Onko sinulla mielestäsi joitakin seuraavista piirteistä?

- lyhyet kädet
 lyhyet jalat
 lyhyt selkä
 pitkät kädet
 pitkät jalat
 pitkä selkä
 pienet rinnat
 isot rinnat
 tukeva vyötärönseutu
 jokin muu vartalon piirre, mikä?

83% valmiina(Sivu 5 / 6)

Kysely pukeutumisesta lyhyille ja pitkille

Taustatiedot aineiston tilastollista ryhmittelyä varten

18. Sukupuoli

nainen mies

19. Ikäryhmä

- alle 18 vuotta
 18-29 vuotta
 30-39 vuotta
 40-49 vuotta
 50-59 vuotta
 60 vuotta tai enemmän

20. Työn luonne

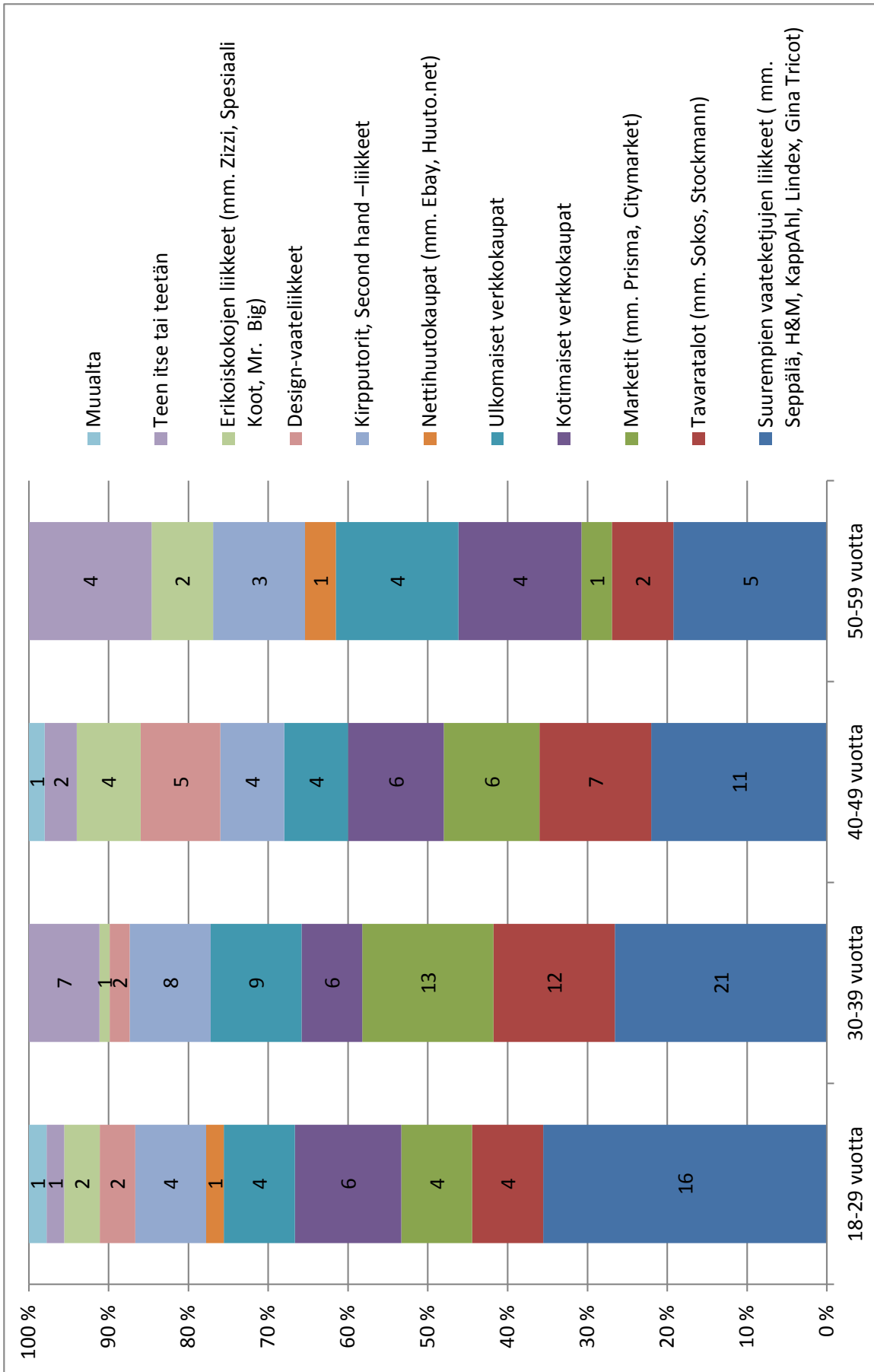
- Maanviljelijä
 Työväestö
 Ylempi toimihenkilö
 Alempi toimihenkilö
 Yksityisyrittäjä
 Johtava asema
 Kotiäiti/-isä
 Opiskelija
 Eläkeläinen
 Työtön

21. Asuinmaakunta

Valitse alue

Kiitos vastauksistasi!

100% valmiina(Sivu 6 / 6)

	Täysin eri mieltä		Lähes eri mieltä		Ei samaa eikä eri mieltä		Lähes samaa		Täysin samaa	
Hyvännäköisiä vaatteita suunnitellaan vain keskipituisille ihmisille.	2	3,1 %	3	4,6 %	5	7,7 %	25	38,5 %	30	46,2 %
Minulle on tärkeää pukeutua itseäni miellyttäviin vaatteisiin.	0	0,0 %	0	0,0 %	1	1,5 %	15	23,1 %	49	75,4 %
Usein joudun tyytymään "ei-sopivaan" (liian iso/pieni, huonosti istuva) vaatteeseen.	3	4,7 %	8	12,5 %	14	21,9 %	26	40,6 %	13	20,3 %
Hankin mieluiten yksilöllisiä ja omaa persoonaani ilmentäviä vaatteita.	1	1,5 %	7	10,8 %	13	20,0 %	24	36,9 %	20	30,8 %
Olisin valmis maksamaan enemmän, jos kooltaan sopivan vaateen saaminen olisi helpompaa .	5	7,7 %	18	27,7 %	8	12,3 %	27	41,5 %	7	10,8 %
Internet on parantanut minulle sopivankokoisten vaatteiden tarjontaa.	5	7,7 %	5	7,7 %	28	43,1 %	17	26,2 %	13	20,0 %
Omistan paljon vaatteita, jotka tuntuvat epämukavilta, mutta joita käytän siitä huolimatta.	6	9,4 %	20	31,3 %	9	14,1 %	24	37,5 %	5	7,8 %
Osaan ottaa huomioon vartaloni erityispiirteet vaatteita hankkiessani.	0	0,0 %	6	9,4 %	3	4,7 %	38	59,4 %	17	26,6 %

toivomuksia kauppiaille	lukumäärä	%
Enemmän erikoiskokoja	29	66
esillelaitto ja sovitustilat	8	18
"Saman tuotteen hinta ei saa olla erilainen eri kokoisille."	5	11
yhteensä	44	100 %

toivomuksia valmistajille	lukumäärä	%
lahkeisiin ja hihoihin lisää pituutta	12	34
Laatu	8	23
"Isojen tyttöjen mallistot eivät sovi pitkille."	8	23
"Saman tuotteen hinta ei saa olla erilainen eri kokoisille."	2	6
yhteensä	35	100 %

toivomuksia suunnittelijoille	lukumäärä	%
"Pitkä ei ole sama kuin paksu."	11	23
trendikkyys, muodinmukaisuus, tyylikkyys, kauneus	7	15
El täti, mummo, telttä	6	13
kokojen sisällä eri vartalotyyppisiä	6	13
istuvuus, sopivuus	5	10
värejä, printtejä	5	10
muunneltavuus	4	8
kestävyys, laatu	3	6
ajattomuus	3	6
yhteensä	48	100 %

KYSMYKSET ARVIOITSIOILLE

Yleistä pukeutumisesta

- Millainen on pitkille naisille sopivien vaatteiden saatavuus tällä hetkellä Suomessa?
- Onko kysyntää mittatilausvaatteille?
- Mitä/ millaisia muutoksia alalla pitäisi tehdä?
- Mitkä ovat mielestänne yleisimmät ongelmat pikien naisten pukeutumisessa?

Yleisiä kysymyksiä mallistosta

- Minkälaisen ensivaikutelman saatte? Malliston yleisilme?

Vaatekohtaiset kysymykset

- Millainen on yleisilme? Entä vaateen ulkonäkö: tasapainoisuus, linjat ja värit? Pistääkö jokin erityisesti silmään?
- Mitä mieltä olette yksityiskohdista? Entä sopiiko materiaalin?
- Mistä pidätte erityisesti/ ette pidä?
- Mitä muuttaisitte/ lisääisitte/ poistaisitte?
- Onko jotain mikä vaikuttaa huonolta ratkaisulta?
- Millainen on materiaalin tuntu, mukavuus ja kestävyys? Sopiiko valittu materiaali malliin?
- Vaateen hoito ja säilyttäminen?

Huomioita, arviointia tai palautetta mallistoon liittyen: